

On 16th March 1952

113 (10)

Limassol Musician Honoured

It is reported from London that the Board of Trinity College, has unanimously elected Mr. Solon Michaelides, as a Fellow of the College, «honoris causa», in recognition of his services to music. The presentation will be made at the Wigmore Hall, London, on July 16th. X Cyprus Mail

113

ΤΙΜΗ ΕΙΣ ΚΥΠΡΙΟΝ ΜΟΥΣΙΚΟΝ

ΛΕΜΕΣΟΣ, (Τοῦ ἀνταπο-
κριτοῦ μας).— Ὑπὸ τοῦ Συμ-
βουλίου τοῦ «Τρίνιτυ Κόλλετζ»
τοῦ Λονδίνου ἀπενεμήθη ὁμο-
φώνως εἰς τὸν Κύριον μου-
σουργὸν κ. Σόλ. Μιχαηλίδην
ὁ τίτλος τοῦ Ἐταίρου «τιμῆς
ἕνεκεν, εἰς ἀναγνώρισιν τῶν ὑ-
πηρεσιῶν του πρὸς τὴν Μουσι-
κὴν». Πρόκειται περὶ τοῦ ἀνω-
τέρου τίτλου ὁ ὁποῖος ἀπονέμε-
ται ὑπὸ τοῦ Τρίνιτυ εἰς περιο-
ρισμένον ἀριθμὸν μουσικῶν.

Ὁ κ. Μιχαηλίδης προσεκλή-
θη ὡς παραστῆ εἰς τὴν εἰδι-
κὴν τελετὴν, ἣ ὁποία θὰ γίνῃ
εἰς τὸ Λονδίνον τὴν 16ην Ἰου-
λίου, διὰ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ σχε-
τικοῦ διπλώματος.

"Σελος" 9 Μαρτίου
Θεσσαλονίκη 1952

ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΜΟΥ-
ΣΟΥΡΓΟΥ ΣΟΛΩΝΟΣ
ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ 9/6/52

ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἐν
Λεμεσῶ σωματείου «Ἄρης»
ὄργανώθη τὴν πρωΐαν τῆς πα-
ρελθ. Κυριακῆς εἰς τὰς αἰθού-
σας τοῦ ρηθέντος σωματείου
ἐορτὴ πρὸς τιμὴν τοῦ διαπρε-
ποῦς Κυπρίου μουσικοσυνθέτου
κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη. Κατό-
πιν εἰσηγητικῆς προσφωνήσεως
ὑπὸ τοῦ γραμματέως κ. Ἄντ.
Λουκαΐδη, ὁμίλησε περὶ τοῦ
μεγάλου ἔργου τοῦ ἐκλεκτοῦ
τέκνου τῆς Κύπρου ὁ ἐκ τῶν με-
λῶν τοῦ Δ. Σ. ἰατρός κ. Β.
Παπαδόπουλος. Μετὰ τὴν ὁμι-
λίαν, προσεφέρθη πρὸς τὸν κ.
Μιχαηλίδην ὑπὸ τοῦ κ. Α.
Παντελίδη ὄραϊον ἀναμνηστι-
κὸν δῶρον. Ἐπηκολούθησε καλ-
λιτεχνικὸν πρόγραμμα, καθ' ὃ
ὁ κ. Π. Μαρκουλλῆς ἐτραγού-
δησε τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Μιχαηλίδη
μελοποιημένον ποίημα τοῦ Ζαχ.
Παπαντωνίου «Προσευχὴ τοῦ
ταπεινοῦ», οἱ ἀδελφοὶ Ν. Ἄρ-
γύρης καὶ Σ. Ἄργύρης ἐξετέ-
λεσαν ἐπὶ βιολιοῦ καὶ πιάνου,
ἀντιστοίχως, τὴν «Μαζούρικαν
Βενιάφσκι», ὁ πιανίστας κ. Γ.
Μιχαηλίδης ἐξετέλεσεν ἐπὶ πιά-
νου τὴν σύνθεσιν τοῦ κ. Μιχαη-
λίδη «Ἡ λύρα τῆς Σαπφούς»
καὶ ὁ κ. Μ. Μιχαηλίδης, συνο-
δεία πιάνου ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Μι-
χαηλίδη, ἐτραγούδησε τὴν «Ἄ-
οιαν» ἀπὸ τὴν ὄπεραν Ἄντροῦ
Σενιέ τοῦ Τζορντάνο. ||| (1)

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΟΥ «ΜΟΤΖΑΡΤ» ΣΤΑ ΒΑΡΩΣΙΑ

ΤΗΝ περασμένη Παρασκευή δόθηκε στο «Ήραϊον» τῆς Ἀμμοχώστου ἡ τελευταία ἀποτέλεσμα συναυλίες τῆς χρονιάς αὐτῆς τῆς συμφωνικῆς ὀρχήστρας τοῦ Συλλόγου «Μότσαρτ» Λευκωσίας, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη.

Τὸ πρόγραμμα ἄρχισε μὲ μιὰ σουίτα γιὰ ἔγχορδα τοῦ Purcell ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε μικρὰ μέρη. Τέτοια ἔργα, ὅπως καὶ ἡ «Ἀρια» καὶ «Γκαβόττα» τοῦ Μπάχ ποὺ ἀκολούθησαν, ναί μέσα στὲς δυνατότητες τῆς ὀρχήστρας τοῦ «Μότσαρτ» καὶ μπορεῖ νὰ τὰ ἐκτελεῖ μὲ ἀνεση.

Ἰδιαίτερα ἐπιτυχημένη ἦταν ἡ ἐκτέλεση τῆς «Γκαβόττας» ποὺ παίχτηκε μὲ κέφι, μπρῖο καὶ πολλὴ χάρις. Ἡ «Ἀρια» θὰ μπορούσε νὰ εἶχε δοθεῖ μὲ περισσότερο ἦχο καὶ παλμὸ ἀπὸ τὸν κ. Σαμπῶν, ποὺ ἐκράτησε ἄλλωστε τὸ σόλο τοῦ βιολιοῦ μὲ πολλὴν εὐσυνειδησία. Ἡ ὑπέροχη αὐτὴ σελίδα τοῦ Μπάχ μὲ τὲς πλατεῖες δοξαριές καὶ τὲς τόσο λυρικές μελωδικές καμπύλες εἶναι ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα κομμάτια στὴν ἔκφραση.

*

Τὸ πρῶτο μέρος τῆς συναυλίας τελείωσε μὲ τὸ συμφωνικὸ σκίτσο «Στὸν Γάμο τοῦ Χωριοῦ» τοῦ Σόλωνος Μιχαηλίδη.

Ἐφέτος πρώτη φορὰ ἀκουσα αὐτὸ τὸ ἔργο τοῦ Κυπρίου μουσουργοῦ, ἀν καὶ παίχτηκε ἐπαυειλημμένα.

Ἐνας βαθειὰ ποιητικὸς λεπτότατος λυρισμὸς εἶναι διάχυτος σ' αὐτὸ τὸ ἔργο Κυπριακὸ ἔργο. Τὸ «ποιμενικὸ» ποὺ ἔχει θέση πρῶτου μέρους σ' αὐτὸ τὸ τρίπτυχο εἶναι ἓνα Ἑλληνικὸ τραγούδι φλογέρας γεμάτο νοσταλγία καὶ βουκολικὴ ἠρεμία. Οἱ κρατημένοι φθόγγοι τῶν ἔγχορδων ποὺ συνοδεύουν τὸ φλάουτο δίνουν μιὰν ἀτμόσφαιρα γαλήνης γεμάτης περιεχόμενου. Περιεχόμενον μοναξιάς.

Τὸ δεύτερο μέρος «Στὸ Γάμο» βασίζεται πάνω στὸ Κυπριακὸ «τραγούδι τοῦ Γάμου», εἶναι δὲ λεπτότατα καὶ σύγχρονα πλούσια ἐπεξεργασμένο χωρὶς νὰ βαραίνει τὴν ἀπλή καὶ ὡραία αὐτὴ λαϊκὴ ἔμπνευση.

Ἀκολουθεῖ τὸ «χορευτικὸ» μὲ τὸν πλούσιο καὶ τρισχαριτωμένον ρυθμὸ τοῦ τῶν ἑννέα ὀγδόων καὶ τελειώνει τὸ ἔργο μὲ τὸ θέμα τοῦ Γάμου ποὺ ξανὰρχεται γιὰ μιὰ τελευταία φορὰ. Ὁλόκληρο τὸ ἔργο δημιουργεῖ μιὰν ἀτμόσφαιρα ἀφατης γλυκύτητας.

Ἡ ὀρχήστρα ἐξετέλεσε ἀψογα καὶ μὲ τὴν ἀναμενόμενη στοασὴ τὸ ἔργο αὐτὸ τοῦ δασκάλου τῆς. Ἰδιαίτερα πρέπει νὰ τονίσουμε τὴν συμβολὴ τοῦ κ. Ἀνδρέα Γεωργιάδη ποὺ μὲ τὸ σόλο στὸ φλάουτο ἔδωσε δλητὴν ποιήσῃ ποὺ ξεχειλίζει ἀπὸ τὸ ἔργο αὐτό.

Τὸ δεύτερο μέρος ἄρχισε μὲ τὲς σκανδιναυικὲς σελίδες «Θάνατος τῆς Ἀσῆς» καὶ «Χορὸς τῆς Ἀνίτρας» ἀπὸ τὸν «Πέτρο Γκάντ» τοῦ Γκρήγκ. Τὸ πρῶτο ἀρκετὰ καλὸ ἀν καὶ στὰ δυνατὰ σημεῖα μὲ κόπο κρατοῦσε ὁ μαέστρος τὴν ὀρχήστρα νὰ μὴν ἐπιταχύνῃ τὸν ρυθμὸ. Ὁ «Χορὸς τῆς Ἀνίτρας» ὅμως δὲν εἶχε ὅση χάρις καὶ ἐλαφρότητα ἀπαιτοῦσε, παρὰ τὴν ζωηρὴ προσπάθεια τοῦ κ. Μιχαηλίδη. Εἶναι ζήτημα πείρας ποὺ θὰ ἀποκτηθῇ μὲ τὸν καιρὸ.

*

Ἡ συμφωνία τοῦ Χαῦδν ἀρ. 104, μὲ τὴν ὁποία ἔκλεισε τὸ πρόγραμμα, εἶναι ἓνα ἔργο δύσκολο, πλούσιο, ἀπαιτητικὸ. Ἰφοῦ διακρίνει κανεὶς καλὰ σ' αὐτὸ τὴν συμφωνικὴ γλῶσση τοῦ παρέλαβε ὁ Μπετόβεν γιὰ νὰ φτάσῃ τὴν συμφωνία στὸ ὑψιστὸ σημεῖο τῆς. Χρειάστηκε πολὺς κόπος γιὰ νὰ μελετηθῇ καὶ ἀποτελεῖ κατόρθωμα ἡ ἐκτέλεσῃ τῆς ἀπὸ τὴν ὀρχήστρα «Μότσαρτ».

Ἦταν ἓνα σταθερὸ βῆμα στὴν ἐξέλιξῃ τῆς. Κάθε ἔλαινος πρέπει νὰ δοθῇ στὰ μέλη τῆς καὶ ἰδιαίτερο θαυμασμὸ μᾶς ἀποσπᾶ πάλι ὁ ἀκάματος κ. Σόλων Μιχαηλίδης ποὺ μὲ τόση πίστη στὴν ἀποστολὴ τοῦ καταβάλλει τόσους κόπους καὶ διαθέτει τόσον χρόνον γιὰ νὰ ἀνυψώσῃ τὸ μουσικὸ ἐπίπεδο τοῦ τόπου τοῦ ὧς τὴν πραγματικὴν τέχνη.

*

Μὲ χαρὰ ἀκουσα ὅτι τὰ μέλη τῆς ὀρχήστρας καὶ οἱ φίλοι τοῦ Συλλόγου ἀπεφάσισαν νὰ ἀναδιοργανώσουν τὸν «Μότσαρτ» ἐπάνω σὲ νέες βάσεις ποὺ τὲς ἐπιβάλλουν οἱ σημερινὲς ἀπαιτήσεις τοῦ κοινοῦ, ἡ ἐξέλιξῃ τῆς ὀρχήστρας καὶ ἡ καλύτερη ὁργάνωσῃ τῶν συναυλιῶν, ὥστε νὰ ἐμπληρωθῇ ὁ σκοπὸς τοῦ Συλλόγου κατὰ τὸν ἀποτελεσματικώτερον τρόπο.

Ἀσφαλῶς αὐτὴ ἡ ἀναδιοργάνωσῃ θὰ ἐπηρεάσῃ πολλὴ τὴν ἐδῶ μουσικὴ κίνησῃ. Τὸ εἰγώμασῃ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ

ΕΟΡΤΗ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ

κ. ΣΟΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ

111 (2)

Τὴν πρῶταν τῆς χθὲς Κυριακὴν ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Συλλόγου «Ἄρης» τῆς Λεμεσοῦ διωργάνωσε ἐνδοσωματειακὴν ἑορτὴν πρὸς τιμὴν τοῦ διαπρεποῦς μας μουσουργοῦ κ. Σολ. Μιχαηλίδη.

Ἡ ἑορτὴ σεμνὴ καὶ ὠραία ἤρχισε μὲ μιαν εἰσηγητικὴν προσφώνησιν τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Ἄντ. Λουκαΐδη. Κατόπιν ὁ ἰατρός κ. Βασ. Παπαδόπουλος ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς ὠμίλησε περὶ τοῦ μεγάλου ἔργου τοῦ ξεχωριστοῦ Κύπριου μουσουργοῦ κ. Σ. Μιχαηλίδη. Ἠκολούθησεν ἐπίδοσις δώρου εἰς τὸν κ. Σ. Μιχαηλίδην μετὰ καταλλήλου προσλαλιάς ὑπὸ τοῦ κ. Ἄν. Παντελίδη καὶ ἀπάντησις τοῦ κ. Σ. Μιχαηλίδη, ἀπλή, ὠραία καὶ ἀπέριττος.

Μετὰ ἤρχισε τὸ καλλιτεχνικὸν μέρος μὲ τὴν «Προσευχὴν τοῦ Ταπεινοῦ», ποίημα Ζαχ. Παπαντωνίου, μελοποιημένο ὑπὸ τοῦ κ. Σολ. Μιχαηλίδη, ὑπὸ τοῦ βαρυτόνου κ. Περ. Μαρκουλή συνοδεία πιάνου ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Μιχαηλίδη.

Ξεχωριστὴν ἐντύπωσιν ἔκαμεν ἡ «Μαζούρκα Βενιάφσκι» σόλο βιολί ὑπὸ τῶν μαθητῶν Ν. Ἀργύρη, συνοδεία πιάνου ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του κ. Σ. Ἀργύρη. Ὁ ἄριστος πιανίστας μας κ. Γ. Μιχαηλίδης ἐξετέλεσε ἐπὶ τοῦ πιάνου μιαν ὑπέροχην σύνθεσιν τοῦ μουσουργοῦ μας κ. Σολ. Μιχαηλίδη «Ἡ Λύρα τῆς Σαμφοῦς». Ὁ ξεχωριστὸς μας τενόρος κ. Μάριος Μαληκίδης ἐτραγούδησε μελωδικώτατα τὴν «Ἄρια» ἀπὸ τὴν ὄπεραν Ἄντρέ Σιενιέ τοῦ Ζιορτάνο, συνοδεία κ. Γ. Μιχαηλίδη.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς λαμπρᾶς ἑορτῆς προσεφέρθησαν ἀναψυκτικά.

ΤΕΜΠΛΑΡ

“Τὰ Νῦνὰ”

9.6.52

ΕΟΡΤΗ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ
ΤΟΥ κ. ΣΟΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ

Ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Συλλόγου
«Ἄρης» Λεμεσοῦ διοργανώνει
τὴν προσεχῆ Κυριακὴν, 8/6/52,
ὥρα 10.30' π.μ. ἐνδοσωματεια-
κὴν ἑορτὴν πρὸς τιμὴν τοῦ μου-
σουργοῦ κ. Σόλωνος Μιχαηλί-
δη καὶ καλεῖ πάντα τὰ μέλη τοῦ
Συλλόγου (ἐπίτιμα, τακτικά,
μουσικά, καὶ ἀθλητικά), νὰ
προσέλθουν εἰς τὴν ἐν λόγῳ
ἑορτὴν. Τὸ πρόγραμμα περιλαμ-
βάνει ὁμιλίαν ὑπὸ μελῶν τῆς
Ἐπιτροπῆς καὶ ἐκτέλεσιν μου-
σικῶν τεμαχίων ὑπὸ τῶν κ.κ. Γ.
Μιχαηλίδη, Μ. Μαληκίδη καὶ Π.
Μαρκουλῆ.

ΔΙΚΑΙΑ ΤΙΜΗ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΟΥΣΟΥΡΓΟΝ
κ. ΣΟΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ

Ἐπιθεώρησις
δικαιοσύνη

1952

ΛΕΜΕ Σ Ο Σ, 8 (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας). — Πληροφορούμεθα, ὅτι εἰς τὸν μουσουργὸν κ. Σόλιωνα Μιχαηλίδην ἀπενεμήθη, κατόπιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τοῦ Trinity College τοῦ Λονδίνου ὁ τιμητικὸς τίτλος Ἐταίρου τοῦ ρηθέντος ιδρύματος, εἰς ἀναγνώρισιν τῶν ὑπηρεσιῶν του πρὸς τὴν μουσικὴν. Ὁ κ. Μιχαηλίδης προσεκλήθη, ὅπως παραστῇ εἰς εἰδικὴν τελετὴν εἰς Λονδίνον, ἣτις θὰ γίνῃ τὴν 16ην Ἰουλίου πρὸς ἐπίδοσιν εἰς αὐτὸν τοῦ σχετικοῦ διπλώματος.

1130

"Χρόνος"

22/3/52

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ ΤΙΜΗ
ΕΙΣ ΚΥΠΡΙΟΝ

113 (3)

-- Κατὰ πληροφορίας ἐκ Λονδί-
νου τὰς ὁποίας εὐχαρίστως δημοσιεύ-
ομε, τὸ Συμβούλιον τοῦ Τρίνιτυ
Κόλλετζ ἐξέλεξεν ὁμοφώνως, τιμῆς
ἐνεκεν, τὸν ἐκλεκτὸν συμπολίτην μας
μουσουργόν κ. Σόλωνα Μιχαηλίδην,
Ἐταῖρον (FELLOW) τοῦ ἐν λόγῳ
ἰδρύματός, εἰς ἀναγνώρισιν τῶν πο-
λυτίμων ὑπηρεσιῶν του πρὸς τὴν
Μουσικὴν. Ἡ ἐκλογή αὕτη εἶναι ἰδι-
αιτέρως τιμητικὴ διότι σπανίως ἀπο-
νέμεται ὁ ἐν λόγῳ τίτλος εἰς διαπρέ-
ποντας διεθνῶς μουσικούς ἀνεξαρτή-
τως ἐθνικότητος.

Συγχαίρομεν ἐγκαρδίως τὸν κ. Μι-
χαηλίδην διὰ τὴν τιμητικὴν αὐτὴν
διάκρισιν, ἣ ὁποία τιμᾶ ἤχι μόνον
τὸν ἴδιον ἀλλὰ καὶ τὴν ἰδιαιτέραν
του πατρίδα.

"Cyprus Mail"

Friday April 13th

Nicosia

THE MOZART SOCIETY'S CONCERT

(114)

As we near the end of a winner season remarkable for new discoveries in local musical talent, Wednesday night's symphonic concert by the Mozart Musical Society will be remembered by those who heard it as a fitting climax.

The Mozart Musical Society is no newcomer. Its devoted members have been practising assiduously under the inspired baton of conductor Solon Michaelides for a long time now. So long that it probably came as pleasant a surprise to many of them as it did to the audience to realise that all their hard work during practice hours was all of a sudden making sense — and symphony.

Now a fully-fledged symphony orchestra, with ample string, wind and percussion, is something this Island has been needing badly for a long, long time. Now we have it, it is to be hoped that we shall make the best possible use of it. To make everyone fully conscious of this new heritage, perhaps Lakatamia would think of booking the full orchestra for some experimental time? We commend the suggestion, anyway.

The musical fare on Wednesday evening was the richer for the welcome presence of Mr. Arvanitaki. It was a highlight of the evening to hear him at the piano in a Mozart Concerto and again as accompanist to 'celloist C. Petrides in Bruch's *Kol Nidrei*.

The singing of Mme Lyssimachi Anastassiadou, with the Orchestra in an aria from Gluck's *Orpheus* provided another instance of what we have been missing in the past in the absence of such accompaniment for our vocalists.

The Mozart Orchestra having blossomed to this satisfactory extent, one now looks forward to hearing much more of them. In this connection might we remind whoever arranges their programmes that a considerable proportion of non-Greek-reading musical enthusiasts naturally tend to gravitate to such concerts as the Mozart Society has given and will, one hopes, continue frequently to give. It would be doing such music-lovers a considerable service — and possibly do no great harm to the cause of the Society, either — if the names of soloists, etc., were printed in latin characters.

G. B. P.

“Σόλων”

Παρασκευή

13 Αυγούστου

(1140)

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ “ΜΟΖΑΡΤ”

“Όσοι παρηκολούθησαν τὴν συναυλία τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου «Μόζαρτ» ποὺ ἐδόθη τὴν νύκτα τῆς παρελθούσης Τετάρτης εἰς τὸ κινηματοθέατρον «Ρόγιαλ», ὑπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη, ἔφυγαν μὲ μιὰν εὐχάριστη διαπίστωσι. “Ότι τὸ ὕψος ποὺ θὰ ἤμποροῦσε, κατὰλληλα καθοδηγούμενο ἀπὸ τοὺς μαέστρους μας, νὰ προσφέρῃ μιὰν συνεχῆ κι’ ἀξιόλογη μουσικὴ κίνησι στὸν τόπον μας ποὺ τόσο στερεῖται καλλιτεχνικῶν ἐκδηλώσεων. Ἡ ἀθρόα προσέλευσι τοῦ κοινοῦ, τόσο στὴν συναυλία αὐτὴ ὅσο καὶ στὰ τελευταῖα ρεσιτάλ τοῦ κ. Θέμελη, μαρτυρεῖ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ποδὸς τὴν κατεύθυνσι αὐτὴν.

“Ο κ. Σόλων Μιχαηλίδης δούλεψε πράγματι σκληρὰ γιὰ νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ὅσο τὸ δυνατό ἀριώτερον μὲ πολυμελεσιὰ τὴν ὀρχήστρα, ποὺ ἀπετελεῖτο κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ ἐρασιτέχνες κι’ ὄχι ἐπαγγελματίες μουσικούς. Κι’ ἐπέτυχε πράγματι λαμπρὰ ἀποτελέσματα. Καὶ τὸ κοινὸ ἐχειροκρότησε θερμὰ τὸν ἴδιον καὶ τὴν ὀρχήστρα του.

Ἰδιαίτερα χαρήκαμε τὴν συμβολὴν τοῦ κ. Γ. Ἀρβανιτάκη, ἰδίως εἰς τὸ κονσόρτο εἰς ρεσ. τοῦ Μόζαρτ, τοῦ κ. Κώστα Πετροῖδη, εἰς τὸ Κόλ Νιντρέϊ τοῦ Μπράχ καὶ τῆς κ. Λυσιμάχης Ἀναστασιάδου, στὸ Ὀρφεὺς καὶ Εὐριδίκη τοῦ Γκλάκ. Τὸ πιάνο τοῦ πρώτου καὶ τὸ βιολοντσέλο τοῦ δευτέρου μιλοῦσαν ἀπ’ εὐθείας στὶς ψυχὰς μας κι’ ἡ σιγουριὰ μὲ τὴν ὁποῖαν ἔπαιζαν κι’ οἱ δύο μαρτυροῦσαν καλλιτέχνες ἀξίας. Τὸ τραγούδι τῆς κ. Ἀναστασιάδου, ὅπως κι’ ἡ ὅλη καλλιτεχνικὴ διεύθυνσι τοῦ κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη, δὲν χρειάζονται εἰδικὸ ἔπαινο ἐδῶ. Γιατὶ ἡ φήμη καὶ τῶν δύο αὐτῶν καλλιτεχνῶν ἔχει πρὸ πολλοῦ ξεπεράσει τὰ ὅρια τῆς Κύπρου.

Ἀξιόλογη ἦταν κι’ ἡ συμβολὴ τῆς κ. Δουλοῦς Συμεωνίδου - Στελλάκη καὶ τῆς δ. Λυγίας Κληρίδου στὸ πιάνο καὶ τῶν κ.κ. Μίκη Σαμψῶν καὶ Τάκη Μέντζη στὸ βιολί.

Γιατὶ ὅμως νὰ μὴ προστεθοῦν στὸ πρόγραμμα κι’ ἓνα δυὸ Ἑλληνικὰ καὶ Κυπριακὰ ἔργα κοντὰ στὰ ἔργα Μόζαρτ, Κραϊσλερ, Χάυτεν καὶ ἄλλων ξένων μουσουργῶν ποὺ ἐκτελέστηκαν; Πιστεύουμε πὼς τὰ Ἑλληνικὰ ἔργα εἶναι ἀπαραίτητα στὶς καλλιτεχνικὲς ἐκδηλώσεις μας γιὰ τὸ μιλῶν ἀμεσώτατα στὸ κοινὸν μας.

Τὴν συναυλία τοῦ «Μόζαρτ» τίμησαν μὲ τὴν παρουσίαν τους ὁ ἐκλαμπρ. Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ κ. Παλπᾶ, ὁ Γραμματεὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου καὶ ἡ κ. Ἀντωνιάδου, ὁ Δήμαρχος Λευκωσίας καὶ ἡ κ. Δέσφη, ὁ Γυμνασιάρχης κ. Σπυριδάκης, ὁ Ἐπιμεθευτὴς τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου κ. Σοφοκλέους, δημοτικὸι σύμβουλοι, καθηγηταὶ καὶ πολυπληθέστατο φιλόμουσο ἀκροατήριον.

ΓΑ. ΧΡ.

ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΦΙΤΙΚΟΥ ΓΑΜΟΥ

[Μία πρωτοβουλία
τοῦ Φυσιολατρικοῦ
Ὁμίλου Πάφου.]

ΤΗΝ 17 Μαΐου ὁ Φυσιολατρι-
κὸς Ὁμιλος Πάφου μᾶς
παρουσίασε ἀκόμα μιὰ ἐκπληξή-
νιαν ἀπὸ σκηνῆς ἀναπαρά-
στασιν τοῦ Παφίτικου Γάμου.

Ὁ Ὁμιλος αὐτός, παρ' ὅλο
τὸ λιγόχρονο διάστημα τῆς ἵ-
στάσεώς του, μᾶς ἔδωσε ἀρκετὰ
δείγματα τῆς δραστηριότητος
καὶ τῆς ἰκανότητός του.

Ὁ Παφίτικος γάμος, ὅπως
μᾶς τὸν παρουσίασε ὁ Φυσιολα-
τρικὸς Ὁμιλος, δὲν ἦταν μιὰ ἀ-
πλή ἀναπαράστασις τοῦ Παφίτι-
κου γάμου, ἀλλὰ ἦταν μιὰ Πα-
φίτικὴ ἠθογραφία δηλ. ἓνα ἔρ-
γο θεατρικὸ μὲ ὑπόθεσιν, μὲ
λόγην καὶ συνοχὴν, πού περιέ-
λει μέσα του ἡθῆ καὶ ἔθιμα
τῆς Πάφου, πού γίνονται κατὰ
τὸν γάμον, ἀπὸ τὰ προξένεια μέ-
χρι τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου
καὶ πού δυστυχῶς μὲ τὴν παρε-
λευσιν τοῦ χρόνου κλοντεῖ νὰ
καταλειφθῶν καὶ νὰ ξεχα-
σθῶν.

Στὸ πρῶτον μέρος τοῦ ὅλου
ἔργου — τὰ Προξένεια καὶ τὸ
Προικοσύμφωνον — ἔβλεπε κα-
νεὶς πῶς ἐγίνονταν ἄλλοτε τὰ
προξένεια μὲ τὸν χαρακτηριστι-
κὸν τύπον τῆς γρηᾶς - προξενή-
τρας — τῆς Κουτσοπαραείσας
— καὶ πῶς συντασσόταν τὸ πε-
ριβόητον προικοσύμφωνον, μὲ κά-
θε ἀκρίβειαν καὶ λεπτομέρεια,
ὥστε ἀπὸ πολλὰς συζητήσεις
καὶ καυγάδες. Γιατί, στὴν πραγ-
ματικότητα πόσες φορές δὲν
συνέβηκε νὰ ματαιωθῆ ἢ νὰ ἀ-
ναβληθῆ ἓνας γάμος γιὰ μιὰ
«γαῖδούρα» ἢ ἓνα «χαρτσίν»!
κ.λ.π. Χαρακτηριστικὸν ἐπίσης
τοῦ προικοσυμφώνου ἦταν, καὶ
τὸ ὅτι ἀναγράφονταν ἄλλοτε σ'
αὐτὸ καὶ οἱ εὐχὲς πού δίνουν οἱ
γονεῖς στὰ παιδιά τους λ.χ.
«Διοῦμεν σας τζαὶ τὴν εὐτσιήν
μας, τζ' ἀννοίξετε τ' ὀμμαδκια
σας, στὰ ὑστερινά μας, νὰ μᾶς
βάξετε !». Ἀναγράφονταν ἐπί-
σης καὶ μερικὲς ὀδηγίαι καὶ ὑ-
ποδείξεις τῶν γονέων πρὸς τὰ
παιδιά, ὅπως λ.χ. τὸ «Διοῦμεν
ἓναν χωράφιν μαζερόν, τζι' ἄς
βγάλουν τὰ μαζιά τζ' ἄς βάλουν
κμπέλιν !» κ.λ.π.

Τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ ὅλου
ἔργου ἦταν μιὰ ἀπλή ἀναπαρά-
στασις τοῦ γάμου ὅπως τὸ πλύ-
σιμον τοῦ ρεσιοῦ στὴ βούσιν, τὸ
ράψιμον τοῦ κρεβατιοῦ, τὸ στόλι-
σιμον τοῦ γαμπροῦ, τὸ στόλισμα
τῆς νύφης κ.λ.π.

Τὸν ρόλον τῆς Κουτσοπαρα-
είσας - προξενήτρας — ὑποδύθηκε
μὲ ἀρκετὴ ἐπιτυχία ἡ δ. Ἡ-
λέκτρα Ἰωάννου, πού ἀπόσπα-
ρε ἐπανελημμένα τὰ χειροκρο-
τήματα τοῦ κοινοῦ — ὑστεροῦσα
μόνον στὸ ὅτι ἡ ἐμφάνισίς της
δὲν ἔδινε καλὰ - καλὰ τὴν ἐν-
τύπωσιν τῆς γρηᾶς προξενή-
τρας, τῆς παντογνώστισσας καὶ
καταφερτζοῦς.

Οἱ δύο συμπέθεροι, ὁ κ. Με-
τῆς ὡς πατέρας τῆς νύφης, καὶ
ὁ κ. Κοντὸς ὡς πατέρας τοῦ
γαμπροῦ, — ἓνας τύπος ὑπερο-
πτικὸν ἀρχοντοχωριάτην τοκο-
γλύφου — ἀπέδωσαν τοὺς ρό-
λους τοὺς μὲ ἐξαιρετικὴν ἐπιτυ-
χίαν, ὥστε μὲ τὸ δίκαιόν του τὸ
κοινὸν τοὺς καταχειροκρότησε.

Ἐξαιρετικὲς ἐπίσης ἦταν
οἱ δύο ρόλους τοὺς αἱ δ. Γιαν-
νούλα καὶ Ἀγγελικὴ Ἡλιάδου,
πού μὲ τὸ φυσικὸν καὶ ἀπροσπί-
ητον παίξιμόν τους ζωντάνεψαν
τοὺς ρόλους τῶν δύο χωριάτισ-
σων συμπεθεράδων.

Τὸν ρόλον τῆς νύφης ὑποδύθη-
κε θαυμάσια ἡ δ. Βαθούλα Πα-
ράσχου, τὸν δὲ ρόλον τοῦ γαμ-
προῦ ὁ κ. Γ. Χαλαλαμπίδης.

Καλοὶ ἐπίσης ἦταν οἱ δύο ρό-
λους τοὺς οἱ κ.κ. Ν. Κατζίλαμ-
ποῦ, Γιάννης Λούκα καὶ ὁ
Κωστάκης Πενταγιώτης, ὡς ἀ-
γαπητικὸς τῆς Παρασιευκοῦς,
τῆς μικρότερης ἀδελφῆς τῆς
νύφης.

Τὰ καθαρὰ Παφίτικα τραγού-
δια πού ἔτραγουδῆσαν οἱ

ΜΟΥΣΙΚΑ
ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΟ ΜΟΥΣΙΚΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ
“ΜΟΤΣΑΡΤ”[Ἡ συμβολή του εἰς
τὴν μουσικὴν ζωὴν
τοῦ τόπου.]

Η δημιουργία συμφωνικῆς ὀρχήστρας σὲ ἓνα τόπο προϋποθέτει κάποια μουσικὴ παράδοση, ἰκανοποιητικὴ κατάρτιση μουσικῶν καὶ πολλὲς ἄλλες πνευματικὲς καὶ ὑλικὲς προϋποθέσεις. Σὲ λίγο θὰ κλείσουν δεκαπέντε χρόνια ἀπὸ τότε πὺν μιὰ ομάδα φανατικῶν φίλων τῆς μουσικῆς ἀποσπᾶσθηκε ἀπὸ τὸ ἀθλητικὸ σωματεῖο τῆς Λευκωσίας «Ὀλυμπιακός» γιὰ νὰ καταπιαστῆ μὲ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ τόσο ἀπὸθάνου ὄνειρου τῆς δημιουργίας συμφωνικῆς ὀρχήστρας στὴν Κύπρο καὶ ἴδρυνσε τὸν μουσικὸ σύλλογο «Μότσαρτ», τὸ μόνον ἐρασιτεχνικὸ ἀποκλειστικὰ μουσικὸ σωματεῖο.

Τὸ τόλμημα τῆς ομάδας αὐτῆς ἔδειξε πὺς ὑπῆρχε ἡ κρυώτερη προϋπόθεση : ἡ ἀγάπη στὴν μουσικὴ καὶ ἡ φιλοδοξία νὰ κἀνη στὸν τόπο τῆς τὴν σοβαρώτερη δυνατὴ μουσικὴ προσφορά ! Μ' αὐτὰ γιὰ μόνον ἐφόδια κατέβηκε στὸν στίβο τῆς τέχνης. Στὴν ἀρχὴ παρουσίασε ὅ,τι ἦταν δυνατόν : Οὐβερτουρὲς εὐκόλες, μικρὲς συμφωνίες, μεταγραφὲς γιὰ τὶς δυνατότητες τῆς ὀρχήστρας τῆς ἔργων πὺν ἀποκτοῦσανε περισσότερα τεχνικὰ ἐφόδια.

Χρειάστηκαν κόποι καὶ θυσίες γιὰ νὰ διατηρηθῆ αὐτὴ ἡ φλόγα ὡς τὴν ἡμέρα πὺν ἀνέλαβε τὴν διδασκαλία τῶν ἔργων καὶ τὴ διεύθυνση τῆς ὀρχήστρας ὁ ἐξαιρετικὸς μουσουργὸς τῆς Κύπρου κ. Σόλων Μιχαηλίδης.

Τὴν συμμετοχὴ τῆς ὀρχήστρας στὴν ὄπερα «Διδῶ καὶ Αἰνείας», πὺν ἀνέβασε ὁ («Ἄρης») τῆς Λεμεσοῦ ἀκολουθεῖ ἡ συμφωνικὴ συναυλία τῆς περασμένης χρονιάς πὺν εἶχε τόση ἐπιτυχία. Ἐφέτος συνέβαλε στὸ μεγαλόπνοο ἀνέβασμα τοῦ ὀρατορίου τοῦ Χάυδν «Δημιουργία» ἀπὸ τὴν ἴδια ἀξιόλογη ομάδα τῶν ἐρασιτεχνῶν καλλιτεχνῶν τῆς Λεμεσοῦ, πὺν πρόσφατες ἀπ' αὐτὸ ἔχει τὸ κοινὸν τὶς ἐντυπώσεις.

Σταθερὸ πειὰ τὸ ἀνέβασμα τῆς ὀρχήστρας πὺν πλουτίζεται διαρκῶς μὲ νέα ἀξιόλογα στελέχη—μερικὰ μάλιστα εἶναι παιδιὰ μὲ ταλέντο πὺν ἡ παρουσία τους στὴν ὀρχήστρα μᾶς γεμίζει συγκίνηση—καὶ πὺν βοηθεῖται τόσο σημαντικὰ ἀπὸ τοὺς μουσικοὺς τῆς Φιλαρμονικῆς τῆς Ἀστυνομίας Λευκωσίας, ὑπόσχεται πὺς γρήγορα θὰ ἔχη ἡ Κύπρος μιὰν ἀξιόλογη συμφωνικὴ ὀρχήστρα, ἔστω καὶ ἐρασιτεχνικὴ, πὺν θὰ μπορῆ νὰ καταπιαστῆ μὲ τὰ ἀπαιτητικώτερα ἔργα τοῦ συμφωνικοῦ ρεπερτορίου.

Ἄλλη εὐγενικὴ ἐκδήλωση τοῦ πνεύματος τοῦ συλλόγου «Μότσαρτ» νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς σπουδαστὲς τῆς μουσικῆς καὶ νὰ συντελῆ στὴν πρόοδό τους στὴν Κύπρο εἶναι τὸ «Μετάλλιον Μότσαρτ» πὺν ἀπὸ πέρουσι ἐθέσπισε νὰ δίνεται κάθε χρόνο σὲ διάφορα Ὄδεια γιὰ τὸν ἐκάστοτε ἀριστομαθητῆ.

Τώρα ἐτοιμάζεται μὲ φροντίδα ἀπὸ τὸν κ. Μιχαηλίδη τὸ πρόγραμμα τῆς συναυλίας πὺν ἀναγγέλεται γιὰ τὴν Λάρνακα στὴν 21 Μαΐου, γιὰ τὴν Λεμεσοῦ στὶς 24, γιὰ τὴν Λευκωσία στὶς 28 καὶ γιὰ τὴν Ἀμμόχωστο στὶς 30 Μαΐου. Τὸ πρόγραμμα, μεταξὺ ἄλλων περιλαμβάνει, μιὰ συμφωνία τοῦ Χάυδν καὶ τοῦ Σόλωνος Μιχαηλίδη «Στὸν γάμο τοῦ χωριοῦ» ἀπὸ τὸ Κυπριακὸ «τραγοῦδι τοῦ γάμου».

Εἴμαστε βέβαιοι πὺς καὶ αὐτὴ ἡ συναυλία θὰ λογαριαστῆ στὸ ἐνεργητικὸ τοῦ συλλόγου «Μότσαρτ» καὶ θὰ θεωρηθῆ σὰν ἓνα ἀκόμα σκαλοπάτι στὴ σκάλα τῆς τέχνης πὺν τὸ πάτησε στερεά.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ
(Ἀμμόχωστος)

Ἡμερολόγιο

30/5/52

114(4)

Ο ΚΟΣΜΟΣ
ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΜΙΑ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΤΟ βράδυ τῆς Τετάρτης εἶχαμε τὴν εὐκαιρία νὰ παρακολουθήσωμε τὴ συμφωνικὴ συναυλία τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου «Μότσαρτ», ὑπὸ τὴ διεύθυνσι, τοῦ διακεκριμένου μουσουργοῦ μας κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη.

Ἡ κίνησις ποὺ δόθηκε τὴν τελευταία ἐποχὴ στὴ μουσικὴ καλλιέργεια τοῦ κοινοῦ μας εἶναι κάτι ποὺ πρέπει νὰ ἐξαρθῆ, γιατί ἦταν πράγματι ὑποτιμητικὸ γιὰ τὸ νησί μας, ἓνα νησί μὲ μουσικὴ παράδοση, ποὺ οἱ βασιλιάδες του ἦταν ἐφευρέτες μουσικῶν ὀργάνων καὶ διαγωνίζονταν μὲ τοὺς θεοὺς στὴν τέχνη τῆς λύρας, νὰ τρέφεται μὲ τὰ λογῆς λογῆς μουσικὰ ἀπορρίματα τῶν τελευταίων χρόνων, τὰ ταγκὸ καὶ τὰ θλάμκα καὶ τὰ ἀλάνκα.

Ὁ κ. Σόλων Μιχαηλίδης καὶ ὁ Σύλλογος «Μότσαρτ» ἀξίζουν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς τιμῆς γιὰ τὴ τὴ μουσικὴ ἀνακαίνισι ποὺ παρατηροῦμε τελευταία.

✱

Τὸ πρῶτο κομμάτι τῆς συναυλίας ἦταν ἡ Σουίτα γιὰ ἔγχορδα τοῦ Πέρσελ.

Ὁ Πέρσελ εἶναι γνωστὸς στοὺς Κυπρίους φίλους τῆς μουσικῆς ἀπ' τὴν ὄπερα «Διδὼ καὶ Αἰνείας» ποὺ ἀπολαύσαμε λίγο καιρὸ πρὶν. Δίνει ὅλο τὸ χαρακτηριστικὸ ἄρωμα τῆς ἐποχῆς του τοῦ τελευταίου μισοῦ τοῦ 17ου αἰῶνα, ὅποτε προσφέρονταν οἱ ὀρχήστρας, μὲ τίς χαρακτηριστικὲς ἤρεμες καὶ γλυκὲς μελωδίαις, καταλήξεις, ἰδιάζον ἀρμονικὸ σύστημα, κ.τ.λ., καὶ ἡ ὀρχήστρα τοῦ «Μότσαρτ» ὑπάκουε ἔξοχα στὸ μαέστρο καὶ ἀπόδωσε θαυμάσια ὅλη τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ ἔργου.

Ἀρκετὰ καλὰ μπορούμε νὰ ποῦμε πὼς ἐκτελέστηκε καὶ τὸ δεύτερο κομμάτι τοῦ πρώτου μέρους, ἡ Σουίτα εἰς Re τοῦ Μπάχ ἀπ' τὸν κ. Μίκη Σαμψῶν, μόνον ποὺ νομίζουμε πὼς θὰ χρειαζόταν πὺ δυναμικὸ παίξιμο. Ἐπίσης, γιὰ τὸν ἀκροατὴ μπορεῖ νάταν λίγο μονότονο τὸ κομμάτι αὐτὸ, γιατί τὴν ἐποχὴ ποὺ γράφτηκε δὲν εἶχε ἀποκτηθῆ ἀκόμη τὸ βιολινίστικο στύλ, στὸ ὁποῖο τὸ αὐτί μας εἶναι σήμερα συνηθισμένο.

Τὸ τρίτο κομμάτι τοῦ πρώτου μέρους τοῦ προγράμματος «Στὸ γάμο τοῦ χωριοῦ» τοῦ κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη ἦταν ὑπέροχο· ἐξαιρετικὰ καλογραμμένο, ἔδινε ὅλο τὸν Κυπρέϊκο χαρακτήρα. Στὸ Ποιμενικὸ ὑπῆρξε ἓνας καλὸς συνδυασμὸς φλάουτου καὶ ὀρχήστρας· στὸ Γάμο τὸ μοτίβο ἐξελίσσεται ἐπιτυχέστετα καὶ τὸ χορευτικὸ δίνει μιά ζωνρότερη ἀτμόσφαιρα. Γενικά, σὰν σύνολο ἦταν πολὺ καλοδουλεμένο.

Σημαντικὴ ἐπιτυχία εἶχε ἀπ' τὸ «Peer Gynt» τοῦ Grieg ὁ θάνατος τῆς Ἄσπης καὶ ὁ χορὸς τῆς Ἀνίτρας. Ἡ ὀρχήστρα πέτυχε ν' ἀποδώσῃ θαυμάσια τὰ rianissimo μὲ τὰ ὁποῖα σβήνει τὸ πρῶτο κομμάτι. Δὲν μπορούσαμε νὰ φαντασθοῦμε ὅτι ἡ ὀρχήστρα τοῦ «Μότσαρτ» θὰ τῷ-βγαζε μὲ τέτλια πειθαρχία καὶ συνοχή. Κι ὅμως ἀποδείχθηκε ἀκόμη μιά φορὰ, πὼς ὅπου ἐπάρχει ἀληθινὴ ἀγάπη γιὰ τὴν τέχνη, μποροῦν νὰ γίνουν πραγματικὰ θαύματα.

Στὸ τελευταῖο μέρος τοῦ προγράμματος παρακολουθήσαμε μιά πλήρη Συμφωνία τοῦ Χάινδν, τὴ «1st and 2nd Symphony No 104». Ἡ ἐκτέλεσις ἦταν ἐπιτυχεστάτη, γιατί ἔπαιρνε μέρος πλήρης ὀρχήστρα ἀπὸ δέκα πρῶτα βιολιά, 10 δεύτερα βιολιά, 8 βιόλες, 4 βιολοντσέλλα, 1 μπάσσο, 10 πνευστὰ κ' ἓνα τύμπανο.

✱

Τὸ κοινὸ μας ἀπόδειξε πὼς ξαίρει νὰ ἐκτιμᾷ τὴν καλὴ μουσικὴ μὲ τὸ νὰ γεμίσῃ ἀσφυχτικὰ τὴν αἴθουσα τοῦ θεάτρου. Ἐνα σημεῖο μονάχα ἔχομε νὰ παρατηρήσουμε :—Εἶχαμε τὴν εὐκαιρία νὰ παρακολουθήσωμε καὶ τὴν ἀπογευματινὴ μαθητικὴ παράστασι κ' εἶδαμε μὲ λύπη μας πὼς ἀπ' τοὺς πάνω ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες μαθητὲς Μέσης Παιδείας ποὺ ἔχει ἡ Λευκωσία μόλις 500 παρευρέθησαν.

Ἄν ἡ ἀληθινὴ μόρφωσι περιλαβαίνει καὶ τὴ ψυχικὴ καλλιέργεια, θαρροῦ πὼς εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιδιωχθῆ συστηματικὰ ἡ μουσικὴ καλλιέργεια μὲ τὴν παρακολούθησι τέτοιων ἐξαιρετικῶν συναυλιῶν. Ἄν ὑπῆρχεν ἴσως ἓνα ταμεῖο στὸ ὁποῖο νὰ κατάθεταν κάθε τόσο οἱ μαθητὲς μερικὰ γροσάκια θάταν βολετὸ νὰ παρακολουθοῦν χωρὶς οἰκονομικὴ στενοχώρια ὅλοι κάθε τέτλια συναυλία.

N. ΑΛΑΣΙΟΣ

"Cyprus Mail"

Febr. 13th 1952

115 «THE CREATION»

A production by Mr. Solon Michaelides, renowned as he is both in Britain and in Cyprus, cannot fail to be an event of major importance in the artistic life of Nicosia, and with «Dido and Aeneas» still fresh in the memory, a large audience filled the Pallas Theatre last Saturday evening to hear this distinguished musician conduct Limassol's «ARIS» Choir and the augmented Mozart Orchestra in Haydn's great oratorio «The Creation».

It was the first time that this work, or any approaching it in size and scope, had been performed in Cyprus, and the resounding applause of the audience bore indubitable testimony to the high standard which can be achieved by amateur musicians in a work of this magnitude, given the proper leadership.

In such a work a great responsibility inevitably devolves upon the soloists. The sonorous bass of M. Perikies Markoudis, Mr. Shakatides' warm lyrical tenor and the pure and finely articulated soprano of Mrs. Sappa-Gavri comfortably filled the large hall in their exacting solos, and to their very capable execution of the parts of «Raphael», «Uriel» and «Gabriel» must go credit for a large share of the success of the performance. Blending well together in the trios in Part II they gave us some of the best music of the evening.

Of the Aris Choir, who sang throughout without copies, every word could be distinguished, and the clarity of the part-singing must be praised. Most at home in the more dramatic passages, they can have left few members of the audience un-moved by their rendering of the phrases «God said: Let there be light — and there was light» in Part I. Throughout, the playing of the orchestra, especially the string section, was admirable.

Sympathetic when accompanying soloists, full toned and flexible in concerted numbers, at all times crisp, clear and well controlled, I cannot remember having heard the Mozart play better.

The choice of the «Creation» was undoubtedly an ambitious one, but we are sure Mr. Michaelides must feel that his faith in his hard-working company of musicians was fully justified.

M. S.

Η «ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ»

ΤΟΥ ΧΑ·Υ·ΔΗ
ΕΙΣ ΛΕΜΕΣΟΝ

ΛΕΜΕΣΟΣ, 3 (Τοῦ ἀνταποχοριτοῦ μας). — Ἡ παράστασις τῆς «Δημιουργίας» τοῦ Χα·Υ·Δη, ἡ ὁποία ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Συλλόγου τῆς πόλεως μας «Ἄρης» τὴν νύκτα τοῦ π. Σαββάτου, ἐσημείωσε μεγαλειώδη, ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, ἐπιτυχίαν. Το πολυπληθές κοινόν, τὸ ὁποῖον κατέκλυσε τὸ θέατρον «Ριάλτο» ἐχειροκρότησε ἐνθουσιωδῶς τοὺς ἐκτελεστάς καὶ ἐπενήμησε ζωηρῶς τὸν διαπρεπῆ μουσουργόν κ. Σόλ. Μιχαηλίδην, ὁ ὁποῖος ἐπὶ δέξια μῆνας κατέβαλε ὑπερῶνθρωπος προσπάθειας διὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ὁρατορίου, τὸ ὁποῖον διηθρονε κατὰ τὴν πρώτην του ταύτην ἐκτέλεσιν. Συμμετέσχον ἡ κ. Ἀσπασία Σάλπα-Γάβρη, σοπράνο, ἀπόφοιτος τῆς Λυρικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, ὁ κ. Περικλῆς Μαροκουλλῆς, μπασόσ, ὁ κ. Μήνωσ Σακατίδης, τενόρος, ὁ καλλιτέχνης τοῦ πιάνου κ. Γεώργιος Μιχαηλίδης, ἡ πεντηκονταμελής χορωδία τοῦ «Ἄρης» καὶ ἡ συμφωνικὴ ὀρχήστρου «Μόζαρτ» τῆς Λευκωσίας, ἐνισχυμένη μὲ πνευστὰ τῆς Φιλαρμονικῆς τῆς Ἀστυνομίας.

1952
5
1952

στραλίης). *"Ἐξωστραία"*
Η ΠΡΟΧΘΕΣΙΝΗ ΕΝ ΛΕΥ-
ΚΩΣΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ ΗΣ (2)
ΤΗΣ «ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ»

Τὴν ἑσπέραν τοῦ παρελθόντος
Σαββάτου τὸ φιλόμουσον κοι-
νὸν τῆς Λευκωσίας εἶχε τὴν ἑ-
ξαιρετικὴν εὐτυχίαν νὰ ἀκούσῃ
μῖαν ὑπέροχον ἑορηνεῖαν τοῦ
περιφήμου ὄρατορίου τοῦ Χά-
υδν «Δημιουργία». Ὁ διακεκρι-
μένος μουσογὸς κ. Σόλων Μι-
χαηλίδης, ὁ ὁποῖος ἐδίδαξε καὶ
διηύθυνε τὸ ἔργον, ἐπίσης δὲ
καὶ οἱ μονοῦδοι Ἄσπασία Σάπ-
πα — Γάβρη, Περικλῆς Μαρ-
κουλλῆς καὶ Μίνως Σιακατίδης,
ὁ καλλιτέχνης τοῦ πιάνου κ. Γε-
ώργιος Μιχαηλίδης, τὰ μέλη
τῆς μικτῆς χορωδίας τοῦ «Ἄ-
ρεως» Λεμεσοῦ καὶ τῆς συμφω-
νικῆς ὀρχήστρας τοῦ «Μότσαρτ»
Λευκωσίας ἀπεθεώθησαν κυριο-
λεκτικῶς ἀπὸ τὰ ἐνθουσιώδη χει-
ροκροτήματα τοῦ πυκνοτάτου ἀ-
κροατηρίου διὰ τὴν πράγματι
μεγαλειώδη προσπάθειαν αὐτῶν,
ἣ ὁποία σημειώνει σταθμὸν εἰς
τὰ μουσικὰ χρονικά τῆς Κύ-
πρου. Σχετικὸν σημείωμα τοῦ
κ. Γ. Ἀρθανιτάκη θὰ δημοσιεύ-
σωμεν αὐριον.

ΕΚΔΡΟΜΑΙ

12 Feb. 1952

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΜΕΣΟΝ

115 (3)

ΛΕΜΕΣΟΣ, 4 (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας). — Πρωτοβουλία τοῦ μουσικοαθλητικοῦ Συλλόγου «Ἄρεως» Λεμεσοῦ ἀνεβιβάσθη μετ' ἐξαιρετικῆς ἐπιτυχίας τὴν ἑσπέραν τοῦ παρελθ. Σαββάτου ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ ἐν Λεμεσῶ κινηματοθεάτρου «Ριάλτο» τὸ ὄρατόριον τοῦ Χάϋνδν «Δημιουργία» ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ διακεκοιμένου μουσικοσυνθέτου κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη, ὅστις καὶ μετέφρασε τὸ ἔργον.

Τὸ ρηθὲν ὄρατόριον, τὸ ὁποῖον παρηκολούθησεν ἐκλεκτὸν καὶ πυκνότατον ἀκροατήριον, διὰ πρώτην φοράν ἀνεβιβάσθη ὀλόκληρον ἐν Κύπρῳ. Ἔλαβον μέρος καὶ διεκρίθησαν διὰ τὴν ἐκτέλεσίν των οἱ μονωδοὶ κ. Ἀσπασία Σάλπα — Γάβρη (σοπράνο), οἱ κ. κ. Π. Μαρκουλῆς (μπάσος) καὶ Μ. Σιακατίδης (τενόρος), ὡς ἐπίσης ἡ 50μελὴς χορωδία τοῦ «Ἄρεως» καὶ ἡ ἐκ 40 ὀργάνων ὀρχήστρα τοῦ «Μότσαρτ» Λευκωσίας.

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ^{1/6 9m}
ΧΑΪΔΝ ^{115 (4)} ¹⁹⁵²

ὑπὸ τοῦ συλλόγου «Ἄρεως» Λεμεσοῦ θ' ἀναβιβάσθῃ τὴν 20ὴν τρέχοντος μηνὸς ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἐν Λάρνακῃ κινηματοθεάτρου «Παλλὰς» τὸ ὄρατόριον τοῦ Χαΐδν «Δημιουργία» ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ διακεκριμένου μουσουργοῦ κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη καὶ τῇ συμμετοχῇ τῆς μικτῆς χορωδίας τοῦ «Ἄρεως» καὶ τῆς ὀρχήστρας τοῦ «Μότσαρτ» Λευκωσίας. Εἰς τοὺς Λάρνακειῖς θὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία ν' ἀπολαύσουν ἐξαιρετικὴν μουσικὴν ψυχαγωγίαν. ^{W.—}

Γενεθρία

13 Feb. 1952

ΚΡΙΣΕΙΣ

115 (5)

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ HAYDN

ΑΛΛΗ μιά μεγάλη προσπα-
θεια του Συλλόγου «Λο-
ρης» της Λεμεσού είχε εὐτυχι-
σμένο ἀποτέλεσμα. Ὑστερα ἀπὸ
τὴν ὄπερα «Διδῶ καὶ Αἰνεῖας»
ποῦ ἀνέβασε πρὶν δυὸ χρόνια με-
τὴν γνωστὴ ἐπιτυχία, τὴν ἐπιτυ-
χία ποῦ ἐπέβαλε στὴ συνείδηση
τοῦ κοινοῦ τὴν ἐκτίμηση τῆς
καλλιτεχνικῆς δράσεως τῶν
νέων τῆς Λεμεσού καὶ τὸν θαυ-
μασμό γιὰ τὶς μεγάλες δυσκολί-
ες ποῦ ξεπέρασε, μᾶς δίνε-
αὐτὲς τὶς μέρες τὸ Ὁρατόριο
«Δημιουργία» τοῦ Χάϋδν μὲ ἐ-
ξαιρετικὴ ἐπιτυχία.

Πολλὰ ἔχουν γραφεῖ γιὰ τὶς
δυσκολίες ποῦ ἀντιμετωπίζει μιά
τέτοια ἐπιδιώξη, ὅταν τὸ ὑλικὸ
εἶναι ἐρασιτέχνη καὶ εἶναι γνω-
στὰ ὁ κόπος καὶ ἡ θυσία ποῦ
ἀπαιτοῦνται γιὰ νὰ γίνῃ ἓνα τέ-
τοιο κατόρθωμα. Ἄν ὅμως ὁ
κόπος καὶ ἡ θυσία τῶν ἐκτελε-
στῶν εἶναι ἀξιόλογοι, τί πρέπει
νὰ πῆ κανεὶς γιὰ τὴν ψυχὴ ὅλης
αὐτῆς τῆς κίνησης, τῶν μεγά-
λων αὐτῶν ἐπιδιώξεων, τὸν ἀ-
κούραστο ἐμπνευσμένο ἐργάτη,
τὸν ἐξαιρετικὸ μουσουργὸ Σό-
λωνα Μιχαηλίδη;

Χάρις σ' ἐκεῖνον εἶχε τὴν εὐ-
καιρία τὸ φιλότεχνο κοινὸν νὰ
νειώσῃ ἄλλη μιὰ φορὰ ἱκανο-
ποίηση γιὰ τὸ ἔργο ποῦ ἐπιτε-
λεῖται στὸν τομέα τῆς τέχνης
στὴν Κύπρο.

Ἡ ἐκτέλεση τῆς «Δημιουργί-
ας» ἦταν ἀκόμα ἓνα σκαλοπά-
τι στὴ σκάλα τῶν ὀραίων τοῦ
ἐπιδιώξεων. Ἡ χορωδία πει-
θαρχημένη, εὐλύγιστη, ἰσορρο-
πημένη ἐξετέλεσε ἀψεγάδιαστα
τὰ πολυφωνικὰ δυσκολώτατα μέ-
ρη τῆς σὰν μιὰ ψυχὴ ποῦ παλ-
λότανε ἀπὸ τὴν ἄκρη τῆς μπαγ-
κέττας τοῦ μαέστρου τῆς. Τὸ
φινάλε τοῦ πρώτου μέρους, «Τὴ
δόξα σου, Πλάστη...» μὲ τὸ με-
γαλόπρεπο ἀνέβασμά του ἀπὸ τὸ
φόρτε στὸ φορτίσιμο συνελῆσε
τὸ κοινὸν καὶ τὸ ἔκανε νὰ ριγῇ
ση.

Οἱ Μονωδοὶ ἦταν στὸ ὕψος
τῆς ἀποστολῆς τους. Ἐπωμίστη-
καν τὸ μεγαλεῖτερο μέρος τῆς
εὐθύνης. Ἡ κ. Σάπλα—Γάβρη
μὲ τὴν ὀραία ποιότητα τῆς φω-
νῆς τῆς, πολὺ ταιριαστῆς στὸ
εἶδος τοῦ ὀρατορίου, τὴν τέλεια
τεχνικὴ, τὴν ἀψογὴ οἰκονομία
τῆς ἀναπνοῆς καὶ τὴν μουσικὴ
τῆς εὐαισθησία μᾶς ἔδωσε μιὰ
πραγματικὴ καλλιτεχνικὴ ἀπό-
λαυση. Στὰ μέρη, ὅπου ἡ φωνὴ
τῆς διεκρίνετο μέσα ἀπὸ τὸν
ὄγκο τῆς χορωδίας καὶ τῆς ὀρ-
χήστρας εἶχαμε μιὰν ἀγγελικὴ
ἐντύπωση.

Ὁ κ. Μαρκουλλῆς μᾶς ἔδωσε
ἓνα Ραφαήλ ὑποβλητικὸ. Ὁ κ.
Σιακατίδης μᾶς εὐχαρίστησε,
ὅπως καὶ ὁ κ. Μαρκουλλῆς, μὲ
τὴν ἐξέλιξή του. Μὲ ἀπλότητα,
ἀνεση καὶ μουσικότητα ἔδωσαν
ὄλο τὸν λυρισμὸ τοῦ μέρους τοῦ
Οὐριήλ. Ἰδιαίτερα τὸ ρετσιτατί-
βο του τοῦ τρίτου μέρους τὸ ἀπέ-
δωσε κατὰ ἰδανικὸ τρόπο.

Ἡ ὀρχήστρα τοῦ «Μότσαρτ»
βοήθησε μὲ τὴν γνωστὴ προθυ-
μία τῆς στὴν ἐκτέλεση αὐτοῦ τοῦ
μεγάλου ἔργου.

Ὅπως ἡ ἐκτέλεση τῆς ὄπερας
«Διδῶ καὶ Αἰνεῖας» ἔτσι καὶ ἡ
«Δημιουργία» μᾶς κάνει νὰ σκε-
φθοῦμε πάλι μήπως θὰ ἦταν δυ-
νατὸ νὰ ἐνθαρρυνθοῦν καὶ νὰ
ἐνισχυθοῦν αὐτὲς οἱ εὐγενικὲς
προσπάθειες ὥστε τὸ δύσκολο
ἔργο νὰ μὴ γίνεταί πραγματι-
κὸς ἄθλος. Θὰ ἦταν σημεῖο πο-
λιτισμοῦ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ

(Ἀμμόχωστος).

ΣΤΗΝ ιστορία τῆς Νεοελληνικῆς Μουσικῆς ὁ κ. Σόλ. Μιχαηλίδης, στηριγμένος ἀπάνω στήν πλατειά του κατάρτιση, δέν παρέχει μόνο τὰ συνηθισμένα ἱστορικά στοιχεῖα. Μπαίνει στό βάθος τῶν πραγμάτων καί ἀνερευγώντας τίς ἑλληνικές δυνατότητες μᾶς δίνει καί τοὺς μελλοντικούς προσανατολισμοὺς τῆς ἐθνικῆς μας Μουσικῆς. Μ' ἀρέσει αὐτῆ ἐδῶ ἡ διαπίστωση καί πίστη του: «Ἡ νέα Ἑλλάδα εἶναι δημοούργημα μερικῶν μόλις δεκαετηρίδων, κα' αὐτῶν γεμάτων ἀγῶνες γιά τὴν ἐλευθερία καί τὴν ὀλοκλήρωση τῆς ἐθνικῆς ἐνότη-τας. Κι' ὅμως παρ' ὅλα αὐτὰ ὁ νεοελληνικὸς πολιτισμὸς, πού ἀρχίζει μὲ τὸν Σολωμὸ, εἶναι μιὰ πραγματικότητα ζωντανή, πού δείχνει καθαρά, πὼς ἡ νέα Ἑλλάδα, μ' ὅσα ἔχει ὑποφέρει, βαδίζει μὲ μεγάλα βήματα στὴ λεωφόρο τοῦ πολιτισμοῦ. Ὅσο γιά τὴ Μουσική, ἰδιαίτερα, μπορεῖ νὰ λεχθῆ ἀδίστακτα, πὼς βρισκόμαστε μπροστὰ σὲ μιὰ ἀληθινὴ ἀνθιση, πού οἱ καρποὶ τῆς θὰ φανοῦν πὺλ λαμπροί, ὅταν περάσουν οἱ σημερινοὶ σκοτεινοὶ καιροί». Καί παρακάτω: «... Ὅχι κάποια, μὰ ἐκλεκτὴ (θέση), ἀν ὑπάρξη κατανόηση καί ἐνίσχυση, ἐνδιαφέρον καί στοργή. Ὅταν πὰ κατανοηθῆ βαθειὰ καί πλατερά, πὼς δέν εἶναι ἀπαραιτήτο νάχη ξενικὸ ὄνομα ἕνας καλλιτέχνης γιά νά-ναί ἀξία καί ὅταν τὸ ἔργο τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν περιβληθῆ μὲ τὴν ἀγάπη, πού ὄχι μόνο τοῦ ἀξίζει, μὰ πού ἐπιβάλλει ἡ ἐθνικὴ σημασία του: κα' ὅταν ἐνισχυθῆ γιά νὰ δώση στό μέλλον πλουσιώτερους καρπούς».

ΡΕΣΙΤΑΛ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙ-

ΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

116 (1)

Αἴθριον Κυριακὴν, ὥρα 11.15

π.μ. ὀργανοῦται ὑπὸ τοῦ Ἑλ-

ληνικοῦ Πνευματικοῦ Ὁμίλου

ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Παγ-

κυρίου Γυμνασίου, ρεσιτάλ νε-

οελληνικῆς μουσικῆς. Τὸ πρό-

γραμμα περιλαμβάνει διμλίαν

τοῦ μουσικοσυνθέτου κ. Σόλω-

νος Μιχαηλίδη περὶ τῆς νεοελ-

ληνικῆς μουσικῆς καὶ ἐκτελέ-

σεις ἔργων νεοελλήνων συνθε-

τῶν μετ' ἀναλύσεως ὑπὸ τοῦ κ.

Σόλωνος Μιχαηλίδη, ὑπὸ τοῦ κ.

Γ. Ἀρβανιτάκη καὶ τῶν κυρι-

ῶν Λυσιμάχης Ἀναστασιάδου

καὶ Λ. Συμεωνίδου. Ἐξέφθ.

ΟΜΙΛΙΑΙ 22/3/52

117
"Εξέλιξη"
24/2/52

117
12/2/52

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ

Η ΤΖΙΝΑ ΜΠΑΧΑΟΥΕΡ ΕΥΡΙΣΚΕΤΑΙ ΠΑΛΙΝ ΕΙΣ ΑΜΕΡΙΚΗΝ ΔΙ' 61 ΡΕΣΙΤΑΛ.— ΑΝΕΧΩΡΗΣΕ ΣΗΜΕΡΟΝ Η ΤΡΟΥΝΤΗ ΓΚΟΤ.— Ο ΝΕΟΣ ΓΑΛΛΟΣ ΣΥΝΘΕΤΗΣ ΑΛΠΡΕΣΠΙΚ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ.— Η ΡΕΝΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΝ.— ΕΠΙΔΕΙΞΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΧΟΡΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΕΞΩΠΕΡΙΚΟΝ.— ΤΗΝ 25ην ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟ «ΠΑΛΛΑΣ» ΤΟ ΜΠΑΛΛΕΤΟ ΤΗΣ ΟΠΕΡΑΣ ΤΟΥ ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΟΥ — ΕΠΙΣΤΡΕΦΕΙ ΣΗΜΕΡΟΝ ΕΙΣ ΚΥΠΡΟΝ Ο ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

117

ΤΟΥ κ. ΑΧ. ΜΑΜΑΚΗ

Ἡ πρῶτεύουσα ἐφιλοξένησε καὶ ἐφέτος γιὰ μερικὰς ἡμέρας τὸν γνωστὸν Κύπριο μουσικὸν καὶ μουσικολόγον Σόλων Μιχαηλίδη. Ὁ διακεκριμένος καλλιτέχνης ἦλθε γυρίζοντας ἀπὸ ἓνα ταξίδι στὴν Ἰσπανία, τὴν Ἀγγλία, Γαλλία καὶ ἄλλες χώρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, σήμερα δὲ παίρνει τὸ ἀεροπλάνο γιὰ τὴν ἐπιστῆσιν ἐπὶ τὴν ἔδραν τοῦ εἰς τὴν ἑλληνικὴν μεγαλόνησον.

— Ὁ Σόλων Μιχαηλίδης, ὅπως κάθε χρόνο, καὶ στὸ ταξίδι τοῦ αὐτοῦ παροκάθησε ὡς κριτὴς στὸν μεγάλο μουσικὸν διαγωνισμό τῆς Οὐαλλίας. Εἰς τὸν διαγωνισμόν αὐτὸν ἐ-

Μία σκηνὴ ἀπὸ τὸ χοροδράμα «Ρωμαῖοὶ καὶ Ἰουλιέττα» ἀπὸ τὸ μπαλέτο τῆς Κρατικῆς Ὀπερας τοῦ Βελιγραδίου. Ρωμαῖοὶ ὁ πρῶτος χορευτὴς καὶ χορογράφος Δημήτρι Πάρλιτς, μαζί με τὸν ἄλλον ἀξιόλογον χορευτὴν τοῦ γιουγκοσλαβικοῦ συγκρατήματος Μπράνκο Μάρκοβιτς.

λαβαν ἐφέτος μέρος 127 διάφορες χορωδίες καὶ πλῆθος ἄλλων καλλιτεχνῶν.

— Ἐπίσης ὁ Ἕλληνας μουσικὸς καὶ μουσικολόγος μετέσχε εἰς τὸ διεθνὲς Συνέδριον Λαϊκῆς Μουσικῆς, ποῦ συνήλθε εἰς τὸ Λονδίνο καὶ τὸ ὁποῖον πανηγυρικὰ τὸν ἐξέλεξε καὶ πρόεδρον. Εἰς τὸ συνέδριον αὐτὸ ἐγένον ἐξαντλητικαὶ συζητήσεις πᾶνω εἰς τοὺς τρόπους καὶ μεθόδους τῆς μουσικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν νέων καὶ ἀποφασίσθηκε ἀνάμεσα εἰς ἄλλα ἡ ἰδρυσις ἔδρας εἰς τὰ Πανεπιστήμια ὅλου τοῦ κόσμου, ἡ στενὴ συνεργασία τῶν ραδιοφωνικῶν σταθμῶν εἰς εἰδικὰ προγράμματα, ἀνταλλαγὴ δίσκων, καλλιτεχνῶν κλπ. Τέλος ὁ κ. Σόλων Μιχαηλίδης ἀπεκόμισε ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν καὶ μιὰ ἀκόμη περυσινή: Ἀνεκνήρυθη ἐπίτιμος ἑταῖρος τοῦ Τρίνιτυ Κόλλετζ Μιούζικ. Τὸ Κολλέγιο αὐτὸ τῆς μουσικῆς εἶνε ἓνα ἀπὸ τὰ τέσσερα μεγαλύτερα τῆς Μ. Βρετανίας καὶ εἶνε γνωστὸ καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, ἔχει δὲ ἰδρυθῆ πρὶν ὀλίγα 80 χρόνια.

— Ἀνεχώρησε σήμερον...

— Επανεκάμψεν ἐκ τοῦ ἀνα τὴν
Εὐρώπην ταξειδίου του ὁ Κύπριος
μουσουργὸς κ. Σόλων Μιχαηλίδης,
ὅστις, ὡς και προηγουμένως, ἀντι-
προσώπευσε τὴν Ἑλλάδα και τὴν
Κύπρον εἰς διεθνῆ μουσικὰ φεστι-
βάλ και ἐτίμησε τὸ Ἑλληνικὸν ὄνο-
μα. Ὁ κ. Μιχαηλίδης ὁμιλεῖ μετ'
ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὴν ζωηρὰν και
σοβαρὰν καλλιτεχνικὴν κίνησιν ἣ ὁ
ποία σημειοῦται σήμερα εἰς τὰς ξέ-
νας χώρας και τὸν ἐκπολιτιστικὸν
σκοπὸν τὸν ὁποῖον ἐξυπηρετεῖ ἡ κί-
νησις αὕτη.

Μεσοπέρι "Ελλάδα"
20 / 7 βραβ. 1952

ΛΕΥΘΕΡΙ

ΠΤΗ 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1952

ΕΤΟΣ 4

ΜΑΘΗΤΙΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗ ΕΠΕΤΕΙΩ ΤΟΥ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

Είς Ἀρμόχωστον ἄστυνομικοὶ μὲ κράνη καὶ κλάμπς διέ-
λυσαν μικρὰν μαθητικὴν διαδήλωσιν καὶ ἐσπρῆισαν
τὰ ὄνόματα 30 μαθητῶν.

ΒΑΡΩΣΙΑ, 16 (Τοῦ ἀντα-
ποκριτοῦ μας).—Οἱ μαθηταὶ
καὶ αἱ μαθήτριά τοῦ Ἑλληνι-
κοῦ Γυμνασίου Ἀρμοχώστου
ἐγκατέλειψαν τὴν προίαν τῆς
σήμερον τὰς τάξεις τῶν καὶ
συνκεντρώθησαν εἰς τὸ στάδι-
ον τοῦ Γ. Σ. Ε., διὰ νὰ ἐορτά-
σουν τὴν δευτέραν ἐπέτειον
τοῦ Δημοψηφίσματος. Πρὸς
τοὺς μαθητὰς ὠμίλησαν οἱ ἐκ
τῶν συμμαθητῶν τῶν Ἀνδρέ-
ας Παπαμιλιάδου καὶ Ἰωάν-
νης Μάτσης, ἀκολούθως δὲ ἄλ-
λοὶ μαθηταὶ ἀτήγγειλαν ποι-
ήματα πατριωτικοῦ περιεχο-
μένου. Τελικῶς ἡ συγκέντρω-
σις διελύθη, λόγῳ βροχῆς, καὶ
οἱ μαθηταὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὰς
τάξεις τῶν.

Βραδύτερον 60 περίπου μα-
θηταὶ τῆς Ε' β', ἐξεχύθησαν
εἰς τὰς ὁδοὺς κραυγάζοντες
«Ζήτω ἡ Ἐνωσις». Ἄνδρες
τῆς Ἀστυνομίας, μὲ ἐπὶ κεφα-
λῆς τὸν Ἀστυνόμον κ. Μόργ-
καν, φέροντες κράνη καὶ
κλάμπς διέλυσαν τὴν μαθητικὴν
παρέλασιν, χωρὶς νὰ σημειω-
θοῦν ἐπισόδια. Ἡ Ἀστυνομία
ἐσημείωσε τὰ ὄνόματα 30
περίπου μαθητῶν.

Ἐπὶ τῶν διαδηλωτῶν ἀπε-
στάλησαν τὰ ἀκόλουθα τηλε-
γραφήματα :

Πρὸς τὸν Κυβερνήτην : «Ε
β' τάξις Ἑλληνικοῦ Γυμνα-
σίου Ἀρμοχώστου ἐπὶ ἐπετείῳ
Δημοψηφίσματος διαμαρτυρε-
ται ἐντόνως συνέχισιν δουλεί-
ας Κύπρου».

Πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Ἀρχι-
πίσκοπον καὶ Ἐθνάρχην κ. Μα-
κάριον : «Ε β' τάξις Ἑλληνι-
κοῦ Γυμνασίου Ἀρμοχώστου,
εορτάσασα πανηγυρικῶς ἐπέ-
τειον Δημοψηφίσματος, εὐχέ-
ται δι' ὑπερόχου ἡγεσίας Σας
ταχεῖαν ἔθνικὴν ἀποκατάστα-
σιν δούλης Κύπρου. Ζήτω ἡ
Ἐνωσις».

ΕΝ ΛΕΜΕΣΩ

ΛΕΜΕΣΟΣ, 16 (Τοῦ ἀντα-
ποκριτοῦ μας).—Ἐπὶ τῇ ἐπε-
τείῳ τοῦ Παγκυπρίου Ἐνωτι-

κοῦ Δημοψηφίσματος οἱ μαθη-
ταὶ τῶν ἀνωτέρων Ἑλληνι-
κῶν ἐκπαιδευτηρίων Λεμεσοῦ
προέβησαν σήμερον εἰς συγχι-
νητικὰς εἰρηνικὰς ἐκδηλώσεις.

Οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριά
τοῦ Γυμνασίου καὶ τῆς Ἐμπο-
ρικῆς Ἀκαδημίας Λεμεσοῦ
ἀπέσχον μαθημάτων, φέροντες
δὲ Ἑλληνικὴν σημαίαν συνε-
κεντρώθησαν εἰς τὸν ἰ. ναὸν
Ἄγ. Γριάδος, ὑπὸ τοὺς χαρ-
μούνους ἤχους τῶν κωδῶνων,
παρακολουθοῦμενοι ὑπὸ ἀστυ-
νομικῶν. Ἐν ἀρχῇ ἐγένετο ὑ-
πὸ μαθητοῦ προσευχὴ, εἶτα δὲ
ἀνεγνώσθη ὄρκος τῆς μαθητι-
ώσης νεολαίας, ὅτι θὰ συνε-
χίσῃ αὐτὴ τὸν ἀγῶνα μέ-
χρις ἐκκλήρωσεως τοῦ ἱεροῦ
λόθου τῆς Ἐνώσεως μετὰ τῆς
Μητροῦς Ἑλλάδος. Ἐπὶ μαθη-
τῶν καὶ μαθητρίων ἐγένοντο
σύντομο ὁμίλια, ἀπηγγέλη-
σαν πατριωτικὰ ποιήματα καὶ
ἐψάλη ὁ Ἐθνικὸς Ὕμνος.

Ἐκ τοῦ ἰ. ναοῦ Ἄγ. Γρι-
άδος οἱ ἐνθουσιῶντες νέοι καὶ
νέαι μετέβησαν, ὑπὸ τοὺς ἤχους
τῶν κωδῶνων τοῦ ἰ. ναοῦ Κα-
θολικῆς, εἰς τὴν Ἰ. Μητροπό-
λιν, ὅπου ὠμίλησε πρὸς αὐ-
τοὺς ὁ Σ. Μητροπολίτης Κι-
τίου κ. Ἀνθίμος.

Ὁ ἅγιος Κιτίου ἐξέφρασε
τὴν συγκίνησίν του διὰ τὰς
πατριωτικὰς ἐκδηλώσεις τῆς
μαθητιώσης νεολαίας, ἐτόνισε
δὲ, ὅτι ὁ Κυπριακὸς ἀγὼν θὰ
συνεχισθῇ ἀδιάλλакτος μέχρι
τῆς πολυποθῆτου ἡμέρας τῆς
Ἐνώσεως.

«Εἰσθε νέοι, οἵτινες θ' ἀπο-
τελέσετε τὴν κοινωνίαν τῆς αὔ-
ριον, θὰ εἰσθε δὲ καὶ τὰ μέλη
τῆς Παγκυπρίου Ἐθνικῆς Ὁρ-
γανώσεως Νεολαίας, προσέθε-
σεν ὁ Σεβασμιώτατος. Εἰς
σὰς στηρίζομεν τὰς ἐλπίδας
μας, ὅτι θὰ μᾶς ὀδηγήσετε
εἰς τὸ λιμάνι τῆς Ἐλευθερίας.
Ὁ Πανάγαθος Θεὸς, ὁ Θεὸς
τῆς Ἑλλάδος, θὰ μᾶς βοηθήσῃ
εἰς τὸν ἀγῶνά μας».
(Συνέχεια εἰς τὴν δ' σελίδα).

Ο ΒΡΕΤΤ. ΤΥΠΟΣ ΕΛΗΜΟΣΙΕΥΣΕ ΤΑΣ ΜΑΘΗΤΙΚΑΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΤΟΥ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΜΟΝΙΜΟΥ
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ ΜΑΣ

ΛΟΝΔΙΝΟΝ, 16 (Ἰδ. τη-
λεγρ., ἀρ. 3943).

Κατὰ τοὺς ἐν Λευκωσίᾳ
ἀνταποκριτὰς, περισσότεροὶ τῶν
διοικλιῶν μαθητῶν, ἐν Λευ-
κωσίᾳ, Πάφῳ καὶ Λεμεσῶ, ἀ-
πὴργησαν χθὲς καὶ προέβη-
σαν εἰς ἐκδηλώσεις ὑπὲρ τῆς
Ἐνώσεως ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐπε-
τείου τοῦ Δημοψηφίσματος.

Οἱ ρηθέντες ἀνταποκριταὶ
μεταδίδουν ἐπίσης λεπτομέ-

Μετεδόθησαν καὶ αἱ περὶ
τῶν ἐπιποσδιῶν δηλώσεις τοῦ
Δημάρχου Πάφου κ. Γαλατο-
πούλου, σύμφωνα μὲ τὰς ὁ-
ποίας δεκαπέντε μαθηταὶ καὶ
πέντε μαθήτριά ἐτραυματίσθη-
σαν ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν, ἐπί-
σης δὲ καὶ ἀνακοίνωσις τῆς
Ἀστυνομίας, καθ' ἣν δὲν ἐ-
χρησιμοποίηθῃ βία.

Οἱ Ἀγγλοὶ ἀνταποκριταὶ
ἐτηλεγράφησαν ἐπίσης, ὅτι ἐν

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Εσωτερικού Ετήσια £ 2—0—0
 Εξωτερικού Ετήσια £ 3—0—0
 Αμερικής \$ 20

Η συνδρομή είναι προπληρωτέα.

ΛΕΥΚΩΣΙΑ — ΚΥΠΡΟΥ

Έτος Στ' Αριθμός φύλλου 1551

ΟΔΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑ

Τρία άρθρα του κ. ΖΗΝΩΝΟΣ ΧΡ. ΣΩΖΟΥ

Β'

Δημοσίως ευχαριστώ τους προέδρους των οικείων Σχολικών Έφορειών, οιτινες είχαν την καλωσύνη να μου παράσχουν τους ζητηθέντας αριθμούς. Αί Έφορεία των Ανωτέρων Σχολών Λευκωσίου, Ριζοκαρπάσου, Πεδουλά, Πόλεως Χρυσοχούς και Πολεμίου άπηξίωσαν οιασδήποτε άπαντήσεως εις την προς τούτο έρευνάν μου. Φαίνεται, ότι αύται εξέλαβον τὰ οικονομικά των σχολείων των ως ζήτημα μη γενικού ενδιαφέροντος. Ουδείς φθόνος! Αναγράφω εν γενικαίς γραμμαίς τὰ των προϋπολογισμών των κοινοτικών σχολείων Μέσης Εκπαιδεύσεως και συγχρόνως τὰς έτησίως εισφοράς των εκκλησιών προς αυτά.

Παγκύπριον Γυμνάσιον : Κατά τὰ τελευταία έτη, ο προϋπολογισμός του σχολείου είναι £36.000, όστις καλύπτεται εξ όλοκλήρου σχεδόν υπό των εισιτηρίων των μαθητών. Εκκλησιαστική εισφορά: Ναός Φανερωμένης. Εισφέρει £100 δια την προγυμνασιακήν τάξιν και £300 υπέρ των άπόρων μαθητών και μαθητριών. Υποδειξί του Αρχιεπισκόπου, άλλ' άρνήσει τής οικείας έπιτροπής, ή εισφορά του Ναού θά αύξηθῆ κατά £100 δια τὸ λήξαν έτος. Εκ του ως άνω ποσού ή ένοριακή έπιτροπή όρίζει £50 να αφαιρούνται εκ των εισιτηρίων των τέκνων των ιερέων και ύπαλλήλων τής Μονῆ Κύκκου. Εισφέρει £250, ήτις εισφορά λογίζεται ως εισιτήριο πέντε τροφίμων τής Μονῆς, οιτινες φοιτούν εις τὸ Παγκύπριον. Αρχιεπισκοπή. Εισφέρει £250. Τὸ ποσὸν τούτου θά αύξηθῆ, άποφάσει του Αρχιεπισκόπου, εις £400 δια τὸ λήξαν έτος. Τὸ Παγκύπριον όμως δέχεται όλίγους μαθητάς ως ύποτρόφους τής Αρχιεπισκοπής. Μονῆ Αποστόλου Ανδρέου. Εισέφερε £50. Κατά τὰ δύο τελευταία όμως έτη όλως ανεξηγήτως ούδεν ποσὸν κατετέθη εις τὸ Ταμείον του Παγκυπρίου, ενώ, ως άνέγνωσα εις νεοεκδοθέν άγγλικὸν βιβλίον, αἱ έτήσια εκ του παγκαρίου εισπράξεις του Μοναστηρίου τούτου άνέρχονται εις £17.000 περίπου!!

Γυμνάσιον Λεμεσού : Ο προϋπολογισμός του έτους 1951—1952 είναι £19.500, καλυπτόμενος: £9.000 από εισιτήρια και £7.500 εκ τής κυβερνητικής έπιχορηγήσεως (ή αύτή κατά τὰ τελευταία τέσσαρα έτη). Θα προκύψῃ έλλειμμα £3.000! Εκκλησιαστική εισφορά: Μηδέν! "Εχω υπ' όψιν μου τους Ισολογισμούς των τελευταίων δέκα έτών. Ουδεμία συνδρομή ή συνεισφορά έγένητο εκ μέρους του Θρόνου, μόνων ή εκκλησιών! "Αρά γε ή Σχολή εις την όποιαν κατηνάλωσεν έαυτὸν ο Μέγας Διδάσκαλος δέν άξίζει οιασδήποτε προστασίας;

Γυμνάσιον Αμμοχώστου : Ο προϋπολογισμός του έτους 1951—1952 είναι £20.100, καλυπτόμενος εκ £13.200 από εισιτήρια και £6.900 από την κυβερνητικήν έπιχορηγήσιν. Εκκλησιαστική εισφορά: Η Αρχιεπισκοπή από του 1943 συνεισφέρει £150 δια κάλυψιν εισιτηρίων άπόρων μαθητών (δέν θεωρείται εισφορά και δια τούτο δέν λογίζεται εις τὸν προϋπολογισμὸν) εν προτεραιότητι τέκνων των ιερωμένων. Μονῆ Αποστόλου Ανδρέου: "Αλλοτε έδιδε £25 δια τὰ εισιτήρια των εκ Ριζοκαρπάσου καταγομένων μαθητών. "Αφαντον, φεύ!, τὸ όνομα του Αγίου εκ των ισόλογισμῶν των τελευταίων έτών! "Αγιέ μου, είναι καιρὸς να κάμῃς τὸ θαύμα σου!! Από του 1943 τὸ Δημαρχεῖον έπαυσε να εισφέρει £200 εις τὸ Γυμνάσιον. Αντ' αυτού συνεισφέρει εις την Εταιρείαν Ανωτέρας Αγγλικῆς Σχολῆς Βαρωσίων δια τὰ εισιτήρια πτωχῶν μαθητών. Μήπως όμως τὸ Έλληνικὸν κοινοτικὸν Γυμνάσιον δέν έχει πτωχούς;

Εμπορικὸν Λύκειον Λάρνακος : Μέσος όρος έτησίου προϋπολογισμοῦ £13.000. Συντηρεῖται £6.500 εκ των εισιτηρίων, £6.000 εκ τής κυβερνητικής έπιχορηγήσεως (άλλοτε £7.500) και εκ των κερδῶν του οικοτροφείου. Εκκλησιαστική εισφορά: Ούτε ο Θρόνος, ούτε τὰ Μοναστήρια συνεισφέρουν! Οἱ ένοριακοὶ ναοὶ "Αγιος Λάζαρος και "Αγιος Γεώργιος ο Κοντός διαθέτουν £350 δια τὰ εισιτήρια πτωχῶν μαθητών, όπερ όμως δέν θεωρεῖται ως εισφορά και δέν περιλογισμάνεται εις τὸν προϋπολογισμὸν του Λυκείου.

Οἱ Πρόεδροι των τριῶν ανωτέρω έπιχορηγουμένων Σχολείων λυπούνται, ότι, λόγω έλαττώσεως τής κυβερνητικής έπιχορηγήσεως και τής ύπάρξεως έλλειμμάτων, άδυνατοῦν να αύξήσουν τους χαμηλοῦς μισθοῦς των καθηγητῶν, την όποιαν αύξισιν θεωροῦν άπαραίτητον και δικαίαν.

Γυμνάσιον Κυρηνείας : Μέσος όρος έτησίου προϋπολογισμοῦ £5.650, καλυπτόμενος σχεδόν εξ όλοκλήρου υπό των εισιτηρίων. Εκκλησιαστική εισφορά: Η Μητρόπολις £130, ή Μονῆ Αγίου Παντελεήμονος £120, ο ένοριακός ναός Αρχαγγέλου Μιχαήλ £20.

Γυμνάσιον Πάφου : Ο προϋπολογισμός του 1951—52 είναι £7400, καλυπτόμενος εκ των εισιτηρίων. Εκκλησιαστική εισφορά: Η Μητρόπολις £250, ή Μονῆ Αγίου Νεοφύτου £200 και ή Μονῆ Χρυσορροΐατισσης £30. Οἱ εκκλησιαστικοὶ οὔτοι όργανισμοὶ δίδουν τὰ ποσὰ αυτά υπό τὸν όρον, ότι θα φοιτοῦν δωρεάν ύπότροφοί των. Μοναστήρι Αποστόλου Ανδρέου £25, ενώ τούτο έπαυσε από έτών να συνεισφέρει εις τὸ Παγκύπριον και τὸ Γυμνάσιον Αμμοχώστου. Η Μονῆ Κύκκου; Μηδέν!! "Αφ' ότου εκηρύχθη έκπτώτος ο προηγούμενος "Υγούμενος, ο Κύρκος έπαυσε να συνεισφέρει εις τὸ Γυμνάσιον παρὰ τὰς επανειλημμένας εκκλήσεις τής Έφορείας και παρ' όλον, ότι μέγιστον μέρος τής κτηματικής περιουσίας τής Μονῆς εύρίσκεται εις την Έπαρχίαν Πάφου. "Αλλοτε ή Μονῆ συνεισέφερε μόνον £30 έτησίως! Παναΐα του Τζύκκου μου, μη κλαίς και μη δακρύζεις δια τους επί τής γῆς αντιπροσώπους σου...

Γυμνάσιον Μόρφου : Ο προϋπολογισμός του 1951—52 είναι £6,950 καλυπτόμενος σχεδόν εξ όλοκλήρου εκ των εισιτηρίων. Εκκλησιαστική εισφορά: Η Μητρόπολις £70, ή Μονῆ Αγ. Παντελεήμονος £120, οἱ ένοριακοὶ ναοὶ "Αγ. Μάμας 30, "Αγία Παρασκευή £20 και "Αγιος Γεώργιος 10.

Γυμνάσιον Λαπήθου : Προϋπολογισμός £3.500, καλυπτόμενος εκ των εισιτηρίων και εκ £50 του Ταμιευτηρίου Λαπήθου. Εκκλησιαστική εισφορά: Η Μητρόπολις £60, ή Μονῆ Αγ. Παντελεήμονος £90, ναοὶ Λαπήθου £60.

Πρακτικὴ Σχολή Σολέας : Απολογισμὸς 1950—51 £2.049 καλυφθεὶς κυρίως εκ των εισιτηρίων και εκ £500 τής κυβερνητικής έπιχορηγήσεως. "Ελλειμμα £610! Εκκλησιαστική εισφορά: Μητρόπολις £110, ναοὶ περιχώρων £85.

Η Κυπριακή Μεταλλευτική Εταιρεία Σκουριωτίσεως συνεισφέρει εις την Σχολήν Σολέας £100. Όλως παρεμπιπτότως, θα επεθύμουν να έβλεπον την Εταιρείαν αύτήν, ως και εκείνην του Αμιάντου, να έμειμούντο τὰς γενναίας δωρεάς τής Έλληνικής Μεταλλευτικής Εταιρείας υπέρ τής Μέσης Παιδείας, ως και τὰς ύποτροφίας αύτῆς. Χρόνον με χρόνον ο ύπόγειος πλοῦτος τής Κύπρου γίνεται πτωχότερος και πλουσιώτεροι καθίστανται οἱ ξένοι μέτοχοι! Υποτροφία εις Αμερικὴν πτωχῶν νέων τής περιοχῆς των μεταλλείων θα άπετέλουν κάποιαν άνακοφισιν εις την έγγειον βλάβην που μάς γίνεται και συγχρόνως οἱ νέοι οὔτοι θα μετέδιδαν εις τους συμπατριώτας των τὰς μεγάλας άρχάς τής πέραν του Ωκεανού Αστεροέσεως Δημοκρατίας.

Ανωτέρα Σχολή Αγροῦ : Ο προϋπολογισμός 1951—52 £2.300, όστις καλύπτεται σχεδόν εξ όλοκλήρου υπό των εισιτηρίων. Εφέτος προβλέπεται έλλειμμα £400!. Η Κυβέρνησις κατά τὸ 1945 και 1946 έδιδε £50 τὰς όποιας έκτοτε διέκοψε. Εκκλησιαστική εισφορά: Μητρόπολις Κιτίου £100, (με ύπόσχεσιν, ότι εφέτος θα αύξήσῃ ταύτην εις £200) και ο ένοριακός ναός Παναγίας £100. "Αλλοτε ο ναός του Γροδρόμου έδιδε £50. Μέχρι δὲ του 1948 οἱ εν Λευκωσία Αγρότες συνεισέφερον £125 περίπου. "Εκτοτε έπαυσαν! Διατί;

Ανωτέρα Σχολή Λευκάρων : Ο προϋπολογισμός 1951—52 άνέρχεται εις £2.200 καλυπτόμενος £960 εκ των εισιτηρίων, £140 εκ του Δήμου (δυστυχῶς πέρυσιν τὸ ποσὸν τούτο δέν κατεβλήθη! άγνωστον δὲ τί θα συμβῆ εφέτος) και £36 εκ τής εταιρείας Κεδ. Εκκλησιαστική εισφορά: Μητρόπολις Κιτίου £300 (δια μισθὸν θεολόγου) και £764 ο ναός του Τιμίου Σταυρου. "Ας σταθῶμεν και άποκαλυφθῶμεν ένπιον τής εκκλησιαστικής έπιτροπῆς του Ναού, ήτις συγχρόνως είναι και ή Έφορεία του Σχολείου. "Οασις εις την εκκλησιαστικήν Σαχάραν τής Νήσου! Η μοναδική ένοριακή έπιτροπή, ήτις άντελήφθη την χρησιμότητα των Έλληνικῶν γραμμάτων και άναλαμβάνει να καλύπτῃ οἰονδήποτε έλλειμμα του πενταταξίου αυτού Κλασσικοῦ Γυμνασίου. Εὐγε!

Ανωτέρα Σχολή Αϊγιάλοῦσης : Ο προϋπολογισμός του 1951—52 άνέρχεται εις £1820 καλυπτόμενος εξ όλοκλήρου υπό των εισιτηρίων. Εκκλησιαστική εισφορά: Μηδέν! Καὶ αυτό τὸ μοναστήρι του Αποστόλου Ανδρέα, παρ' όλον ότι τρις παρεκλήθη υπό τής Έφορείας, δέν έδωσε ούτε εν γρόσι! Δια τὴν άνεργειαν όμως του κτιρίου οἱ ένοριακοὶ ναοὶ συνεισέφεραν, και ή Αρχιεπισκοπή παρεχώρησεν μακροπρόθεσμον άτοκον δάνειον δια τὰς άνάγκας τής Σχολῆς.

Εν άρχῇ άνέφερον, ότι δέν κατέχω τὰ οικονομικά των άλλων σχολῶν Μέσης Εκπαιδεύσεως. Γνωρίζω όμως, ότι τὸ

114 (5)

Concert by Mozart Orchestra

(By Our Musical Critic)

You can rely on the Mozart Orchestra to give a proficient performance of any programme it advertises. Though its status is amateur its attitude towards its work is healthily professional: it engages as its musical director the foremost musician in Cyprus, it fills its hall by good performances, un-supported by charitable appeals, of the highest standard of music within its powers.

Wednesday's programme, given under Mr. Sotou Michaelides to a full house at the Pallas Theatre, ranged from Purcell through Bach, Haydn and Grieg to a new work by Mr. Michaelides himself.

Mr. Michaelides' choral work «Cruz Fidens» received the distinction of being set as a test piece for the Welsh Eisteddfod of 1951, and without doubt his «At the Village Wedding» was the most eagerly awaited item on the first half of Wednesday's programme. Set for string orchestra and flute, it is in three movements flowing on without a break. The opening «Pastora» immediately establishes the scene and atmosphere in the Byzantine world with soft chords of open fifths and octaves in extended compass providing a gently moving accompaniment to a tender modal melody on the flute floating high above. Presently this leads in to the «Wedding», built around the folk-tune «Ora Kan» which has also appeared to other Cypriot composers and which you can hear for yourself whenever you are invited to a village wedding in Cyprus today. This in turn leads into the final «Dance», and the suite comes to its sunny conclusion. No doubt «At the Village Wedding» was written with one eye on the Mozart Orchestra and their performance did it full justice. The solo flute part was played with great beauty by Mr. A. Georghiades. Rousing applause brought the players to their feet and (this being Cyprus) a bouquet was presented to Mr. Michaelides.

The second half of the programme began with «The Death of Ase» and «Anitra's Dance» from Grieg's Peer Gynt suite, and it was interesting to note that Mr. Michaelides abandoned his baton and conducted with his bare hands, the better to express the sensuousness of Grieg's melodic line. Phrasing and nuance in these two pieces were excellently carried out by the orchestra, but without the additional reach of the baton some rather vigorous movements of arm and body were necessitated in order to command the fairly large number of players, and in «Anitra's Dance» perhaps some tightness was unintentionally lost by this expedient.

The best playing of the evening came in Haydn's «London» Symphony (No. 104) for which orchestra was augmented by members of the Police Band. This music, full of point and nuendo, was well delivered from the first by the players trained by Mr. Michaelides, but early in the Minuetto — it is the one very unexpected rest followed by a trill in the full orchestra — performers began to excel themselves: tidiness and proficiency were augmented by real zest, dash, and by the end of the «Adagio Spirituoso» every member of the audience was genuinely roused to this exciting playing. From a position very close to the orchestra I believed I could trace infectious vitality to its original one particular member of the violins. At the end of the work we very heartily applauded the Mozart Orchestra for this excellent concert which was undoubtedly one of the best of the season, and we insisted on several curtain calls for the skilful composer and conductor Mr. Sotou Michaelides, to whom we presented another bouquet.

M.

El Congreso Internacional de Folklore

Llegada de nuevos e ilustres congresistas

Este magnífico Congreso al que acuden los más ilustres profesores y catedráticos de las Universidades y Escuelas Superiores de Europa, especializados en el Folklore, de día en día, va adquiriendo un mayor interés, habiéndose incorporado en el día de ayer el ilustre Profesor Mr. Walter Starke, Director del Instituto Británico de Madrid; el Profesor Bruijton, Representante de la UNESCO (O. N. U.), acompañado por Mr. Lemax, enviado por los Archivos de la Biblioteca de Washington, asimismo se ha incorporado al Congreso el Ilustre Profesor griego y Director del Conservatorio de Chipre Dr. Michaelides que ha llegado en avión vía Roma, para asistir a este trascendental Congreso el más importante de cuantos se han celebrado en Europa de los dedicados a la ciencia folklórica.

de este tipo en diversas partes del mundo, apesar de emplear distintos palotes, tocándolos unos en el suelo y otros chocándolos con el de enfrente que generalmente se sitúa de rodillas. Esta danza debe ser muy antigua, habiendo evolucionado bastante en España. Por los documentos, que constan en la Catedral de Plasencia, se acredita su aparición en época lejana; en estos aparece la figura del maestro de personajes y niños, cuya autoridad es reconocida por todos.

En el pueblo de Valdemoro, el Ayuntamiento paga al maestro de danzas y pone cuanto necesita a su disposición con objeto de que a la tienda de danzas no e falte lo más indispensable.

Con flauta y tamboril, el señor García de Matos hace unas demostraciones de las danzas de palos.

A continuación, el Dr. Wolfram,

ΣΚΟΡΠΙΑ ΦΥΛΛΑ

ΠΡΟΣΩΠΑ - ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΧΑΙΡΕΤΙΖΟΜΕ τή νέα καλλιτεχνική εξέλιξη του συμπατριώτη μας κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη, με τή «Δημιουργία» του Χάινδν, σαν μία από τις πιο πολιτιστικές και πιο τιμητικές για τον τόπο μας εκδηλώσεις. Ο εκλεκτός μουσουργός και μαέστρος δέν έχει ασφαλώς ανάγκη τής δικής μας υπογράμμισης για τό πανευρωπαϊκώς αναγνωρισμένο έργο του. Άληθινός ιεραουργός τής Τέχνης έπιτελεί και μία εξαιρετη έθνική υπηρεσία, για τήν όποιαν και ή Κύπρος και ή ελεύθερη Έλλάς αισθάνονται όλος ιδιαίτερη συγκίνηση και υπερηφάνεια. Στην ώραία του πορεία τόν συνοδεύουν οι ειλκιζινέστερες μας εϋχές.

Ο ΧΑΪΤ'ΑΝ, του όποιου εξετέλεσθη χθές ή «Δημιουργία», είναι ένας από τούς μεγάλους μουσουργούς του 18 αιώνα. Γεννήθηκε στην Αύστρία στα 1732 και πέθανε τό 1809. Διέτέλεσε κάποτε και δάσκαλος του Μότσαρτ, πού του στάθηκε πάντα άφοσιωμένος φίλος και μαθητής. Ο Χάινδν, προσκολλημένος στο πνεύμα και τήν παράδοση τής Γερμανίας, στάθηκε ένας από τούς πατέρες τής γερμανικής μουσικής και ό κατ' έξοχήν δημιουργός τής συμφωνίας, του κουαρτέττου και τής σονάτας. Τό έργο του, και από τήν τεχνική του άποψη, μά προπαντός από τήν έσωτερική του ύφή, υπήρξε άληθινή πνευματική αποκάλυψη. Με πολλή έπιτυχία καλλιέργησε και τό όρατόριο. Η «Δημιουργία» του, όρατόριο διαποτισμένο από βαθειά θρησκευτική κατανύξη και με μεγαλειώδη υποβλητικότητα, θά μπορούσε νά πη κανείς ότι άποτελεί τή δυναμικώτερη του σύνθεση —μά από τις δυναμικώτερες συνθέσεις του μεγάλου μουσικού αιώνα του. Ο Χάινδν με τή ρωμαλέα πνοή του και με τήν ένοποίηση τών ποικίλων μουσικών ευρωπαϊκών στοιχείων πού έπιτυγχάνει θεωρείται πρόδρομος του Μπετόβεν. (Μεταξύ τών έργων του διαλαμβάνεται και τό γνωστό άσμα «Γερμανία, Γερμανία πάνω άπ' όλα!»)

9 "Ευδοκία"
13 Feb. 1952

ΚΡΙΣΕΙΣ

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ HAYDN

ΑΛΛΗ μιὰ μεγάλη προσπάθεια τοῦ Συλλόγου «Ἄρης» τῆς Λεμεσοῦ εἶχε εὐτυχημένο ἀποτέλεσμα. Ὑστερα ἀπὸ τὴν ὄπερα «Διδῶ καὶ Αἰνεΐας» ποὺ ἀνέβασε πρὶν δυὸ χρόν'α μετὰ τὴν γνωστὴ ἐπιτυχία, τὴν ἐπιτυχία ποὺ ἐπέβαλε στὴ συνείδηση τοῦ κοινοῦ τὴν ἐκτίμηση τῆς καλλιτεχνικῆς δράσεως τῶν νέων τῆς Λεμεσοῦ καὶ τὸν θαυμασμό γιὰ τὶς μεγάλες δυσκολίες ποὺ ξεπέρασε, μᾶς δίνει αὐτὲς τὶς μέρες τὸ Ὁρατόριο «Δημιουργία» τοῦ Χάυρν μετὰ ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία.

Πολλὰ ἔχουν γραφεῖ γιὰ τὶς δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζει μιὰ τέτοια ἐπιδιώξη, ὅταν τὸ ὕψιστό εἶναι ἐρασιτέχνη καὶ εἶναι γνωστὰ ὁ κόπος καὶ ἡ θυσία ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ νὰ γίνῃ ἓνα τέτοιο κατόρθωμα. Ἄν ὅμως ὁ κόπος καὶ ἡ θυσία τῶν ἐκτελεστῶν εἶναι ἀξιόλογοι, τί πρέπει νὰ πῆ κανεὶς γιὰ τὴν ψυχὴ ὅλης αὐτῆς τῆς κίνησης, τῶν μεγάλων αὐτῶν ἐπιδιώξεων, τὸν ἀκούραστο ἐμπνευσμένο ἐργάτη, τὸν ἐξαιρετικὸ μουσουργὸ Σόλωνα Μιχαηλίδη;

Χάρις σ' ἐκεῖνον εἶχε τὴν εὐκαιρία τὸ φιλότεχνο κοινὸν νὰ νειώσῃ ἄλλη μιὰ φορὰ ἱκανοποίηση γιὰ τὸ ἔργο ποὺ ἐπιτελεῖται στὸν τομέα τῆς τέχνης στὴν Κύπρο.

Ἡ ἐκτέλεση τῆς «Δημιουργίας» ἦταν ἀκόμα ἓνα σκαλοπάτι στὴ σκάλα τῶν ὡραίων τοῦ ἐπιδιώξεων. Ἡ χορωδία πειθαρχημένη, εὐλύγιστη, ἰσορροπημένη ἐξετέλεσε ἀψεγάδιαστα τὰ πολυφωνικὰ δυσκολώτατα μέρη τῆς σὰν μιὰ ψυχὴ ποὺ παλλόταν ἀπὸ τὴν ἄκρη τῆς μπαγκέττας τοῦ μαέστρου τῆς. Τὸ φινάλε τοῦ πρώτου μέρους, «Τὴ δόξα σου, Πλάστη...» μετὰ τὸ μεγαλόπρεπο ἀνέβασμά του ἀπὸ τὸ φόρτε στὸ φορτίσιμο συνελῆρε τὸ κοινὸν καὶ τὸ ἔκανε νὰ ριγῆσῃ.

Οἱ Μονωδοὶ ἦταν στὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς τους. Ἐπωμίστηκαν τὸ μεγαλεῖτερο μέρος τῆς εὐθύνης. Ἡ κ. Σάλπα—Γάβρη μετὰ τὴν ὡραία ποιότητα τῆς φωνῆς τῆς, πολὺ ταιριαστῆς στὸ εἶδος τοῦ ὁρατορίου, τὴν τέλεια τεχνικὴ, τὴν ἀφογῆ οἰκονομία τῆς ἀναπνοῆς καὶ τὴν μουσικὴ τῆς εὐαισθησία μᾶς ἔδωσε μιὰ πραγματικὴ καλλιτεχνικὴ ἀπόλαυση. Στὰ μέρη, ὅπου ἡ φωνὴ τῆς διεκρίνετο μέσα ἀπὸ τὸν ὄγκο τῆς χορωδίας καὶ τῆς ὀρχήστρας εἶχαμε μιὰν ἀγγελικὴ ἐντύπωση.

Ὁ κ. Μαρκουλλῆς μᾶς ἔδωσε ἓνα Ραφαὴλ ὑποβλητικόν. Ὁ κ. Σιακατίδης μᾶς εὐχαρίστησε, ὅπως καὶ ὁ κ. Μαρκουλλῆς, μετὰ τὴν ἐξέλιξή του. Μετὰ ἀπλότητα, ἄνεση καὶ μουσικότητα ἔδωσαν ὅλο τὸν λυρισμὸ τοῦ μέρους τοῦ Οὐριήλ. Ἰδιαίτερα τὸ ρετσιτατίβο του τοῦ τρίτου μέρους τὸ ἀπέδωσε κατὰ ἰδανικὸ τρόπο.

Ἡ ὀρχήστρα τοῦ «Μότσαρτ» βοήθησε μετὰ τὴν γνωστὴ προθυμία τῆς στὴν ἐκτέλεση αὐτοῦ τοῦ μεγάλου ἔργου.

Ὅπως ἡ ἐκτέλεση τῆς ὄπερας «Διδῶ καὶ Αἰνεΐας» ἔτσι καὶ ἡ «Δημιουργία» μᾶς κάνει νὰ σκεφθοῦμε πάλι μήπως θὰ ἦταν δυνατό νὰ ἐνθαρρυνθοῦν καὶ γὰ ἐνισχυθοῦν αὐτὲς οἱ εὐγενεῖς προσπάθειες ὥστε τὸ δύσκολο ἔργο νὰ μὴ γίνεταί πραγματικὸς ἄθλος. Θὰ ἦταν σημεῖο πολιτισμοῦ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ
(Ἀμμόχωστος).

Cyprus Mail

13th Febr. 1952

«THE CREATION»

A production by Mr. Solon Menaendes, renowned as he is both in Britain and in Cyprus, cannot fail to be an event of major importance in the artistic life of Nicosia, and with «Dido and Aeneas» still fresh in the memory, a large audience filled the Pallas Theatre last Saturday evening to hear this distinguished musician conduct Lamassoti's «ARIS» Choir and the augmented Mozart Orchestra in Haydn's great oratorio «The Creation».

It was the first time that this work, or any approaching it in size and scope, had been performed in Cyprus, and the resounding applause of the audience bore full testimony to the high standard which can be achieved by amateur musicians in a work of this magnitude, given the proper leadership.

In such a work a great responsibility inevitably devolves upon the soloists. The sonorous bass of M. Perikies Markoulis, Mr. Shakatides' warm lyrical tenor and the pure and finely articulated soprano of Mrs. Sappa-Gavri comfortably filled the large hall in their exacting solos, and to their very capable execution of the parts of «Raphael», «Uriel» and «Gabriel» must go credit for a large share of the success of the performance. Blending well together in the trios in Part II they gave us some of the best music of the evening.

Of the Aris Choir, who sang throughout without copies, every word could be distinguished, and the clarity of the part-singing must be praised. Most at home in the more dramatic passages, they can have left few members of the audience un-moved by their rendering of the phrases «God said: Let there be light — and there was light» in Part I. Throughout, the playing of the orchestra, especially the string section, was admirable.

Sympathetic when accompanying soloists, full toned and flexible in concerted numbers, at all times crisp, clear and well controlled, I cannot remember having heard the Mozart play better.

The choice of the «Creation» was undoubtedly an ambitious one, but we are sure Mr. Michaelides must feel that his faith in his hard-working company of musicians was fully justified.

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ HAYDN

“Αν τὸ ἀνέβασμα τῆς ὄπερας «Διδῶ καὶ Αἰνεΐας» θεωρήθηκε σὰν ἓνα μεγάλο κατόρθωμα γιὰ τὸν τόπο μας, ἡ ἐκτέλεση τοῦ ὄρατορίου τοῦ Χαΐδν «Δημιουργία» ἀποτελεῖ πραγματικὰ ἓνα ἄθλο.

Καὶ τώρα, πάλιν, ὅπως καὶ τότες τὸ προοδευτικὸ σωματεῖο τῆς Λεμεσοῦ “Ἀρης, ὁ Μότσαρτ τῆς Λευκωσίας — ἐνισχυμένος μετὰ τὰ πνευστὰ τῆς ἀστυνομίας — οἱ κύριοι Περικλῆς Μαρκουλῆς, Μίνως Σιακατίδης, ἡ κυρία Ἀσπασία Γάβρη, ὁ κ. Γιώργος Μιχαηλίδης καὶ ὄλοι τοῦτοι κάτω ἀπὸ τὴν καθοδήγηση τοῦ μουσουργοῦ μας κ. Σόλωνα Μιχαηλίδη, ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἐπίπονη ἐργασία 10 μηνῶν μᾶς χάρισαν ἓνα πραγματικὰ ἔξοχο ἀριστούργημα.

Ἡ «Δημιουργία» τοῦ Χαΐδν δὲν εἶναι εὐκολοανέβαστο ἔργο, καὶ προπάντων γιὰ τὸν τόπο μας. Τὸ χορωδιακὸ μέρος τοῦ ἔργου μετὰ τὴ δύσκολη πολυφωνία του θέλει πραγματικὰ μιὰ δοκιμασμένη χορωδία. Καὶ ἐδῶ εἶναι ἀκριβῶς ποὺ βρίσκεται ὁ ἄθλος τοῦ κ. Μιχαηλίδη. Γιατὶ ἂν στὴν ὀρχήστρα καὶ στοὺς μονωδοὺς ἔχει νὰ κάμει μετὰ ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν κάποια μουσικὴ κατάρτιση, στὴ χορωδία τὸ ὑλικὸ ποὺ εἶχε ἦταν: ἐργάτες, ὑπάλληλοι, οἰκοκυρὲς ποὺ οἱ πλείστοι εἶναι χωρὶς καμιὰ μουσικὴ κατάρτιση. Ἦταν ἀπλοὶ ἄνθρωποι, ποὺ ἡ ἀγάπη τους στὴ θεία τέχνη τοῦ Ἀπόλλωνα τοὺς συγκέντρωσε κάτω ἀπὸ ἓνα διαλεχτὸ καὶ ἀγαπημένον τους τεχνίτη. Ἐκεῖνος ποὺ παρακολούθησε ὅλη τὴν προπαρασκευαστικὴ ἐργασία ποὺ γίνε γιὰ τὴ χορωδία γιὰ δέκα ὀλόκληρους μῆνες μπορεῖ νὰ ἐκτιμῆσει καλὰ τὸ μεγάλο κατόρθωμα τῆς. Καὶ νομίζω πῶς σ’ αὐτοὺς ποὺ παραπάνω ἀπ’ ὅλους ἀποτελοῦν τοὺς πιὸ ἀφανεῖς ἥρωες αὐτῆς τῆς προσπάθειας ἀξίζει ἓνα μεγάλο εὖγε.

Τὸ κοινὸ χειροκρότησε τὴν κ. Ἀσπασία Σάππα—Γάβρη, ποὺ βοήθησε σημαντικὰ στὴν ἐπιτυχία τοῦ ὄρατορίου μετὰ τὴ γλυκειὰ μεταλλικὴ φωνή της.

Τὸν κ. Περικλῆ Μαρκουλῆ τὸν ἔανακούσαμε κι’ ἄλλες φορές. Πολλὲς φορές εἰπώθηκε πῶς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ νάνεβει ὅποιαδήποτε σκηνὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Σήμερα μπορούμε νὰ τὸ ἐπιβεβαιώσουμε αὐτὸ χωρὶς νὰ ρισκινδυνεύουμε καθόλου. Μάλιστα παρακολουθήσαμε μιὰ μεγάλη ἐπέλιξη στὴν τεχνικὴ τοῦ κ. Μαρκουλῆ. Νομίζω πῶς στὸ «ὄρατόριον» πέτυχε μιὰ θαυμάσια τοποθέτηση τῆς φωνῆς του. Τραγουδῆτε πιὸ ἄνετα ἀπὸ ἄλλες φορές καὶ μᾶς ἔκανε νὰ χαροῦμε τὴν ἑξαιρετικὴ μεταλλικὴ φωνή του.

Ὁ κ. Μίνως Σιακατίδης τραγουδῆσε ὅπως πάντα καλά, καὶ συγκίνησε τὸ ἀκροατήριον μετὰ τὴ γλυκειὰ φωνή του. Τὴν ὀρχήστρα ἐν εἴμασθε μεῖς οἱ κατάλληλοι νὰ τὴν κρίνουμε. Ἐμεῖς ἐκφράζουμε τὴ συγκίνηση μας γιὰ κείνον ποὺ ἀνακούσαμε. Καὶ τὴν ἐπιτυχία μας εἶναι βαθειά.

Ἀφίνω τελευταίους τοὺς Κους Γιώργο Μιχαηλίδη καὶ Σόλωνα Μιχαηλίδη.

Ὁ κ. Γιώργος Μιχαηλίδης εἶναι ἓνας ξεχωριστὸς καλλιτέχνης τοῦ πιάνου, ποὺ πρόθυμος πάντα εἶναι τὴν προσφορά του σὲ κάθε μεγάλη καλλιτεχνικὴ κίνηση, ὅπως ἦταν καὶ τ’ ἀνέβασμα τοῦ ὄρατορίου. Γιὰ δέκα μῆνες ὁ ἀκούρατος αὐτὸς ἄνθρωπος συνόδευε τὴν χορωδία στὶς πρόβες, καὶ πρόσφερε τὴν πιὸ πολύτιμη βοήθεια στὸν κ. Σόλωνα Μιχαηλίδη.

Γιὰ τὸν κ. Σόλωνα Μιχαηλίδη εἶναι νὰ ποῦμε: “Ὅ,τι κι’ ἂν ποῦμε θάναί λίγο. Τὸν εὐγνωμονοῦμε γιὰ ὅ,τι μᾶς παρουσίασε. Ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ μας πρὸς τὸ πρόσωπον του εἶναι μεγάλη. Ἄς συνεχίσει τὴν εὐγενικὴ του προσπάθεια, ποὺ τιμᾷ αὐτὸν καὶ τὴ μικρὴ μας πατρίδα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

“Δημιουργία” 7 Φεβρ. 1952
(εἰς μνήμην)

4 "Συνθεσία"

9 Feb. 1952

ΤΟ ΟΡΑΤΟΡΙΟ

ΤΟΥ ΧΑΪΔΝ

"Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ"

[“Ενα ἀριστούργημα
τῆς μουσικῆς φιλο-
λογίας.”]

ΑΝ ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ τρα-
γωδία στάθηκε ἡ πρώτη ἐ-
πίσημη συνθετικὴ ἐκδήλωση τῆς
παγανιστικῆς ψυχῆς, ἡ γέννηση
τοῦ ὄρατορίου (τοῦ μουσικοῦ
θησκαυτικοῦ δράματος) σημει-
ώνει τὴν ὠραιότερη ἀνθήση τῆς
Χριστιανικῆς ψυχῆς μέσα στους
πρώτους μουσικοὺς αἰῶνες.

Ἡ νέα αὐτὴ πορεία τῆς Τέ-
χνης διαγράφει μιὰ φωτοβόλο
τροχιά στὴν ἱστορία τῆς Μου-
σικῆς καὶ θαμβώνει τὶς συνειδή-
σεις τῶν λαῶν πιότερο ἀπὸ κάθε
ἄλλη λάμψη, πιὸ πολὺ ἀπ’ τὶς
βίαιες νίκες τῶν ἰσχυρῶν, κι’
ἀπ’ τὶς αἱματοβαμμένες κατα-
κτήσεις. Ὅλες οἱ φωτιές τοῦ
κόσμου, ὅλες οἱ φλογερὲς ἐξορ-
μήσεις δὲν μποροῦν νὰ φθάσουν
τὸ μεγαλεῖο τῆς μουσικῆς αὐτῆς
ἀποκάλυψης.

Στὸ παρὸν σημείωμα δὲν θὰ
κάνουμε κριτικὴ τοῦ ὄρατορίου
ποὺ παρουσίασε ὁ «Ἄρης» Λε-
μεσοῦ, μετὰ τὴν σύμπραξη τοῦ
«Μότσαρτ» Λευκωσίας, στὸ θέα-
τρο Ριάλτο, τὸ περασμένο Σάβ-
βατον, ὑπὸ τὴν φωτεινὴ διεύθυν-
ση τοῦ διακεκομένου μουσουρο-
γοῦ κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη, ἀλ-
λὰ θὰ γράψουμε τὶς ἐντυπώσεις
μας, καὶ θὰ μεταφέρουμε ἐδῶ με
λίγα λόγια τὰ τόσα συναισθήμα-
τα ποὺ πλημμύρισαν τὴ ψυχὴ
μας καὶ δόνησαν τὴ καρδιά μας.

Μέσα στὸ πολύρρυθμο φῶς
τῆς μουσικῆς τοῦ θησκαυτικοῦ
δράματος, μπορεῖ ὁ ἀκροατὴς
νὰ ζήσει τὸ μεγάλο, τὸ ὁμαδικὸ
ὄνειρο τῆς προαιώνιας ἀνθρωπό-
τητας, ἀτενίζοντας μετὰ ἐκσταση
καὶ δέος τὸ «κοσμογονικὸ ὄρα-
μα» καὶ τὰ μυστήρια τῶν ἠθι-
κῶν νόμων.

Ἡ νοητὴ σύλληψη καὶ ἀναπα-
ράσταση τοῦ χάους, ποὺ ἐπικρα-
τοῦσε πρὸ τῆς δημιουργίας, ἐ-
κτελεσμένη ἀπὸ τὴν ὀρχήστρα,
προετοιμάζει τὸν θεατὴ, τὸν ὁ-
ποῖον θὰ εἰσαγάγῃ ἀργότερα στὸ
θαυμαστὸ ἔργο. «Φεύγουν τώρα,
προστὰ στίς ἱερὲς ἀχτίδες, τὰ
σκοτάδια τῆς ἀρχαίας νύχτας.
Ἡ πρώτη ἡμέρα λάμπει, τὸ χάος
σβύνει καὶ τάξῃ θαυμαστὴ ἀ-
πλώθηκε στὴ γῆ», τραγουδεῖ ὁ
Οὐσιήλ (Μίνως Σιακατίδης) κι’
ἀμέσως ἡ χορωδία σ’ ἓνα ὑπέ-
ροχο ἁρμονικὸ σύνολο ἀπαντᾷ :

«Ἐνας καινούργιος κόσμος ξε-
πηδᾷ, στοῦ Θεοῦ τὴν προσταγή».

Καὶ βλέπει ὁ θεατὴς μετὰ τῆς
ψυχῆς του τὰ μάτια ἀπὸ τὰ
σκότη νὰ ἀναβλύξῃ τὸ φῶς,
τῆς αἰώνιας ζωῆς τὸ φῶς, τὸ
πασίχαρο καὶ ζωογόνο.

Ἡ ἴδια συγκίνηση, τὸ ἴδιο
δέος συνεπαίρνει τὸν κάθε ἓνα,
κατὰ τὴν διάρκειά τῆς ἐκτέλε-
σης, ἴσαμε τὸ φινάλε τοῦ πρώ-
του μέρους ὅπου, ἐκπέμπονται
νέα κύματα τοῦ παναρμόνιου
ἕμνου πρὸς τὸν Θεὸν Δημιουργ-
γόν, τονισμένα στὸν ὑποβλητικὸ
ρυθμὸ τοῦ μεγάλου Χαΐδν. «Τὴ
δόξα Σου Πλάστη, τὸ σύμπαν
ἕμνει, τὸ θαῦμα Σου Θεέ, ἕ-
μνοῦν οἱ οὐρανοὶ» μελωδικώτα-
τα διακηρύττει ὁ χορὸς καὶ
συνοδεύει γλυκὸφθογγα ἡ ὀρχή-
στρα.

Καὶ συνεχίζεται ἡ οὐράνια
ἁρμονία, στὸ δεύτερο καὶ τρίτο
μέρος νὰ θέλγῃ τὸν θεατὴ,
νὰ τὸν μεταρσιώνη καὶ νὰ γονα-
τίζει τὴ ψυχὴ του προστὰ τὸν
κυρίαρχο ρυθμὸ καὶ τὸν γίγαντα
λόγο ποὺ ὑπηρετοῦν καὶ οἱ δύο
τὸν Παντοκράτορα Κύριον. Ὁ
Θεός, τὸ κοσμογονικὸ καὶ ἠθικὸ
ὄραμα τῆς ἀνθρωπότητας, ὁ
μυστικισμὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς
χαρᾶς, ἡ ἐκσταση τῆς λατρείας
τοῦ θείου, ἡ ἀμηχανία τοῦ ἀν-
θρώπου πρὸς τὴν αἰώνια φύ-
ση, τὸ ἀπέραντο ἔργο τῆς δη-
μιουργίας, ὅλα προβάλλονται
προστὰ μας ζωντανὰ καὶ ἔντο-
να καὶ μᾶς συνέχει τὸ μεγάλο
χριστιανικὸ δέος. Τότε ἡ ἀν-
θρώπινη ψυχὴ πτήσσει σὰν τρο-
μαγμένος νεοσσὸς κάτω ἀπ’ τ’
ἀπέραντα φτερὰ τοῦ δημιουρ-
γοῦ τῆς...

Πόσο, ἀληθινὰ, μόχθησε ὁ κ.
Μιχαηλίδης γιὰ νὰ ἀπολαύσωμε
τὴν πρωτόφαντη τούτη μουσικὴ
πανδαισία! Ἀξίζει διπλὸν ἔπαι-
νον καὶ συγχαρητήρια, γιὰτὶ
ἐκτὸς τῆς διεύθυνσης τοῦ μου-
σικοῦ μέρους, μετέφρασε τὸ ἔρ-
γο ἀπ’ τὸν «Χαμένο Παράδει-
σο» τοῦ Μίλτωνος σὲ γλαφυρὴ
γλῶσσα κι’ ἔτσι ὁ θεατὴς πα-
ρακολουθοῦσε τὸ Ἑλληνικὸ κεί-
μενο μετὰ ἀνεση καὶ εὐχαρίστη-
ση.

Ἀπ’ τοὺς λαβόντες μέρος ση-
μειοῦμεν τὴν κ. Ἀσπασία Σάπ-
πα—Γάβρη, ὡς Γαβριήλ, ποὺ
μᾶς ἔδειξε τὴν μουσικὴ τῆς κα-
τάρτιση καὶ τὴν τεχνικὴ τῆς.
Εἶναι ἀσφαλῶς μιὰ σοπράνο με-
γάλης ἀξίας. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ τε-
νόρος κ. Μίνως Σιακατίδης.
Ἡ φωνὴ του ἔχει ἀρίστην ποιό-
τητα, διαύγεια καὶ ἀπλότητα.
Ὁ μπᾶσος κ. Μαρκουλῆς ἔχει
πλουσία, βαθειὰ φωνὴ καὶ τρα-
γουδᾷ μετὰ κατανόηση καὶ αἰσθη-
μα.

ΠΟΛΥΣ ΙΕΡΩΝΥΜΙΔΗΣ

(Λεμεσός).

*
— — — — —
«**Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ**»
— — — — —
ΤΟΥ ΧΑΪΔΝ

Φροντίδι τοῦ προοδευτικοῦ Συλλόγου τῆς πόλεώς μας «Ἄρης» καὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ διασήμεου μουσουργοῦ μας κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη καὶ μὲ μετάφρασι τοῦ ἰδίου, ἐξετελέσθη διὰ πρώτην φοράν ἐν Κύπρῳ τὸ εἰς τρία μέρα διηρημένον Ὀρατόριον τοῦ μεγάλου συνθέτου Χαΐδν Ἡ «Δημιουργία».

Πρωτεύοντας ρόλους εἶχον ἡ κ. Ἀσπασία Σάππα — Γάβρη (Σοπράνο), οἱ κ.κ. Περικλῆς Μαρκουλή (Μπάσος), Μίνως Σιακατίδης (τενόρος), ἡ Μικτὴ Χορωδία «Ἄρης» ὡς καὶ ἡ Συμφωνικὴ Ὀρχήστρα «Μότσαρτ», ἀμφότεραι ἀποτελούμεναι ἀπὸ 90 περίπου πρόσωπα, ὡς καὶ ὁ γνωστὸς πιανίστας κ. Γ. Μιχαηλίδης.

Τὸ Θέατρον «Ριάλτο» ὅπου ἐδόθη ἡ παράστασις τὸ παρελθόν Σάββατον ἦτο κατάμεστον κόσμου εἰς σημεῖον ποῦ νὰ κλείσουν ἐνωρὶς αἱ θύραι.

Αἱ ἑκατοντάδες τῶν ἀκροατῶν εὐρέθησαν πρὸ μιᾶς ἀληθινῆς μουσταγωγίας. Μὲ κατάνυξιν καὶ ἱερὴν προσήλωσιν, βωβοὶ κυριολεκτικῶς ἀπὸ τὴν ἐπιβλητικὴ καὶ ἐπιτυχῆ ἐκτέλεσιν ἐπὶ τρεῖς περίπου ὥρας.

Θερμῶς συγχαίρομεν τὸν διακεκριμένον μαέστρόν μας κ. Σ. Μιχαηλίδη, γιὰ ὅ,τι μᾶς ἐπαρουσίασε.

Ἵπερήφανος διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς «Δημιουργίας» πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὁ μουσικοφιλολογικὸς Σύλλογος «Ἄρης» ὅστις κατέβαλεν ὑπερανθρώπους θυσίας διὰ τὸ ἀνέβασμα τῆς «Δημιουργίας», ἡ ἐπιτυχία τῆς ὁποίας ἀφήκεν ἐποχὴν.

Η ΛΑΪΚΗ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΙΩΣΗΦ ΧΑ·Υ·ΔΝ

[Ἐπ' εὐκαιρία τῆς σημερινῆς ἐκτελέσεως ἐν Λεμεσῶ τοῦ ὄρατορίου τοῦ «Δημιουργία»].

Ο περίφημος αὐτὸς Αὐστριακὸς μουσουργός, τοῦ ὁποίου τὸ δημιουργικὸν ἔργον ἐσημείωσε σπουδαῖον σταθμὸν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς μουσικῆς, ἐγεννήθη τὸ 1732. Παιδὶ ἀκόμη, εἶχε προσληφθῆ εἰς τὴν χορωδίαν τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῆς Βιέννης καὶ ἐπέρασε τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς του γεμάτα ἀπὸ στεροήσεις.

Τὸ τάλαντον ὅμως καὶ ἡ ἰδιοφυΐα τοῦ νεαροῦ μουσικοῦ εἴλκυσαν τὴν προσοχὴν τῶν φιλομούσων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ὁ Πρίγκιψ Ἑστερχάζυ, μέγας προστάτης τῶν τεχνῶν καὶ ἰδίως τῆς μουσικῆς, ἔλαβε τὸν Χάϋδν ὑπὸ τὴν προστασίαν του καὶ διώρισεν αὐτὸν (1761) διευθυντὴν τῆς ὀρχήστρας του.

Μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1760—1790 ὁ Χάϋδν ἔγραψε πολυαρίθμους συμφωνίας (συνέθεσεν ἐν συνόλω 157), κουαρτέττα, σονάτας διὰ πιάνο κ.ἄ.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ὅμως ἔτη τοῦ βίου του ὁ Χάϋδν συνέθεσε τὰς ὀραιότερας του συμφωνίας, ἐπίσης δὲ καὶ τὰ δύο περίφημα ὄρατόριά του, τὴν «Δημιουργίαν» (1797) καὶ τὰς «Ἐποχὰς» (1801).

Ὁ Χάϋδν ὑπῆρξε κατ' ἐξοχὴν συνθέτης ὀρχηστρικῶν ἔργων. Εἰς τὰς πρῶτας αὐτοῦ συνθέσεις διαφαίνεται καθαρὰ ἡ ἐπίδρασις τοῦ Μπάχ, ταχέως ὅμως οὗτος ἠλευθερώθη ἀπὸ πᾶσαν μίμησιν, ἤνοιξεν ἰδικόν του δρόμον καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὴν μορφὴν τῆς σονάτας, τοῦ κουαρτέττου καὶ τῆς συμφωνίας νέαν ζωὴν.

Τὴν μουσικὴν αὐτοῦ φρασεολογίαν χαρακτηρίζουν ἡ φυσικότης καὶ ὁ αὐθορμητισμός, τὴν δὲ ἐνορχήστρωσίν του, παρὰ τὴν ἀπλότητά της, τὸ χρωμα καὶ ἡ ποικιλία. Ὁ Χάϋδν ἀπέθανε τὸ 1809.

* * *

Τὸ περίφημον ὄρατόριον τοῦ Χάϋδν, ἡ «Δημιουργία», θὰ ἐκτελεσθῆ ὁλόκληρον, διὰ πρῶτην φορὰν ἐν Κύπρῳ, τὴν ἑσπέραν τῆς σήμερον εἰς τὸ ἐν Λεμεσῶ κινηματοθέατρον «Ριάλτο», ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ κατὰ διδασκαλίαν τοῦ ἀκαμάτου καὶ διακεκοιμένου Κυπρίου μουσουργοῦ κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη καὶ μετὰ σύμπραξιν τῆς μικτῆς χορωδίας τοῦ «Ἄρεως» ἐκ 50 μελῶν, τῆς ὀρχήστρας τοῦ «Μότζαρτ» ἐκ 40 ὀργάνων, τῆς σοπράνο κ. Ἀσπασίας Σάλπα—Γάβρη, τοῦ τενόρου κ. Μ. Σιακατίδη, τοῦ μπάσου κ. Π. Μαρκουλή, τοῦ πανίστα κ. Γ. Μιχαηλίδη κ.ἄ.

Τὸ ἔργον αὐτὸ θὰ ἐκτελεσθῆ καὶ ἐν Λευκωσίᾳ τὸ προσεχὲς Σάββατον, βραδύτερον δὲ καὶ ἐν Ἀμμοχώστῳ. Πρόκειται περὶ προσπαθείας ἡ ὁποία τιμᾶ τὴν Κύπρον.

Η «ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ» ΤΟΥ ΧΑΪΔΝ

Πρέπει να ομολογήσει κανείς ότι, ή ιδέα της εκτέλεσης ενός τόσο σοβαρού μουσικού έργου, και ολόκληρου μάλιστα, προϋπόθετε μεγάλη μουσική αξία, και τόλμη συγγνωστής δυναμικότητας.

Είναι ή ομολογία αυτή μια φυσική κατάληψη δέους, και συγκρατημένης ανησυχίας, μπροστά στο αναμενόμενο αποτέλεσμα μιανής καλλιτεχνικής διαμάχης προς ένα τιτάνειο και επίμοχθο έργο. Προς ένα έργο θρησκευτικής μουσικής, εξαιρετικά κοσμικής, και άπερσντης έρμηνείας.

Το εξαιρετικό αυτό έργο, με μουσική κατάμεστη θρησκευτικού περιεχομένου μιανήσια τελετή μελοποιημένη, μπασμένη σε κονσέρτο με όλες τες ποικιλίες της μουσικής εκδήλωσης και τέχνης, μπορούσε στην πρώτη του άναγγελία να έμπνεύσει μιανή σίγουρη και καθησυχαστική έπιτυχία, βασισμένο μόνο άπάνω σε ξακουσμένη ευρωπαϊκή όρχήστρα, όπως και κορίστες, και σολίστες γνωστής φήμης και αξίας.

Η εμφάνιση όμως της «Δημιουργίας», με συντελεστές ευγενείς συνεργάτες, και την όλη αξία κάθε εκτίμησης, σύνδεση του κονσέρτου, μιανή τέτοια εμφάνιση σαν σύνολο, άφοβα μπορεί να πη κανείς ότι το περασμένο Σάββατο παρουσίασε στο κατάμεστο «Ριάλτο» ένα άριστούργημα μουσικής εργασίας, άσυνίθιστης στη πόλι μας.

Κάθε δίκαιος έπαινος προς την όλην εργασίαν θα ύστερουσε της πραγματικότητας ενός κυριολεκτικού άπροσδοκήτου θαύματος.

Η εξαίρετη έμπνευσι του έργου του μεγάλου Χαΐδν, με την αντίληψη ενός ωραίου και χαρούμενου κόσμου, κάτω από την επίβλεψη ενός καθοδηγητή και καλού θεού, βρήκε στη μπακέττα του κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη την καλύτερη άπόδοση και άπεικόνησή της.

Ο πολύτιμος βοηθός του Κονσέρτου κ. Γεώργιος Μιχαηλίδης, ή προοδευτική εξέλιξη της όρχήστρας «Μότσαρτ», της Μικτής Χορωδίας «Άρη», οί πολύ καλοί μονωδοί Κα Γάβρη, Μαρκουλης και Σιακατίδης, έχουν αποδείξει ότι άπάνω σ' αυτούς μπορούν πειά να σταθούν και δυσκολώτερα έργα.

Άπό τέτοιες συχνές μουσικές εμφανίσεις βγαίνουν πάντοτε κόσμοι άνώτεροι, που καλύπτουν κάθε άπαίτηση σεβασμού και εκτίμησης.

Γ. Κ. ΤΣΑΡΝΟΣ

«Το αρμονικό» 7 φεβ. 1952.

ΛΕΜΕΣΟY.

14 Φεβρουαρίου 1952.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

(Γύρω από τη «Δημιουργία» του Haydn)

Στο χτεσινό σημείωμα μας δώσαμε τις έντυπώσεις και τις κρίσεις μας σχετικά με τη «Δημιουργία» του Χάιντν και την εκτέλεση της στο κινηματοθέατρο «Παλλάς» το περ. Σάββατο. Σήμερα θα καταπιαστούμε με όρισμένα άλλα, μα σχετικά, πάλι, ζητήματα ειδικού και γενικότερου χαρακτήρα.

Και πρώτα θ' αναφερτούμε στη μαθητική παράσταση, που δόθηκε το απόγευμα του Σαββάτου στο «Παλλάς». Είχαμε την κακοτυχία να βρεθούμε σ' αυτή την παράσταση. Από την αρχή φάνηκε, πώς δε θα μπορούσαμε να παρακολουθήσουμε την εκτέλεση της «Δημιουργίας» μέσα σε ατμόσφαιρα κατάλληλη γι αυτό το σκοπό. Ο θόρυβος ήταν τρομερός. Θαρρούσε κανείς πώς βρισκότανε στην αύλη ενός σχολείου την ώρα του διαλείματος ή σ' ένα κινηματογράφο, που παρουσίαζε μια από τις γνωστές ταινίες κάου-μπού, μια ταινία «κολοσσόν», «συναρπάζουσαν» και «γρονθοκλωτοκοπούσαν»!

Αρχισε το έργο και κόπασε ο θόρυβος. Μα αυτό δεν κράτησε πολύ. Κάθε τόσο κάποιος βαρύ περπάτημα στην αίθουσα, κουβεντόλλοι στην μια γωνιά, γέλοια στην άλλη. Έκνευρισμός στη σκηνή. Ο μαέστρος αναγκάζεται πολλές φορές να διακόψει την εκτέλεση του έργου για να γυρίσει στο ακροατήριο και να κάμει ευγενικές μα και αύστηρες παρατηρήσεις. Οί εκτελεστές ανησυχούν. Είναι φανερό πώς ο θόρυβος σπάζει την προσπάθεια της συγκέντρωσης τους για μια καλύτερη απόδοση. Κι αυτή η ανήκουστη κατάσταση συνεχίζεται ως το τέλος.

Θλιβερές σκέψεις βασανίζουν το μυαλό μας. Γιατί αυτή η άξιοκατάκριτη συμπεριφορά του μαθητικού μας κόσμου; Ποιός φταίει; Πού βρίσκεται η αίτια;

Τα σχολεία της Λευκωσίας ή, τουλάχιστο, σχολεία της Λευκωσίας αποφάσισαν, πώς οί μαθητές κ' οί μαθήτριες τους έπρεπε να παρακολουθήσουν την εκτέλεση της «Δημιουργίας». Σωστή απόφαση. Ο μαθητικός κόσμος πρέπει να παρακολουθεί τέτοιες παραστάσεις όταν παρουσιάζεται η ευκαιρία, πούναι και τόσο σπάνια, άλλωστε. Πρέπει να δίνεται η ευκαιρία στο μαθητικό κόσμο να χαρεί μια ανώτερη καλλιτεχνική ή πνευματική εκδήλωση. Αναρωτιέται όμως κανείς: Οί υπεύθυνοι των σχολείων, που αποφάσισαν να στείλουν τους μαθητές και τις μαθήτριες τους στην εκτέλεση της «Δημιουργίας» κατατόπισαν τα παιδιά σχετικά; Είπαν σ' αυ-α τι πάνε να δούν και ν' ακούσουν; Έκαναν τις απαραίτητες συστάσεις; Αν τάκαν αυτά, τότε πρέπει να εξετάσουν την κακή διαγωγή που έδειξαν τα παιδιά και να ενεργήσουν ώστε να μη ξαναγίνει παρόμοιο πράγμα. Αν όμως οί υπεύθυνοι άμελησαν να κατατοπίσουν το μαθητικό κόσμο, τότε δλόκληρη ή εύθνη θαρύνει αυτούς και ή κατάσταση δείχνει πώς διαπαιδαγωγούνται τα παιδιά μας στα σχολεία. Και στις δυο περιπτώσεις τα συμπεράσματα είναι θλιβερά και άπογοητευτικά. Πολύ περισσότερο, μάλιστα, όταν έχει κανείς υπόψη του, πώς σε μαθητική παράσταση στη Λεμεσό, που την παρακολούθησαν κάπου 1500 παιδιά μέσης και κατώτερης παιδείας, ή «Δημιουργία» εκτελέστηκε μέσα σε μια ατμόσφαιρα καταπληχτικής ήσυχίας.

Δεύτερο. Τονίσαμε χτές, όπως και σε παλιότερες περιπτώσεις και παινέσαμε την πρωτοβουλία του «Άρη», τις πολιτισμένες εκδηλώσεις του, στην καλλιέργεια της μουσικής και στο ανέβασμα τέτιων έργων όπως ή όπερα «Διδώ και Αινείας» και το δρατόριο «Δημιουργία».

Όστόσο, θα παρατηρήσουμε, πώς οί εκδηλώσεις αυτές ανώτερου πολιτισμού πρέπει να παίρνουν τέτια έχταση, τόση άπλα, που να αξιοποιούνται στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και να δίνουν τα καλύτερα αποτελέσματα για το καλό του λαού μας. Αυτό δε γίνεται σήμερα. Κ' οί λαμπρές αυ-ές εκδηλώσεις — το ίδιο έχουμε να πούμε και γι' άλλες παρόμοιες — δεν έχτελούν όσο χρειάζεται τον προορισμό

τους. Συγκεκριμένα: την έχτελεση της «Δημιουργίας» — όπως και της όπερας «Διδώ και Αινείας» — δε μπόρεσαν να την παρακολουθήσουν οί εργαζόμενες λαϊκές μάζες. Κι αυτό γιατί το εργατικό μεροκάματο κι ο «φυσικός» μισθός του υπάλληλου δειντέχουν σε τέτιο «τράβηγμα» όπως είναι το εισιτήριο σε τέτιες παραστάσεις. Ξαίρουμε, βέβαια, πώς για ν' ανεβαστούν τέτια έργα σαν το «Διδώ και Αινείας», σαν την «Δημιουργία» χρειάζεται έξοδα πολλά. Ξαίρουμε άκόμα, πώς είναι ή άξιεπαίνη άτομική πρωτοβουλία, που μας προσφέρει αυτές τις πολιτισμένες εκδηλώσεις, χωρίς καμιά κυβερνητική ή δημοτική βοήθεια. Όστόσο πιστεύουμε, πώς δίπλα στις κύριες παραστάσεις, όπως δίνονται σήμερα, θα μπορούσε να δοθεί και μια λαϊκή παράσταση με είσοδο ένα σελίνι για τον εργαζόμενο κόσμο. Οί τέτιες παραστάσεις δε θ' αφήνουν βέβαια κανένα κέρδος, μάλλον ζημιά ίσως θ' αφήνουν στους οργανωτές. Μα ή ωφέλεια που θα δίνουν θάναι πολύ μεγάλη. Οί τέτιες παραστάσεις θάναι πολύτιμος συντελεστής στην προσπάθεια της καλλιέργειας του καλλιτεχνικού αισθητήριου των λαϊκών μαζών, αυτών των μαζών, που με τη σειρά τους ύστερα θα γίνουν ο στυλοβάτης για μεγαλύτερες προσπάθειες καλλιτεχνικών και πνευματικών εκδηλώσεων.

Είμαστε βέβαιοι, πώς ο «Άρης» και ο μαέστρος μας κ. Σολ. Μιχαηλίδης, συμφωνούν μ' αυ-ές τις άπόψεις και ελπίζουμε, πώς θα τις δεχτούν και θα τις βάλουν στην πράξη, αρχίζοντας από τη «Δημιουργία».

Τρίτο: Η άτομική πρωτοβουλία όσο ένθουσιασμό, όσο διάθεση κι αν έχει δε μπορεί να τραβήξει του μάκρου, δε μπορεί να ξαπλωθεί και να κρατηθεί μόνιμα στη δράση. Θα τσακιστεί κάτω από τον όγκόλιθο της οικονομικής ανάγκης. Αυτό έγινε φανερό χεροπιαστό στην πράξη πολλές φορές — και με τη μουσική και με το θέατρο. Είναι καθήκον της πολιτείας να σταθεί στο πλευρό της άτομικής πρωτοβουλίας και να τη στηρίξει.

Από το άποικιακό καθεστώς δεν περιμένουμε, βέβαια, τέτιες ενέργειες. Η φύση κι ο χαρακτήρας του άποικιακού καθεστώτος δεν του «έπιτρέπουν» να καταπιαστεί με τέτιες... υποθέσεις. Γι αυτό και περιμένουμε από τους Δήμους να κινηθούν. Έχουμε ύπόψη μας τους νόμους και τις συνθήκες που καθορίζουν τα πλαίσια της δράσης των δημοτικών συμβουλίων. Μα αυτό δεν είναι εμπόδιο άξεπέραστο. Φτάνει να υπάρχει ή θέληση για δουλειά.

Οί Δήμοι των κυπριακών πόλεων έχουν καθήκον να παλαίψουν για να δημιουργήσουν συνθήκες, που θα τους επιτρέψουν ν' αναπτύξουν δράση και σ' άλλους τομείς, έχτος από την καθαριότητα και την επιδιόρθωση των δρόμων στις πόλεις τους. Ο καλλιτεχνικός και πνευματικός τομέας πρέπει να βρίσκεται μέσα στην άχτίνα της δράσης των δημοτικών συμβουλίων. Με την έπιχορήγηση και τη βοήθεια τους να υποστηρίχτούν οί άτομικές πρωτοβουλίες και να στηθούν τα δημοτικά πνευματικά και καλλιτεχνικά μας ιδρύματα.

Μόνο έτσι θα πλατύνουν οί πνευματικοί και καλλιτεχνικοί όρίζοντες του λαού μας και θα τραθήξουμε μπροστά στο δρόμο του πολιτισμού

ΜΙΝΠΕΡ

ΣΗΜ.-Στο χτεσινό άρθρο μας για τη «Δημιουργία» έγινε ένα σοβαρό τυπογραφικό λάθος, που πρέπει να διορθωθεί.

Στην πρώτη στήλη του άρθρου, παράγραφος 4, γράφαμε: «Η «Δημιουργία» του Χάιντν είναι ένα δρατόριο σε τρία μέρη κ' έχει σαν θέμα το βιβλικό χωρίο ν της δημιουργίας του κόσμου από το θεό μέσα σ' έξη μέρες».

Δυστυχώς ή λέξη χωρίον, που σημαίνει περικοπή, έγινε χωρίο, πράμα που αλλάζει ουσιαστικά τη σημασία της φράσης.

Παρακαλούμε τον αναγνώστη να σημειώσει αυτή τη διόρθωση. Μ.

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΧΑΪΔΝ

Ειδικά προσπάθειαι κατεβλήθησαν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Ὁρατορίου «Δημιουργία» τοῦ Χαΐδν, πού μᾶς δίδει κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς ὁ πολυσχιδοῦς δράσεως Σύλλογος «Ἄρης» τῆς Λεμεσοῦ καὶ ὁ μαέστρος του, μουσικολόγος κ. Σόλων Μιχαηλίδης τοῦ ὁποίου τὸ ταλέντον ἐν συνδυασμῶ με μίαν καλλιεργηθεῖσαν εὐφυΐαν, εἶναι ἤδη παγκυπρίως γνωστόν.

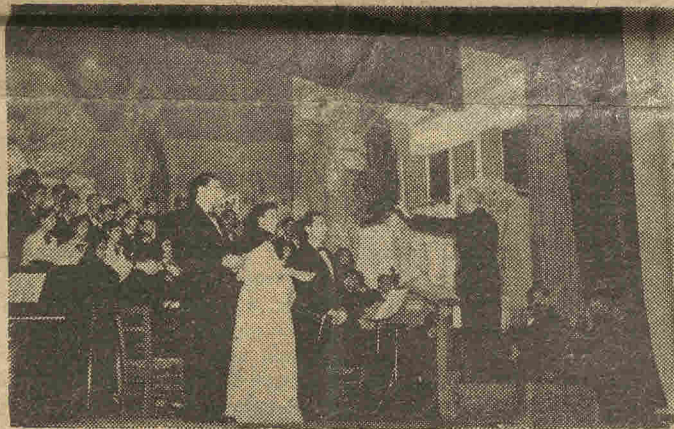
Δὲν ἐφέεισθη ἐξόδων καὶ κόπων διὰ τὴν προσπάθειάν του αὐτὴν τὸ λαμπρὸν Σωματεῖον τῆς Λεμεσοῦ. Ἐκατοντάδες λιρῶν ἐδαπανήθησαν. Περί τὰ ἑκατὸν πρόσωπα λαμβάνουν μέρος. Πλὴν τῆς μικτῆς του χορωδίας καὶ τῶν μονωδῶν κ.κ. Περικλῆ Μαρκουλλῆ καὶ Μίνου Σιακατίδη ἐξησφαλίσθη ἡ συμμετοχὴ τῆς Συμφωνικῆς Ὀρχήστρας τοῦ «Μότσαρτ» Λευκωσίας. Θὰ ἦτο παράλειψις νὰ μὴ ἀναφερθοῦν εἰδικῶς οἱ κ.κ. Διαμαντῆς Μιχαηλίδης, Ρένος Κληρίδης καὶ Κλεοβουλῆς Χ' Παύλου, ἐκ τῶν πλέον δραστηρίων μελῶν τοῦ «Μότσαρτ».

τὴν Ἀνάστασιν. Μία Γῆ ἐπὶ τῆς ὁποίας «τὸ σκοτάδι ἦταν ἀπλωμένο» πλημμυρίζει ξαφνικά, χάριτι θεῖα, ἀπὸ τὸ φῶς κι' ἕνας «καινούργιος» κόσμος ξεπηδᾷ στοῦ Θεοῦ τὴν προσταγὴν. Βγαίνει στὴ Γῆ γορτᾶρι, «καὶ σπόρος ἀπ' αὐτὸ κι' ἀπ' τὸ δέντρο καρπὸς, κατὰ τὸ εἶδος, πού ὁ σπόρος εἶναι πᾶ ἴσῃ γῆ». Καὶ τότε ὅλα εἶναι ὠραία:

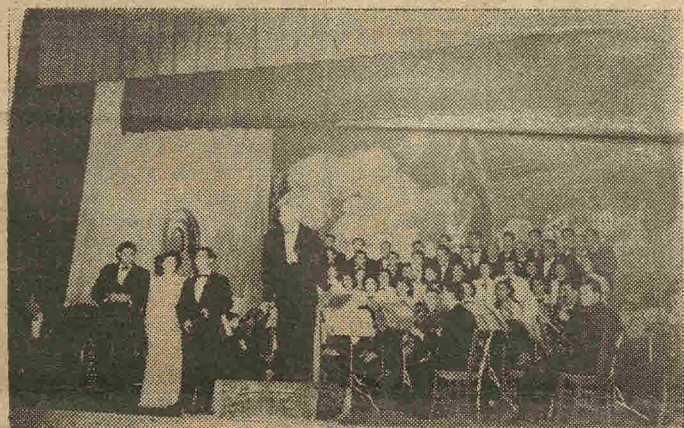
«Τὴν πράσινη στολὴ οἱ κάμποι φοροῦν με χάρι περισσῇ. Πολύχρωμα λουλούδια προσθέτουν ὄψη μαγευτικῇ. Χιλιάδες βάτοι μυρωδιῆς μεθυστικῆς σκορποῦνε. Παντοῦ Θεοῦ χαρὰ κ.λ.π.

Μὲ τὸ ξανακέρδισμα μιᾶς κάποιας νέας ζωῆς, πού ἀρχίζει με «καινούργια δύναμη κι' ἀτέλειωτη χαρὰ», ὅλα πάλι ἀναστήνονται μέσα εἰς μίαν παραδεισίαν εὐτυχίαν:

«Ρεδοντυμένη ξυπνάει με μουσικὴ γλυκεῖα ἡ πρώτη αὐγὴ στὴ γῆ...».

Τὸ Ὁρατόριο τοῦ Χαΐδν εἰς Λεμεσό. Διακρίνεται ὁ κ. Σόλων Μιχαηλίδης διευθύνων τὴν ἐκτέλεσιν. Ἐμπροσθεν τῆς εἰκόνας οἱ μονωδοὶ κ. Περικλῆς Μαρκουλλῆς (μπάσος), ἡ κ. Ἀσπασία Σάππα—Γάβρη (σοπράνο) καὶ ὁ τενόρος κ. Μίνως Σιακατίδης. Εἰς τὸ βάθος διακρίνονται τὰ εἰδικῶς φιλοτεχνηθέντα ὠραία σκηνικά.

Ὁ κ. Σόλων Μιχαηλίδης ἐπιστρέφει τὰ φιλοφρονήματα τοῦ ἀκροατηρίου. Διακρίνονται καὶ πάλιν οἱ μονωδοὶ Μαρκουλλῆς, Γάβρη, Σιακατίδης.

Ἐπίσης ἐξησφαλίσθη ἡ συμμετοχὴ τῆς σοπράνο κ. Ἀσπασίας Σάππα—Γάβρη, ἡ ὁποία, εἰρησθῶ ἐν παρόδῳ, διὰ πρώτην φοράν καλεῖται νὰ συμμετάσχη εἰς ὀργανωμένην ἐμφάνισιν. Ἐκτὸς τούτου, διὰ τὰς ἐν Λεμεσῷ παραστάσεις κατεσκευάσθησαν εἰδικὰ σκηνικά, ἐμπνευσμένα προφανῶς ἀπὸ τοὺς ρομαντικούς στίχους τοῦ κειμένου, ἐνθουμίζοντα ἐν τούτοις ἀνθισμένον Κυπριακὸν τοπίον.

Τὸ Ὁρατόριο αὐτὸ τοῦ Χαΐδν περιέχει ἐξαιρετικὸν μελωδικὸν πλεῖστον καὶ μοναδικὸν συμβολισμόν. Συμβολικὸν εἶναι ἐπίσης καὶ τὸ κείμενον τοῦ ὁποίου τοὺς στίχους με τὴν μαεστρίαν μετέφρασε ὁ κ. Σόλων Μιχαηλίδης. Συμβολίζει τὴν Δημιουργίαν καὶ

Καὶ ὅλα ὑμνολογοῦν τὸν Θεό.

Αὐτὸ εἶναι τὸ Ὁρατόριο τοῦ Χαΐδν, τὸ ὁποῖον ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὸ Βαρῶσι, τὴν Λάρνακα, καὶ πάλιν εἰς Λεμεσό. Ἡ ἀξία τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς τοῦ «Ἄρεως» εἶναι καταφανῆς καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἐφημερὶς «Ἐλευθερία» ἐδημοσίευσεν ἤδη δύο σχετικὰ ἐγκυκλοπαιδικὰ σημειώματα καὶ τρεῖς κριτικὰς μελέτας, εἰδικῶς γραφείσας ὑπὸ τῶν κ.κ. Ἰερωνυμίδη, Ἀρβανιτάκη, Κακουλλῆ, ὁ «Δημοκράτης» τρισηπτόν κριτικὴν ὑπὸ τοῦ κ. Μίνου Περδίου, κ.ο.κ.

Εἶναι ἀξιοὶ θερμῶν συγχαρητηρίων ὅλοι ὅσοι καθ' οἷονδήποτε τρόπον συμμετέχουν εἰς τὴν ὠραίαν αὐτὴν καὶ ἀλησμόνητον ἀληθῶς προσπάθειαν.

4 Ἐξέδομα Βήμα "Ἰωκωπία"
14 Feb. 1952

"Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ"

ΤΟΥ ΧΑΪΔΝ

"Σελος" 12 Φεβ. 1952

Κάτω από την διεύθυνση του διεθνούς φήμης μεγάλου μας μαέστρου, μουσικολόγου και μουσικοσυνθέτη κ. Σόλωνα Μιχαηλίδη δόθηκε στις 9 του Φλεβάρη στο Θέατρο «Παλλάς», τὸ Ὁρατόριο «Δημιουργία» τοῦ Χαΐδν, με συμπραξιν τῆς μουσικῆς Χορωδίας τοῦ «Ἄρη», τῆς Συμφωνικῆς ὀρχήστρας τοῦ «Μόζαρτ» μελῶν τῆς Φιλαρμονικῆς τῆς Ἀστυνομίας καὶ τῶν καλλιτεχνῶν, τοῦ πιάνου κ. Γ. Μιχαηλίδη καὶ τοῦ τραγουδιοῦ κ. Ἀσπασίας Σάπλα-Γάβρη (Σοπράνο), Περικλῆ Μαρκουλλῆ (Μπάσου) καὶ Μίνου Σιακατίδη (Τενόρου).

Ἡ ἐκτέλεση, ἀπὸ γενικῆς ἀποψῆς, ἦταν λαμπρά, πρᾶγμα πὸ σημαίνει ὅτι κατεβλήθησαν πολλοὶ κόποι καὶ μόχθοι, ἐχάρισε στοὺς ἀκροατῆς σπανίαν καλλιτεχνικὴν συγκίνησιν. Ἡ «Δημιουργία», πὸ τὸ κείμενο εἶναι παρμένο ἀπὸ τὸ «Χαμένο Παράδεισο» τοῦ Μίλτονα καὶ ποίημα τοῦ Τόμπσον, ἀνήκει στὰ κοσμικὰ Ὁρατόρια, σὲ ἀντίθεση ἄλλων με θεησκευτικὸ περιεχόμενο καὶ χαρακτήρα.

Ὁ Χαΐδν ἦτο πολυγραφώτατος. Πολλὰ ἔργα του, ὅπως οἱ Ὁπερες καὶ οἱ Λειτουργίαι του, ἔχουν γραφεῖ τόσο βιαστικά, πὸ σήμερα μόνο κάποιες σελίδες τους μποροῦν ν' ἀκουσθοῦν με ἀνώτερες καλλιτεχνικὲς ἀξιώσεις. Ἐχει γράφει 152 Συμφωνίαι, πλῆθος κονσέρτα γιὰ διάφορα ὄργανα, σονάτες, ἐμβατήρια, μινουέττα κλπ.

Ἡ μουσικὴ τῆς «Δημιουργίας», σὲ ὄρισμένα σημεῖα, γθάγει σ' ἀληθινὸ μεγαλεῖο καὶ ἔξαρση ἀρκετῆ γραφικότης στὴν ἀπόδοση τοῦ φωτός, τῶν ἀνέμων, τῶν θαλασσῶν, τῶν ποταμῶν, κλπ. Ἡ ἀπόδοση, ὅμως, τοῦ ἀνωτέρου ἀνθρωπίνου πλάσματος τῆς «Δημιουργίας», τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Ἐῤας, γίνεται πάλιν κοινότυπη καὶ ξέβαθη, δίχως νὰ μπορέσῃ νὰ ἀγγίξῃ τὰ ὄρια τῆς ἠθικῆς ὑπεροχῆς τῆς ἀνθρωπίνης ὑπαρξῆς. Φυσικά, ἡ ἀξία τοῦ Χαΐδν καὶ ἡ σημαντικὴ του θέσις στὴν Ἱστορία τῆς Μουσικῆς, βρῖσκεται σὸ σημαντικώτατο ρόλο πὸ ἐπίαξε στὴ διαμόρφωση τῆς κλασσικῆς Σονάτας καὶ Συμφωνίας καθὼς καὶ στὴν αὐτοτέλεια τῶν ὀργάνων τῆς Ὁρχήστρας, πὸ πῆραν ἀπὸ τὸν καιρὸ του προσωπικότητα καὶ ἀνεξαρτησία.

Γιὰ τὴν ἐκτέλεση τῆς «Δημιουργίας», πὸ ἀκούσαμε προχθὲς Σάββατον καὶ πὸ μᾶς ἀφῆσε τίς καλύτερες ἐντυπώσεις, νὰ μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἐκφράσω κάποια ἐπιφύλαξη γιὰ τὴ μὴ ικανοποιητικὴ ἀπόδοση τοῦ Χαΐδν καὶ τὴν κάποια ἀσάθεια στὸν ἀκριβῆ τόνο ὀρισμένων ὀργάνων τῆς ὀρχήστρας, ἀλλ' αὐτὸ σὲ μερικὲς μόνο φράσεις. Πολύτιμη ἡ συνεργασία τῶν καλλιτεχνῶν κ.κ. Γ. Μιχαηλίδη, Ἀσπασίας Γάβρη, Π. Μαρκουλλῆ καὶ Μ. Σιακατίδη.

Ἡ κ. Γάβρη ὡς Γαβριήλ εἶχε κάτι τὸ Ἀρχαγγελικὸ, γλυκὸ καὶ ἀνάλαφρο στὴ φωνή τῆς Ὁ κ. Μαρκουλλῆς ὡς Ραφαήλ ἦτο ὑπέροχος με τὴν πλούσια καὶ βαρεῖα φωνή του οἱ χαμηλές του νότες ἂν ἦσαν πὸ γεμάτες σὲ ὄρισμένα μέρη, θὰ ἦτο ἕνας πρῶτης τάξεως μπάσος. Ὁ κ. Σιακατίδης ὡς Οὐριήλ εἶχε διαύγεια καὶ εὐγένεια στὴ φωνή καὶ τὴν ἔκφραση, καθὼς καὶ εὐχέρεια σὸ ἀνέβασμα στίς ψιλές νότες. Καὶ οἱ τρεῖς ἐστήριξαν γερὰ τὴ «Δημιουργία», στοὺς δύσκολους ρόλους των.

Τοὺς ἄλλους ἀφανεῖς ἤρωες, τοὺς περικλειομένους σὸ ὄνομα χορωδία καὶ ὀρχήστρα, συγγάρω θεορὰ γιὰ τὸ ἔξαιρετικὸ αὐτὸ ἔργο πὸ τόσο δημιουργικὰ μᾶς παρουσίασαν.

Κ. ΚΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

4^ο Ξενόφις

8 Feb. 1952

Η ΛΑΪΚΗ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΙΛΤΩΝ

[Ο ποιητής τῆς «Δημοουργίας», ἐπὶ τῶν στίχων τῆς ὁποίας ὁ Χάϊνδν συνέθεσε τὸ ὁμώνυμον Ὁρατόριόν του.]

ΜΕ τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶναι γνωστός περίφημος Ἄγγλος ποιητής τοῦ 17ου αἰῶνος (1608—1674). Ὁ Μίλτων ἦτο υἱὸς συμβολαιογράφου καὶ μουσικοῦ, ἀνδρὸς μορφωμένου, ἔτυχε δὲ λίαν ἐπιμελημένης καὶ φιλελευθέρας ἀνατροφῆς. Ἐξέμαθεν ἀριστα τὴν Λατινικὴν, Ἑλληνικὴν, Γαλλικὴν καὶ Ἰταλικὴν γλῶσσαν, ἀφιερῶθη εἰς εὐρυτάτας φιλολογικὰς σπουδὰς καὶ ἐξεδήλωσεν ἐνωρὶς τὴν ποιητικὴν αὐτοῦ ἰδιοφυΐαν γράψας ποιήματα, τὰ ὁποία διακρίνουν ἢ λαμπρότης τοῦ ὕφους καὶ ἢ δρασερότης τῶν εἰκόνων.

Ὅταν ἐξεσπάσθη ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἐν Ἀγγλίᾳ, ὁ Μίλτων ἐτάχθη μὲ τὸ μέρος τῶν ἀντιπάλων τοῦ Βασιλέως, ἀλλ' ἡ συμβολή του εἰς τὸν ἀγῶνα ἦτο καθαρῶς συγγραφικὴ. Πολυάριθμοι μελέται του γραμμέναι μετὰ μεγάλης ὁρμῆς καὶ δρακοντικότητος κατὰ τοῦ Κλήρου καὶ τῶν Συντηρητικῶν ὑπεστήριζον τὴν φιλελευθέραν ἄποψιν, τὸ διαζύγιον, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου, κ.λ.π.

Τὸ 1650 ὁ ποιητής διορίσθη μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ παρῆμεινεν ὡς τοιοῦτος μέχρι τῆς παλιννοστήσεως τῶν Στίουαρτ, ὅποτε ἀπεσύρθη ἐντελῶς εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἢ ἐκ τῶν ἀπεράντων μελετῶν κόπωσης ἐπέφερε τὴν τύφλωσίν του (1654) καὶ τυφλὸς ὑπηγόρευσε τὸ ἀριστουργημά του, τὸν «Ἀπολεσθέντα Παράδεισον», μεγαλόπνοον ἐπικὸν ποίημα ἐκ δώδεκα ἀσμάτων, εἰς τὸ ὁποῖον περιγράφει τὴν πτώσιν τοῦ ἀνθρώπου συνεπεία τοῦ προλατορικοῦ ἁμαρτήματος. Ἡ λαμπρὰ φαντασία, ἡ τόλμη τῆς ἐμπνεύσεως καὶ ἡ τελειότης τῆς μορφῆς ἔταξαν ἀμέσως τὸ ποίημα αὐτὸ εἰς τὴν τάξιν τῶν μεγίστων ἐπῶν καὶ ὕψωσαν τὸν Μίλωνα παραπλεύρως τοῦ Ὀμήρου, τοῦ Βιργιλίου καὶ τοῦ Δάντη.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του ὁ Μίλτων ἔγραψε καὶ μερικὰ ἄλλα ἀριστουργήματα, ὡς τὸν «Ἀνακτηθέντα Παράδεισον», τὸν «Σαμφῶν ἀγωνιστὴν» κ.λ.π.

* * *

Ὅταν ὁ μέγας μουσικοσυνθέτης Ἰωσήφ Χάϊνδν ἐπεσκέφθη διὰ δευτέραν φοράν (1794) τὸ Λονδίνον, ὁ ὀργανωτὴς τῶν συναυλιῶν αὐτοῦ Σολωμὸν τοῦ ἔδωκεν ἓνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸν «Ἀπολεσθέντα Παράδεισον», τὴν «Δημοουργίαν», τὸ ὁποῖον καὶ ἐχρησιμοποίησεν οὗτος, διὰ νὰ συνθέσῃ τὸ ὁμώνυμον αὐτοῦ Ὁρατόριον.

Τὸ Ὁρατόριον αὐτὸ, τοῦ ὁποίου ἀπὸ 150 καὶ πλέον ἐτῶν ἔχουν γίνῃ ἀπειροὶ ἐκτελέσεις εἰς τὰς αἰθούσας συναυλιῶν καὶ τοὺς ναοὺς τῶν πολιτισμένων χωρῶν, ἐξετελέσθη ὀλόκληρον διὰ πρώτην φοράν ἐν Κύπρῳ τὸ παρελθὸν Σάββατον ἐν Λεμεσῶ, θὰ ἐκτελεσθῇ δὲ αὔριον Σάββατον καὶ ἐν Λευκωσίᾳ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ κατὰ διδασκαλίαν τοῦ διακεκομένου Κυπρίου μουσικοῦ κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη καὶ μὲ τὴν σύμπραξιν τῆς μικτῆς χορωδίας τοῦ «Ἀρεῶς» Λεμεσοῦ, τῆς συμφωνικῆς ὀρχήστρας «Μότσαρτ» Λευκωσίας καὶ τῶν μονωδῶν Ἀσπασίας Σάππα — Γάβρη, Περ. Μαρκουλή καὶ Μίν. Σιακατίδη.

11 Feb. 1952

"Τα Νέα"

Μουσική κινήσις

Η "ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ" ΤΟΥ ΧΑΪΔΝ

Τοῦ μουσικοῦ συ-
νεργάτου μας.

Τὸ μουσικόφιλον κοινὸ τῆς Λευκωσίας εἶχε τὴν εὐκαιρίαν προχθὲς Σάββατον ν' ἀκούσῃ γιὰ πρώτην φοράν τὸ κλασσικὸν ὄρατοριο «Δημιουργία» τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ συνθέτου Χαΐδν, καὶ νὰ χειροκροτήσῃ τοὺς Κυπρίους ἐκτελεστές ποὺ τόσο εὐσυνειδήτα κι' ἀξιέπαινα μᾶς χάρισαν μιὰν ἀξέχαστη καλλιτεχνικὴ βραδυά.

Ἡ «Δημιουργία» τοῦ Χαΐδν εἶναι ἀναμφισβήτητα ἓνα μεγάλο ὄρατοριο, γεμᾶτο ἀπὸ σπάνιο μελωδικὸν πλοῦτο, ἀπλότητα καὶ μεγαλοπρέπεια, ἐξαιρετὴ περιγραφικὴ δύναμη, καὶ πηγαῖο λυρισμὸς. Εἶναι βέβαια ἔργο καθαρῶς κλασσικόν. Ἐν τούτοις σὲ μερικὰ μέρη ἡ ἀρμονικὴ τοῦ γλώσσα ξεφεύγει ἀπὸ τὰ πλαίσια τῆς κλασσικῆς φόρμας καὶ γίνεται πιὸ τολμηρή. Ἡ εἰσαγωγή τοῦ ἔργου ποὺ φέρει τὸν τίτλον «Ἀναπαράσταση τοῦ Χάους», μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἄν προάγγελος τοῦ "program music", σὲ πολλὰ δὲ ἄλλα μέρη τοῦ ἔργου εἶναι φανερός ὁ προφητικὸς τρόπος μετὸν ὁποῖον ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Χαΐδν προεἶπε τὴν μελλοντικὴν κατεύθυνσιν τῆς μουσικῆς γλώσσας.

Ὁ διοκεκριμένος Κύπριος συνθέτης καὶ μαέστρος κ. Σόλων Μιχαηλίδης εἶναι ἀξίος τῶν πιὸ μεγάλων ἐπαίνων γιὰ τὸ θαῦμα ποὺ ἐπετέλεσε. Γιατὶ ἀσφαλῶς πρόκειται περὶ θαύματος, ὡς λάβη κανεὶς ὑπ' ὄψιν τὴν ἔλλειψη μουσικῆς παραδόσεως στὴν Κύπρον, τὴν σχετικῶς μετρία τεχνικὴ κατάρτιση τῶν μελῶν τῆς ὀρχήστρας, καὶ τὴν ἀνεπάρκεια μουκῶν ὀργάνων.

Ὁ Σόλων Μιχαηλίδης μᾶς ἔδωσε μιὰν ἐκτέλεση τοῦ ἔργου, μὲ καλλιτεχνικὰς ἀξιώσεις. Κατάρθωσε μὲ πολλὴν ἐπιτυχίαν (ὅσην βέβαια τοῦ ἐπέτρεπαν οἱ δυσμενεῖς ὄροι κάτω ἀπ' τοὺς ὁποῖους ἐργάστηκε) νὰ μεταδώσῃ στὴν ὀρχήστραν καὶ χορωδίαν χρωματισμὸν, ψυχὴν, ζωντάνεια καὶ αἴσθημα.

Νοιώσαμε πραγματικὰ ρίγη συγκινήσεως, χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἀκούοντας τὸ ἀποκορύφωμα τοῦτο τῆς μεγαλειώδους σταδιοδρομίας τοῦ μεγαλοφυοῦς Χαΐδν.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ἐξαντλήσουμε ὅλους μας τοὺς ἐπαίνους στὸ πρόσωπο τοῦ μεγάλου μας Κυπρίου συνθέτου—μαέστρου. Ἐνα μεγάλο, πολὺ μεγάλο εὖγε ἀξίζει στοὺς Κυπρίους καλλιτέχνες ποὺ μὲ εὐσυνειδησίαι καὶ ἀπερίγραπτη ἀφοσίωση στὸ ἔργον ποὺ ἀνέλαβαν, ἔκαναν δυνατὴν τὴν τόσο ἐπιτυχὴ ἐκτέλεση τοῦ ὄρατορίου.

Οἱ τρεῖς σολίστες τραγούδησαν μὲ ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν.

Ἡ κυρία Ἀσπασία Σάππα—Γάβρη εἶναι μιὰ σοπράνο ὀλκῆς. Ἡ συγκρατημένη, καλλιεργημένη καὶ μὲ τόσην λεπτότητα καὶ χάρη φωνῆ τῆς συνέτεινε πολὺ στὴν ὅλην ἐπιτυχίαν.

Ὁ μπάσος Περικλῆς Μαρκουλλῆς ὅπως πάντα ἔδωσε χρῶμα καὶ περιεχόμενον στὸ τραγούδι του. Ἐπίσης ἀρκετὰ καλὸς καὶ συγκρατημένος ὁ τενόρος Μίνως Σιακατίδης.

Ἡ μικτὴ χορωδία τοῦ λαμπροῦ σωματείου τῆς Λεμεσοῦ «Ἄρης», στὴν πρωτοβουλία τοῦ ὁποῖου ὀφείλεται ἡ ἀξιέπαινη αὐτὴ προσπάθεια, ἦταν ἀρτία καὶ συγχρονισμένη. Ἡ συμφωνικὴ ὀρχήστρα «Μόζαρτ» Λευκωσίας, ποὺ ἐπωμίσθη καὶ τὸ μεγαλύτερον βάρος, κέρδισε ἀμέριστον τὸν θαυμασμὸν ὅλων μας γιὰ τὸν θαυραλλεὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον διεξῆλθε τὸ ὅλον ἔργον, τὸ μετρημένο παίξιμό της καὶ τὴν μέχρι τέλους ἀνταπόκρισίν της, στὲς ἐρμηνευτικὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἐκλεκτοῦ μαέστρου μας.

Τέλος θάταν μεγάλη παράλειψη ἂν δὲν γινόταν μνεῖα καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ κ. Γεωργίου Μιχαηλίδη, ποὺ καθόταν στὸ πιάνο, καὶ ὁ ὁποῖος προσέφερε πολὺτιμη βοήθεια στὲς δοκιμὰς συνοδεύοντας τὴν χορωδία.

Α.

«ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ»

(Όρατόριο σε τρία μέρη)

Του ΧΑΪ ΔΝ

Ο «Άρης», το φιλόμουσο και προοδευτικό σοματείο της Λεμεσού, που από χρόνια υπηρετεί με πίστη και αγάπη τη μουσική, δίνει τώρα στο κυπριακό κοινό το αποκρυστάλλωμα της προσπάθειάς του, με τη «Δημιουργία» του Χάιντ. Είναι κι αυτό ένα πλήρημα, όπως ήτανε και το ανέβασμα της όπερας «Διδώ και Αινείας» το Μάη του 1950.

Τότες γράφαμε, πως «το ανέβασμα της όπερας «Διδώ και Αινείας» δείχνει τι μπορεί να γίνει στον τομέα της τέχνης, όταν υπάρχουν η δημιουργική πνοή, η Ικανή να κινητοποιήσει και να εμπνεύσει τις σκρόπιες καλλιτεχνικές δυνάμεις του τόπου μας. Στην περίπτωση αυτή — λέγαμε — η δημιουργική πνοή θρσκαίεται στο πρόσωπο του μάστρου μας, του εξαιρετικού μουσικού μας κ. Σολ. Μιχαηλίδη...»

Το ίδιο μπορούμε να πούμε και σήμερα. Η έχτέλεση της «Δημιουργίας» του Χάιντ είναι το θαυμαστό αποτέλεσμα της συλλεκτικιστικής εντατικής εργασίας, του μόχθου μιάς ομάδας ανθρώπων, που άγαπούν την τέχνη, κάτω από την εμπνευσμένη καθοδήγηση του μουσουργού μας κ. Σολ. Μιχαηλίδη. Όπως και τότε έτσι και τώρα ο «Άρης» χαίμενος τις πλάτες του και σήκωσε το θαυρ φορτίο. Έγινε ο θεμελιός. Και με ολίκα τη μίχτη χορωδία του, την ορχήστρα «Μόζαρτ», τον καλλιτέχνη πιανίστα Γιώργου Μιχαηλίδη, τους σολιστές Άσπασία Σάππα-Γάβρη, Περικλή Μαρκουλλή, Μ. Σιακατίδη και με πρωτεργάτη το μάστορ Σολ. Μιχαηλίδη, χτίστηκε το οικοδόμημα της «Δημιουργίας», που είναι νημείο για την τετατομένη καλλιτεχνική ζωή του τόπου μας.

Παρακολούθησαμε την έχτέλεση του έργου το περ. Σάββατο στο «Παλλάς». Η «Δημιουργία» του Χάιντ είναι ένα ορατόριο σε τρία μέρη κ' έχει σαν θέμα το θιβακό χωριό της δημιουργίας του κόσμου από το θεό μέσα σ' έξη μέρες. (Όρατόριο είναι ένα είδος θρησκευτικής μουσικής με χορωδία, σολιστές και ορχήστρα. Είναι κάτι σαν όπερα, με τη διαφορά, πως εδώ δεν υπάρχει σκηνηκή δράση, ούτε κοστούμια, ούτε σκηνηκά. Το θέμα του δρατόριου έχει πάντα θρησκευτικό χαρακτήρα).

Η «Δημιουργία» είναι ένα από τα τρία τελευταία έργα της ζωής του μεγάλου συνθέτη. Γράφτηκε το 1799. Ακολούθησαν «Οι Έποχές» (δρατόριο) το 1801 και μιά τελευταία σύνθεση το 1802. Ο Χάιντ πέθανε το 1809. Το 1808, ένα χρόνο πριν πεθάνει, παρακολούθησε την έχτέλεση της «Δημιουργίας» του, σε μιά ειδικά γι' αυτόν τιμητική παράσταση.

Ο Χάιντ γεννήθηκε το 1732. Σ' ένα χωριό της Αυστρίας στα αυστρο-όγγαρικά σύνορα. Το έργο του είναι μεγάλο και ποικιλομορφο. Έγραψε 104 συμφωνίες, 16 όπεροόδες, 76 κουαρτέττα, 68 τρίο, 54 συνάτες, 31 κονσέρτα, 24 όπερες, 3 ορατόρια και πολλές άλλες μεγάλες και μικρές συνθέσεις. Ο Μπετόβεν, ο γίγαντας αυτός της μουσικής, όταν ήταν 22 χρόνων, μεταξό του 1792 και 1794, έκανε για ένα χρόνο μαθητής του Χάιντ, που ήτανε τότε 60 χρόνων. Ο Χάιντ είχε, επίσης, έγκάρδια φίλια με το Μόζαρτ. Κ' είναι αμοιβαία η επίδραση που είχε άσκησει ο ένας άπάνω στον άλλο. Ο Μόζαρτ είπε κάποτε: «Είναι από το Χάιντ που προτόμαθα να γράφω κουαρτέττα». Μα και ο Χάιντ είναι από το Μόζαρτ που έμαθε πολλά σχετικά με την ορχήστρα, πράγματα που του χρησιμοποιαν πολύ στις κατοπινές συμφωνίες του.

Βάση για τη σύνθεση του δρατόριου «Δημιουργία», ήταν ένα μεγάλο ποίημα, που έχει τον ίδιο τίτλο, παρμένο από το «Χαμένο Παράδεισο» του Άγγλου ποιητή Μίλτον. Ο Χάιντ μεταφράσε, ο ίδιος, σε γερμανικά αυτό το ποίημα και σύνθεσε τη «Δημιουργία» του.

Η μετάφραση του έργου στα ελληνικά, σε μιά στρατή δημοτική, σε μιά φόρμα λογοτεχνική, έγινε από τον κ. Σολ. Μιχαηλίδη.

Ο σκελετός της «Δημιουργίας» αποτελείται από τρία μέρη. Το πρώτο καλύπτει τις πρώτες τέσσερις μέρες της δημιουργίας, που ο θεός έπλασε τον ορανό και τη γη, το φως, το στερέωμα, τον ήλιο, το φεγγάρι και τα άστρα, χάρισε τα νερά από την Ήρα και έλάσθηκε στη γη χορτάρι και δέντρα και λουλουδία. Το δεύτερο μέρος καλύπτει την πέμπτη και έκτη μέρα της δημιουργίας, που ο θεός έπλασε τα πουλιά και τα κίτη και έπλασε τον άνθρωπο. Το τρίτο μέρος παρουσιάζει την έβδομη μέρα, το πρώινό ζήτημα, την πρώτη αγωγή στη γη, και την κούβεντα που κάνει ο Άδάμ με την Εβα.

Η έχτέλεση της «Δημιουργίας» ακολουθεί αυτή την πορεία: Η ορχήστρα κάνει μιά εισαγωγή, δίνοντας μιά αναπαράσταση του χάους. Ύστερα οι τρεις άγγελοι: Γαβρίηλ (Άσπασία Σάππα-Γάβρη, σοπράνο), Ραφαήλ (Περικλής Μαρκουλλής, μπάσο) και Ουριήλ (Μίνω Σιακατίδης, τενόρος), διηγούνται, ο καθένας με τη σειρά του, τα έργα του πλάστη. Η διήγηση αυτή γίνεται με «ρετσιτατίβο», κάτι δηλαδή που μοιάζει με διμλία, απαγγελία και τραγούδι. Το «ρετσιτατίβο» είναι κάτι ανάλογο με το διάβασμα του εοαγγέλιου από τους παπάδες. Το «ρετσιτατίβο» γίνεται με συνοδεία της ορχήστρας, που καλύπτει και εξουδενώνει το κάπως μονότονο χρώμα του. Για το κοινό, που δεν είναι συνηθισμένο σε τέτοιο είδος μουσικής, το «ρετσιτατίβο» είναι κάπως άκισαρό.

Ύστερα από κάθε διήγηση, ένας από τους άγγελους έχτελεί μιά όρια (ένα τραγούδι), μιά άπαλή χορούβνη μελωδία. Άπάνω στο μισό της μπαίνει ύστερα δόκλσηρη ή χορωδία και μαζί με την ορχήστρα, άναπτύσσονται ένθουσιάζεις βινους και δοξολογίες στον πλάστη. Έδώ ο ρόλος της χορωδίας είναι εξαιρετικός. Με μιά συνεχή επανάληψη των στίχων, μ' ένα

θαυμάσιο ανάδιπλωμα — σαν κύματα που σκάζουν το ένα άπάνω στο άλλο — με παρεμβολές της μιάς φωνής άνάμεσα στην άλλη και μ' ένα δλοένα άνευόμενο ρυθμό, δλόκληρο το συγκρότημα — σολιστές (μονοδίο) ορχήστρα, χορωδία, πιάνο — σαν μαγνητισμένο κάτω από την υπακία του μάστρου φτάνει σε μιά άποθέωση. Είναι στιγμές, όπως στη φράση εκ' έγινε φάς, που ο άκροατής νομίζει, πως συνπαίρνεται μέσα σ' ένα χειμαρρό άχτινοβόλλας ήχων και νιώθει την ψυχή του να πλημμυρίζει με φως. Έξαιρετικό είναι το φινάλε και στα τρία μέρη, μα ιδιαίτερα στο πρώτο. Το «πρωινό ζήτημα» (ορχήστρα) στο τρίτο μέρος, μεταφέρει τον άκροατή μέσα σε λουλουδιόμανος κάμπους, στην άγκαλιά της μάνας φύσης, για ν' άκούσει το λεπτό, το άπαλό παιχνίδισμα των ήχων, τους ψίθυρους της φύσης, που έρπάζει, το σφερούδιμα και το τιτίβισμα του πουλιού, τα φιλιό της πρώινής άφρας άπάνω στα δροσερά φύλλα των δέντρων, το κελάρισμα του νερού.

Άλήθεια η ορχήστρα «Μόζαρτ» ήταν ο κύριος, ο θεμελιός παράγοντας για την επιτυχία αυτού του μεγάλου έργου. Και πρέπει, είναι δικαιο να τονιστεί η εξαιρετική συμβολή της στην πολιτισμένη προσπάθεια του «Άρης». Η χορωδία του «Άρης» στάθηκε στη θέση της και σήκωσε ίκανοποιητικά το βάρος του ρόλου της. Φτάνει να σκεφτεί κανείς το δλοτέτα έρασιτεχνικό έλικό που έσε στα χέρια του ο μάστρας κ. Μιχαηλίδης για να μείνει ίκανοποιημένος από την άποδοση της μίχτης χορωδίας. Πολύτιμη ήταν, επίσης, η συμβολή του διαλεχτού καλλιτέχνη πιανίστα κ. Γιώργου Μιχαηλίδη τόσο στην προετοιμασία όσο και στην έχτέλεση της «Δημιουργίας».

Άπό τους τρεις σολιστές, οι δυο (Μαρκουλλής και Σιακατίδης) μας είναι γνωστοί κ' άπό προηγούμενες παραστάσεις, ιδιαίτερα από την παρά-

σταση «Διδώ και Αινείας». Ο κ. Π. Μαρκουλλής είναι ο μοναδικός θαυμάσιος μας με το άναγνωρισμένο ταλέντο του. Φωνή γεμάτη, μεταλλική, δυνατή, άρκετά καλλιεργημένη (δεν είναι θάβατα επαγγελματίας τραγουδιστής), που συνδυάζει την τεχνική με το άίσθημα στην έχτέλεση. Θα μπορούσε ν' άνέθει ακόμα πολύ άν άκολουθούσε τη σταδιοδρομία του επαγγελματία τραγουδιστή. Ο κ. Μ. Σιακατίδης, τενόρος, σημείωσε άξιοπρόσχητη εξέλιξη από την τελευταία φορά που τον άκούσαμε («Διδώ και Αινείας»). Καλλιέργησε τη φωνή του. Της έβωσε άπαλό χρωματισμό και τη δυνάμωση. Παρουσιάστηκε μελετημένος και τραγούδισε καλά. Χρειάζεται, άστόσο, περισσότερο άίσθημα ακόμα. Κι' αυτό μπορεί να το άποχτήσει με τη συνεχή άσκηση και το ανέβασμα της τεχνικής του. Την κ. Άσπασία Σάππα-Γάβρη, σοπράνο, πρώτη φορά την άκούσαμε. Έχει καλή φωνή, καθαρή και δουλεμένη. Ίσως να μην έχει την ένταση που χρειάζεται. Τραγούδισε, όμως, ίκανοποιητικά στο ρόλο της. Θα θέλαμε και δω ακόμα περισσότερο άίσθημα.

Για το μάστορ μας δε χρειάζεται να μιλήσουμε έμεις. Οι ίκανότητες κ' η άξία του είναι πολύ πλάτια άναγνωρισμένες έξω από τα σύνορα της πατρίδας μας. Περιοριζόμαστε να του σφίξουμε θερμά το χέρι γι' αυτά που κάνει έξω στον παραμειμένο αυτό τόπο, που άποτελούν έκδηλώσεις άνώτερου πολιτισμού. Να συνεχίσει με το ίδιο κομμάτι, με την ίδια φλόγα της άγάπης του, για το καλό του λαού μας, για το καλό του τόπου μας.

Άβριο δε έκθέσουμε ακόμα μερικές παρατηρήσεις μας, σχετικά με τη «Δημιουργία» ειδικού και γενικού χαρακτήρα.

ΜΙΝΜΠΕΡ

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΥΠΡΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΗΜΕΡΑ
23.4.1952

ΣΤΡΑΤΗ ΜΥΡΙΒΗΛΗ

109

Δέν μπορώ παρά να δηλώσω την έκπληξη που δοκίμασα, όταν, ευσκαμένους στην προετοιμασία της μεγαλονομής, πέρα ένα ευγενικό γραμματάκι από τη Λεμεσό από μέρους του μουσικοσυνθέτου Σάλωνα Μιχαηλίου. Με προσκαλούσε να παρενθώ στην έκτελεση — ούτε λίγο, ούτε πολύ — της «Δημιουργίας» του γνωστού ορατορίου του Χαϊντν. Ορατόριο εκτελεσμένο από ντόπια στοιχεία σε μία μέτρια έπαρση πολύ! Με τί μέσα; Με τί χορωδία, με ποιά ορχήστρα; Με τί λογής εκτελεστές; Ήθερα τον Μιχαηλίου σαν σπουδαίο συνθέτη και θεωρητικό της μουσικής, για τον οποίον μίλησαν ήδη και εξετέλεσαν συνθέσεις του σε μεγάλα μουσικά κέντρα της Ευρώπης μουσικοκριτικοί και εκτελεστές με ονόματα υπεύθυνα μέσα στη σύγχρονη Ευρωπαϊκή μουσική κίνηση. Νέος είναι ο καλλιτέχνης. Στη Λευκωσία γεννήθηκε το 1905. Σπούδασε στο Παρίσι διευθύνση ορχήστρας και πιάνο, μαθητής της Α. Μπουλέστη στη σύνθεση. Στην Αγγλία άκουστικαν τα έργα του από το Μπί - Μπί - Σί, στη Γενεύ χειροκροτήθηκαν και έπαιξθησαν ζωηρά από ένα κοινό διάσολο και λεπταίσθητο. Τώρα εργάζεται στη Λεμεσό ως διευθυντής του έκει Όρειου και καθηγητής της μουσικής στο Γυμνάσιο της. Με συνικνία ξεχωριστά να βλέπω μεγάλες πνευματικές αξίες να επιμένουν να ακτινοβολούν τη δημιουργική τους προσπά-

θεια στην ιδιαίτερη πατρίδα τους, πασχίζοντας να ανδρσάνουν ως το δικό τους ύψιστο το αισθητικό επίπεδο του άπλου λαού, που τους γέννησε και τους ανάπησε, αυτό — όπως είναι εύκολο και σφαιρικό — να διασημψθούν οι δυναμεις τους από την Αθήνα ή το εξωτερικό. Για να γίνει αυτό, χρειάζεται μεγάλη και δυνατή αγάπη προς το λαό και προς την Ελληνική έπαρση, που έχει έρημιση από τους πνευματικούς του ηγέτες. Και χρειάζεται ακόμα πεισματική αντοχή, για να αντεπεξέλθει ο καλλιτέχνης στις σκοτεινές αντιδράσεις της δυσκινήτης και προληπτικής μάζας, που ιδιαίτερα στέκεται ενθροική προς τους συμπαιρωτές «προφήτες» της. Ο Σάλων Μιχαηλίου έδωσε, έσοκολογεί να δίνη, αυτήν την ύπεροχη μάχη του πνεύματος και να βγει νικητής. Διότι αυτό που είδα στην έκτελεση του ορατορίου του Χαϊντν ήταν μία άρισταινή νίκη. Μου έκαμε τόση εντύπωση, που παραηολούθησα την έκτελεση του έργου επανειλημμένως σε διάφορες πόλεις της Κύπρου, όπου μετεκλήθη με τη χορωδία και με την ορχήστρα του να το δώσει. Και παντού τον άκολουθούσε ο θρίαμβος. Και η χαρά μου έπληθυνε κάθε φορά που έβλεπα τις υπέγαλες κινηματογραφικές αίθουσες των Κυπριακών πόλεων πλημυρισμένως άσφυκτικά από ένα ετερόκλητο πλήθος, συσθεμένο από όλα τα στρώματα του Κυπριακού λαού, να άκουει επί δυο ώρες τη μουσική του Χαϊντν, να άκουει με σιωπή και με

θρησκευτική κατανύξη άλόκληρο το ορατόριο, και να έκφράζει τον ένθουσιασμό του με ένα άτελείωτον καταρόχη χειροκροτημάτων. Λοιπόν, αν αυτό δεν είναι μία θριαμβευτική νίκη, που μπορεί να κάνει έναν εμπνευσμένο ιδεολόγο να προσφέρει χαλάλι όλους τους κόπους και όλες τις άπαγορευτικές που συνάντησε στο δρόμο του, δεν έξω τι άλλο μπορεί να είναι. Πόσους μήνες άγωνίστηκε αυτός ο σεμνός και άλιγόλογος άνθρωπος για να στήσει τούτο το πελώριο μουσικό οικοδόμημα με τόσο άδιάλογο τρόπο; Πώς μπορεί να κρατεί ένα λαμπρόν πιανίστα, τον Γεώργιο Μιχαηλίου, όλων αυτών τον καιρό στις άτελείωτες δοκιμές της χορωδίας; Πώς κατόρθωσε να έπεξεργασθεί, να ζωώσει και να υποτάξει τις φωνές πενήτα έρασιχτημένων άσφυκτικών τών φύλων, που ξεκίνησαν από τα τέσσερα άκρα του μεγάλου νησιού, για να συσταντηθούν, σαν μυστικοπαθείς πιστοί μίας νέας θρησκείας, στην αίθουσα των δοκιμών, και κατόπι να παίρνουν τα λεωφορεία και να έπιστρέψουν μέσα στη νύχτα κατακόποι, στην ιδιαίτερη πατρίδα τους; Και πώς τή έθαψε πέρα με τους τριανταπέντε μουσικούς της ορχήστρας του, από τους οποίους άλλοι ήταν μέλη της Φιλαρμονικής της Αστυνομίας — μεταξύ των μερικοί Αρμενίδες, ακόμα και Τοσέκι — και άλλοι έρασι τέχνες έπιστήμονες, και βιοπαλαίσται, ώστε να παρουσιάσει αυτό το ετερόκλητο σύνολο, συγχωρευμένο, όμοιογενές, πεπαιχημένο τόσο σύσπαρα στην υπαγκέτω του; Είναι μία σειρά από θαύματα, θαύματα έπιμονής, ίκανότητας, ένθουσιασμού και άσπλοκρόδεας, που σφύσαν αυτό το κατορθώμα: Να δοθεί στην Κύπρο, όλο με ντόπια στοιχεία, το ορατόριο του Χαϊντν. Νομίζω πως τ' άλιγώτερο που έχω να κάωω για αυτούς τους θαυμαστούς δοθούσε του Κυπρίου μουσουργού, είναι να

ανάφερω τιμητικά από τις στήλες της «Ελληνικής Ημέρας» τα ονόματα τους. Κυρίες: Αδάμου Δώρα, Αγγελίδου Ευαγγελία, Ιωαννίδου Βέρα, Κυριακού Αναστασία, Λολή Μαρούλα, Δορίτου Γεωργία, Μπατσάγου Φιλωμένη, Ρήγου Κικίτσα, Σωκράτους Χρυσούλα, Τσιτάρα Αμαλία, Χριστοφινί Αλίκη, Αδάμου Ειρηνούλα, Ευγελοπού «Έλλη», Κονταξάου Χλόη, Μιχαηλίου Ζωζώ, Μονιάτη Μαρούλα, Νεφούτου Κούλα, Οικονομίδου Ιωσήφ, Οικονομίδου Πολυξένη, Παλασιουλάτου Αλέξια, Παπαδοπούλου Πιπίτσα, Σακωτάκης Αιγύ, Φυλακτού Δέσποινα, Φωτιάδου Δημητρά. Κυρίες: Αντωνιάδη Τάκης, Αντωνιάδης Χρυσόστομος, Ευγενίου Υάκινθος, Κυριακού Στέλιος, Πανίδης Γεώργιος, Ποτιονίδης Ανδρέας, Σοφοκλέους Μάσιος, Τρίτης Αντώνιος, Χριστοδουλίδης Σωκράτης, Χριστού Πάππος, Αγγελίδης Σταύρος, Δημητριάδης Γεωργίος, Ζαχαριάδης Τέττος, Θυρώτας Ρένος, Καλλιπέτης Μιχαλάκης, Λοιζίδης Πάσις, Μαλιώτης Κώστας, Μαρτίδης Γιώργος, Νικολαΐδης Ρίος, Νικολάου Τάκης, Σαββίδης Νίκος, Σπηλάς Στέλιος, Φυλακτού Λάζαρος. Αυτές και αυτές είναι οι χορωδία.

Ίδου τώρα και τα μέλη της ορχήστρας: Βιολί Α' Αβέρωφ Γεωργίος, Κληροΐδης Ρένος, Πετριδης Δημητράκης, Σαμιών Μίκης, Τσιμπίλης Χαρολάμπος, Χριστοδούλου Θάμης, Μανουκιάν Αγκόφ, Βέτσι Χ. Βιολί Β' Αντωνόπουλος Γ., Γιώργος Εύφρασι, Δράκος Θάμης, Κασρινόπουλος Μίκης, Παντελίδης Αχιλλεύς, Παπακυριάκου Ανδρέας, Παυλλίδης Αντώνιος, Βιολιά: Ιωαννίδης Χριστός, Φασουλιάδης Λεωνίδας, Χατζηλοΐζου Λεωνίδας, Βιολοντσέλλο: Κουρσάσης Νίκος, Μιχαηλίδης Διαμανθής, Πετριδης Κώστας, Φαράν Ντακίλ, Κοντοχωπάτος: Χασάπης Κυριάκος, Γρεγκούρι Χατζηκοζιάν, Φλάουτο: Γεωργιάδης Ανδρέας, Νικο-

λάου Χριστάκης, Όμπες: Μακάρι Γκουκλιάν, Κλαρίνο: Γεωργίου Φοΐσος, Κακούλης Κυριάκος, Σάλπιγγας: Λιάσης Χριστός, Πανός Μεκρεστριάν, Κόνο: Κεβόκο Νταρακτσιάν, Μουστάφα Σαλίχ, Τραμπόνι: Αρλουβής Νίκος και τύμπανος: Χατζηπαύλου Κλεοβούλας, Όλοι αυτοί, φαγατικοί φίλοι της μουσικής, ποστήτηξαν από όλες τις πόλεις της Κύπρου, εργάσθηκαν με πάθος και συνεισέφεραν την τέχνη και τον ένθουσιασμό τους στο κατορθώμα του Σάλωνα Μιχαηλίου. Αλλά ξεχωριστά πρέπει να σημειώσω το θαυμασμό που έπρόκαλλαν οι μοναχοί του μεγάλου έργου. Τρεις προήφιοι, φτασμένοι καλλιτέχνες: Η Ασπασία Γαβρή (σοπράνο) στο μέρος του Γαβριήλ, ο Πεοικλής Μαροκουλής (μπάσος) στο μέρος του Ραφαήλ, και ο τένοντας Μίνω Σιακατίδης στο μέρος του Ουοιήλ. Θα έπρεπε να ήταν δυνατόν να μεταφερθούν αυτό το σύνολο στην Αθηναϊκή αίθουσα συναυλιών, για να πάσει μια ιδέα το κοινόν της πρωτεύουσας πώς σοβαρά είναι η έγηση του Κυπρίου αεσπρου και πώς μεγάλο είναι το θήμα που έκαμε και κάνει ο πολιτισμός του νησιού μ αυτό το άπισταινο μουσικό κατορθώμα.

Με την ευκαιρία αυτή, καλό είναι να μάθουν οι φιλομουκοί της έλευθεσίας Έλλάδος μερικά για το συνθετικό έργο που έχει να επιδείξει έως σήμερα ο νέος Κύπριος μουσουργός. Έίχα την τιμή να άντλήσει την εμπνευση του πρώτου συμφωνικού ποιήματος του από το πολεμικό διήγημα του «Η ζωή εν τάφω». Έτσι τιτλοφόρησε και το λαμπρό αυτό έργο, που οι Αθηναίοι το άκουσαν δυο φορές. Μία από την Ορχήστρα και μία από τον Ραδιοφωνικό μας Σταθμό. Άλλα έργα του είναι: «Το πανηγύρι της Κακάβας», συμφωνική εικόνα από το «Δαδεκάλογο του Γύφτου» του Παλαμά, «Τάφος», καντά-

(Συνέχεια εις την 2αν σελίδα)

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΥΠΡΟΣ

(Συνέχεια εκ της 1ης σελίδος)
τα για σοπράνο, μπάσο, χορωδία και ορχήστρα, Η όπερα «Οδυσσέας», Μία σονάτα, Πρελούδιο «Λαμπρό» (από το Σαλαμί). Δύο Βυζαντινά σκίτσα» για έγχορτα, Δύο «Μουσικές προσφορές» για συμφωνική ορχήστρα, «Κυπριατικός γάμος», «Αρχαϊκή Σούιττα». Άκόμα έχει γραψει μουσική δαματίου, σκηνική μουσική και διάφορα τραγούδια. Ως μουσικόλογος, εκτός από διάφορες σοφές μελέτες, έγινε γνωστός με ένα μνημειακό δίτομο έργο, με τον τίτλο «Η άμονονία της σύγχρονης μουσικής», που διηγεί τον άπρόκαλυπτο θαυμασμό της μουσικοκριτικής. Αυτό, σε μία βιαστική ίκνηρόφηση, είναι η μορφή, το έργο και ο άγώνας ενός Κυπρίου καλλιτέχνη και διανοουμένου, που τιμή άχι μονάχα το σκληραμένο νησί της πατρίδας του, αλλά άλόκληρο τον νεοελληνικό πολιτισμό, που είναι ένισοός, άμοσώτης και άδιάσπαστος, όπως η Ελληνική Φυλή.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΥΡΙΒΗΛΗΣ

Τιμὴ εἰς Κύπριον
Μουσικοσυνθέτην

30/7/52

ΛΟΝΔΙΝΟΝ, 19 Ἰουλίου. Ἰδιαιτέρως
Ἐπηρεσία.— Εἰς τὸν διακεκριμένον Κύ-
πριον μουσικοσυνθέτην κ. Σόλωνα Μιχα-
ηλίδην, τὸ ἐνταῦθα «Κολλέγιον Μουσικῆς
τῆς Ἁγίας Τριάδος» ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ
τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 80ετηρίδος του, ἀπέ-
νειμε τὸν τίτλον τοῦ ἐπιτίμου ἑταίρου
του. Ὁ κ. Μιχαηλίδης ἐξελέγη ἐ-
πίσης πρόεδρος τοῦ διεθνoῦς συνεδρίου
λαϊκῆς μουσικῆς, τὸ ὁποῖον συνήλθεν εἰς
τὴν ἀγγλικὴν πρωτεύουσάν καὶ εἰς τὸ ὁ-
ποῖον μετέχουν 29 χῶραι. Ἡ τελετὴ τῆς
ἀπονομῆς τοῦ τίτλου τοῦ ἐπιτίμου ἑ-
ταίρου τοῦ ρηθέντος Κολλεγίου, ἐγένετο
εἰς τὸ Οὐϊγκμορ Χάλλ τοῦ Λονδίνου. Δέ-
ον γὰρ σημειωθῆ, ὅτι ὁ κ. Σόλων Μιχαηλί-
δης, ὁ ὁποῖος μετέσχε τοῦ φεστιβάλ Λαϊ-
κῆς μουσικῆς τοῦ Φλαγκόφλεν τῆς Οὐαλ-
λίας, χαίρει μεγάλης ἐκτιμήσεως μετα-
ξὺ τῶν μουσικῶν κκκλων τῆς Μεγάλης
Βρεττανίας. Κατὰ τὸ φεστιβάλ τοῦ Φλα-
γκόφλεν ἀνεπετάσθη καὶ ἡ ἑλληνικὴ ση-
μαία, μολονότι εἰς αὐτὸ δὲν μετείχεν ἐκ-
τελεστῆς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ Βήμα Ἀθηνῶν

Πάνα - Μυθική

El Congreso Internacional de Folklore

Llegada de nuevos e ilustres congresistas

Este magnífico Congreso al que acuden los más ilustres profesores y catedráticos de las Universidades y Escuelas Superiores de Europa, especializados en el Folklore, de día en día, va adquiriendo un mayor interés, habiéndose incorporado en el día de ayer el ilustre Profesor Mr. Walter Starke, Director del Instituto Británico de Madrid; el Profesor Brútolou, Representante de la UNESCO (O. N. U.), acompañado por Mr. Lomax, enviado por los Archivos de la Biblioteca de Washington, asimismo se ha incorporado al Congreso el Ilustre Profesor griego y Director del Conservatorio de Chipre Dr. Michaelides que ha llegado en avión vía Roma, para asistir a este trascendental Congreso el más importante de cuantos se han celebrado en Europa de los dedicados a la ciencia folklórica.

de este tipo en diversas partes del mundo, apesar de cuptear distinto paloteo, tocándolos unos en el suelo y otros chocándolos con el de enfrente que generalmente se sitúa de rodillas. Esta danza debe ser muy antigua, habiendo evolucionado bastante en España. Por los documentos, que constan en la Catedral de Plasencia, se acredita su aparición en época lejana; en estos aparece la figura del maestro de personajes y niños, cuya autoridad es reconocida por todos.

En el pueblo de Valdemoro, el Ayuntamiento paga al maestro de danzas y pone cuanto necesita a su disposición con objeto de que a la tienda de danzas no e falte lo más indispensable.

Con flauta y tamboril, el señor García de Matos hace unas demostraciones de los danzas de pálos.

THE SOUL OF MELODY

Music-lovers in Cyprus are looking forward to hearing next month the first performances in Cyprus of Haydn's «Creation». And they have to thank Mr. Solon Michaelides, who two years ago brought them Purcell's «Dido & Aeneas» and who between such major presentations charms them with recitals by the musicians and singers he gathers under his talented baton.

We know from past experience that Mr. Solon Michaeli-

des will present the public with a finished production capable of satisfying the most captious critic.

Haydn's «Creation» is an oratorio in three parts, and was composed by Haydn in the years 1797 and 1798 when the composer was 65—66 years of age.

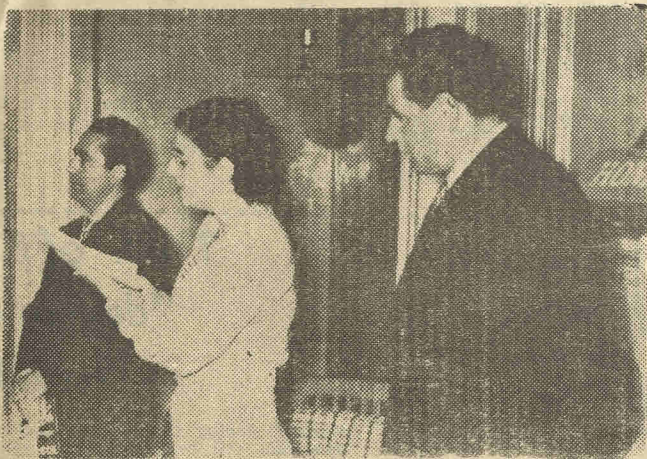
The text is based on Milton's «Paradise Lost», presented by Lidley, and was given to Haydn by his impressario Salomon during his second visit to London in 1794.

Soon after his return to Vienna Haydn set to work with devotion and profound faith. «I was never so devout as when I was at work on the Creation», he said afterwards: «I fell on my knees each day and begged God to give me strength to accomplish the work successfully.»

Haydn did succeed. The work contains phases of the highest inspiration, of pure and lofty lyricism, of great descriptive power and is full of melodic wealth.

And now music-lovers in Cyprus are to hear this great work rendered by a Cyprus orchestra and a Cyprus choir under the distinguished baton of that inspired Cypriot conductor Mr. Solon Michaelides — at the Rialto theatre, Limassol on February 2, at the Magic Palace, Nicosia on February 9 and at the Ideal cinema, Famagusta on February 13.

None who appreciate good music — and this includes the men of the Services in Cyprus — should miss this opportunity not only to enjoy a first-class performance, but also to discover an unsuspected side of Cyprus life which deserves much more publicity than it receives.

talented three on a scale

Without detracting in any way from the really splendid assembly of Cyprus enthusiasts who comprise Mr. Solon Michaelides' «Mozart» Orchestra, one cannot refrain from giving special mention to the talented three singers whose photograph (by Edwards of Limassol) appears above.

They are LEET to RIGHT; Mr. Marcoullis, bass, Mrs. Gavri, soprano, and Mr. Shiakatides, tenor. Each is outstanding and a joy to hear.

ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Η ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ ΤΗΣ “ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ”

ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΜΙΑΣ ΕΥΣΥΝΕΙΔΗΤΟΥ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΟΣ ΕΙΣ ΤΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

Τοῦ ἐκ τῶν συντακτῶν μακς
κ. Κ. ΚΑΚΟΥΛΛΗ

ΟΜΟΛΟΓΩ πὸς αἰσθάνομαι ἰδιαιτέρη χαρὰ, γιατί μοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία εἰς τὸ παρὸν σημεῖωμα νὰ ἀσχοληθῶ μετὴν ἐργασία ἐνὸς ἐκλεκτοῦ τέκνου τῆς Κύπρου, τοῦ ἀγαπητοῦ μου κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη, ὁ ὁποῖος μετὰ σεμνότητα, εὐσυνειδησία καὶ ἀνιδιοτέλεια ἔχει ἀφοσιώσῃ ἀπὸ τὰ παιδικὰ του χρόνα ὅλο του τὸ εἶναι εἰς τὴν ὑπηρεσία τῆς μουσικῆς.

Ἡ ἐργασία καὶ γενικὰ ἡ συμβολὴ του στὴν τέχνη εἶναι κατὰ ποῦ προσέχτηκε ἤδη καὶ πέραν ἀπὸ τὰ στενά ὅρια τοῦ νησιοῦ μας καὶ τὰ εὐρύτερα ὅρια τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὰ μεγάλα μουσικά κέντρα τῆς Εὐρώπης εἶναι τώρα γνωστὸ τὸ δημιουργικὸν του ἔργου—ποικίλης συνθέσεις γιὰ συμφωνικὴ ὀρχήστρα, χορωδία, πιάνο καὶ ἄλλα μουσικά ὄργανα— καὶ ἡ ἱκανότητά του ὡς διευθυντοῦ ὀρχήστρας. Κι' αὐτὸ εἶναι κατὰ ποῦ περιποιεῖ ἰδιαιτέρη τιμὴ στὸν τόπο του.

* * *

Στὴν ἐκτέλεση τοῦ περιήφρον ὁρατορίου «Δημιουργία», τοῦ Χάινδ, ποῦ ἔγινε μπροστὰ σὲ πικνότερα ἀκροατήρια τὸ παρ. Σάββατο στὸ θέατρο «Παλλὰς» Λευκωσίας, ὁ κ. Σόλων Μιχαηλίδης ὑπέβη ἄληθινὰ ὑπέροχος ὡς διευθυντῆς ὀρχήστρας.

Ἡ ἐρμηνεία τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ποῦ παίρνει κάπου δυνάμει ὄρες, καὶ τὸ ὁποῖο γιὰ πρώτη φορά ἐκτελεῖται ὀλόκληρο στὴν Κύπρο, ἦταν πραγματικὴ ἀποκάλυψη ὄχι μονάχα τῶν θείων κόσμων, μέσα εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Μίλτον μετὰ τοὺς στίχους του καὶ ὁ Χάινδ μετὰ τῆς ἀθάνατες μελωδίες, ὁμοτονίες καὶ ρυθμούς του δδῆγουν τὴν ψυχὴ τῶν ἀκροατῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἱκανότητων τοῦ κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη, ὁ ὁποῖος τὸ διδάσκει καὶ διηθῆναι τὴν ἐκτέλεση μετὰ τόσο βαθεῖα κατανόηση αὐτοῦ.

Ἡ μπαγκέτα του εἰσάγει μετὰ ἀκριβεία, σιγασφάδα καὶ φυσικότητα τίς διάφορες οἰχογένειες τῶν ὀργάνων καὶ τῶν φωνῶν, μετὰ τῆς ἀνάλογης δὲ πρὸς τὸ κείμενο τῆς παρτιτούρας κινήσεις τῆς διδοῖ τὴν πρέπουσα διακρίματα τῶν ἡχητικῶν χρωμάτων, τόνων καὶ φωτοσκιάσεων ποῦ συνθέτουν τὸ ὅλον ἔργον μέσα εἰς τὰ χρονικά του πλαίσια.

Ἡ ἐκλεκτὴ καλλιτέχνης τοῦ τραγουδιοῦ κ. Ἀσπασία Σάπτα—Γάβρη (σοπράνο) ὑπέβη ἡ πέροχη ὡς Γαβριήλ μετὴν λεπτή, γλυκεῖα καὶ ἐκφραστικὴ φωνὴ τῆς. Τραγουδοῦ μετὰ ἐξαιρετικὴ φυσικότητα, ποῦ μαρτυροῦ ἀνώτερη τεχνικὴ κατάρτιση. Ἐδωσε στὰ ρεσιτατιβὰ τὸ προπύμνο στίλ, καὶ στίς «ἄριες», τὰ «τρίο» καὶ τὸν διάλογό τῆς, ὡς Εὔα, μετὰ τὸν Ἀδάμ τὸ τραγουδοῦ τῆς ἦταν πραγματικὰ ὑποβλητικὰ.

Ὁ τενορός κ. Μίνως Σιακατίδης ὡς Οὐρὴλ καὶ ὁ μπάσο κ. Περιοκλῆς Μαρκουλλῆς ὡς Ραφαήλ ἀπέδωσαν ἐπίσης θαυμάσια τοὺς ὁλόους των. Τραγουδοῦσαν μετὰ πλήρη κατανόηση τοῦ κειμένου καὶ μετὰ τέχνη ἀξιοπρόσεχτη.

* * *

Ἡ συμφωνικὴ ὀρχήστρα, ποῦ βάστασε ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ ἔργου, παρουσίασε ἀπόλυτη πειθαρχία στὴν μπαγκέτα τοῦ μαέστρου. Ἡ ἐκτέλεση τῆς εἰσαγωγῆς (ἀναπαράσταση τοῦ χάους), καὶ τοῦ «πρωῖνοῦ ἐκπνήματος» στὴν ἀρχὴ τοῦ τοῦτου μέρους, ἦταν μεγαλειώδης.

Χάος ἐπίσης σ' αὐτὴ τὴν πειθαρχία τῶν διαφόρων οἰχογενειῶν τῶν ὀργάνων ὁ μαέστρος μπόρεσε νὰ ἀναπλάσῃ μετὰ ἀνεπρόβλητη γλαφυρότητα καὶ διαύγεια χρωμάτων τὰ σημεῖα τοῦ ἔργου, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Χάινδ μετὰ περιγραφικῶς, ἀλλὰ πάντα ὑποκειμενικὸν τρόπον ζωγραφίζει ὀρασιμὰ χαρακτηριστικὰ στίλ δια τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου, ὅπως λ.χ. τὴν ὥρα ποῦ γιὰ πρώτη φορά προβάλλει εἰς τὴν Ἀνατολὴ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, καὶ εἰς τὴν σιγαλιά τῆς νύχτας τὸ γλυκὺ καὶ ἀπαλό φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, κ.ά.

Ἐποῦτα ὡς συνοδευτικὸς παράγων τῶν αἰδῶν καὶ τοῦ χρόου ἡ ὀρχήστρα μένει πιστὰ προσηλωμένη στὸ ὄλο ποῦ τῆς ἀφίνει ὁ συνθέτης καὶ διαγράφει μετὰ ἀκριβεία τὸ ρυθμικὸ φόντο, μέσα εἰς τὸ ὁποῖο διακρίνονται οἱ ἐναλλασσόμενες πλοῦσις μελωδικῆς ἀναλαμπῆς καὶ τὸ ἁρμονικὸ χρῶμα τοῦ ἔργου.

* * *

Ἀνάλογα ὅπως ἐκεῖνα τῆς ὀρχήστρας προτερεῖματα παρουσίασε καὶ ἡ μικτὴ χορωδία, στὴν ὁποῖα ὁ συνθέτης ἔξεχώρισε πρωταρχικὸ ὄλο διὰ τὴν ἐξασπηση τῶν κυριωτέρων σταδίων τῆς δημιουργίας, ὅπου ἡ δράση ἀποκορυφώνεται καὶ κατὰ τὰ ὁποῖα «ἡ πλάση ἡμῶν τὴν δόξα τοῦ Δημοιογοῦ».

Γενικὰ δύναιται νὰ λεχθῆ, ὅτι ἡ ὥραία αὐτὴ ἐρμηνεία τῆς «Δημιουργίας» τοῦ Χάινδ ἀπέτελεσε τὸν θρίαμβο μιᾶς εὐσυνειδητῆς προσπάθειας—μαέστρου καὶ ἐκτελεστῶν—καὶ ἐσημείωσε σπουδαῖο σταθμὸν στὰ μουσικά χρονικά τοῦ τόπου μας.

— Εύρίσκεται και πάλιν εις την πόλιν μας ὁ Κύριος συνθέτης καὶ μουσικολόγος κ. Σόλων Μιχαηλίδης μετὰ ἀπὸ τὸ καλλιτεχνικόν του ταξίδι εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην. Ὁ κ. Μιχαηλίδης ἦτο μέλος τῆς Πενταμελοῦς Κριτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διεθνούς Μουσικοῦ Διαγωνισμοῦ τῆς Οὐαλλίας.

— Τὸ Διεθνὲς Φεστιβάλ τῆς Οὐαλλίας εἶχε, σημειωτέον, κ' ἐφέτος μεγάλη ἐπιτυχία. Τὸ παρηκολούθησαν 130 χιλ. ἀπὸ διάφορες χώρες τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ Φεστιβάλ, ποῦ ἐκράτησε μίαν ἑβδομάδα, ἐχωρίζετο σὲ δύο μέρη: εἰς τοὺς διαγωνισμοὺς μουσικῆς (πιάνου, βιολιού, χορωδιῶν κ.λ.π.) ποῦ ἐγίνοντο τὴν ἡμέραν καὶ εἰς τὰ συναυλίαις, ποῦ ἐγίνοντο τὸ βράδυ.

— Εἰς τοὺς διαγωνισμοὺς τὸ κεντρικὸν ἐνδιαφέρον εἶχαν οἱ διαγωνισμοὶ χορωδιῶν (μικτῶν, γυναικείων, ἀνδρικών, ἐφηβικῶν, παιδικῶν). Ἐλαβαν μέρος 120 χορωδίες ἀπὸ 22 χώρες τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ἀπὸ τὴν Φινλανδίαν, Νορβηγίαν, Γερμανίαν, Γαλλίαν, Ἰταλίαν, Αὐστρίαν, Ἑλβετίαν, Ἰσπανίαν, Βέλγιον, Πορτογαλίαν, Βρεττανίαν, Ὀλλανδίαν, Οὐκρανίαν μέχρι τοῦ Καναδά καὶ τῆς Χιλῆς.

— Τὸ πρῶτον βραβεῖον εἰς τὸν σπουδαιότερον διαγωνισμὸν τῶν μικτῶν χορωδιῶν (120 λίρες, κάπου 5 ἐκ. δραχμῶν, καὶ διεθνὲς τρόπαιον) ἔλαβεν ἀγγλικὴ χορωδία, τὸ β' ἐπῆρε πορτογαλικὴ καὶ τὸ γ' φινλανδική. Ὑποχρεωτικὰ ἔργα γιὰ ὅλες τὰς χορωδίας ἦσαν τὸ «Ἀμὴν» (τελευταῖο κόρο ἀπὸ τὸν «Μεσσίαν») τοῦ Χαϊντελ καὶ τὸ «Πιστὸς Σταυρὸς» τοῦ κ. Μιχαηλίδη, καὶ ἓνα τρίτον τῆς ἐκλογῆς τῆς χορωδίας. Βραβεῖα ἔλαβον ἐπίσης περίφημες χορωδίες τοῦ Καναδά, Γερμανίας, Γαλλίας καὶ Νορβηγίας.

— Εἰς τὰς βραδυνὰς συναυλίαις συμμετέσχον ἡ Φιλαρμονικὴ Ὀρχήστρα τοῦ Λονδίνου μετὰ τὸν Γάλλον μαέστρον Μαρτινόν, καὶ διεθνοὺς φήμης σολίστ, ὅπως ὁ πιανίστας Ἀρράου, ἡ βιολίστρια Τζιοκόντα ντὲ Βίτο κ. ἄ. Ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Φεστιβάλ προσέφερε δωρεὰν στέγην καὶ τροφήν εἰς ὅλες τὰς χιλιάδας τῶν διαγωνισθέντων καὶ τὸ Κοινὸν παρηκολούθησε μετὰ μεγάλο ἐνδιαφέρον, μετὰ πραγματικὸν πάθος, τοὺς διαγωνισμοὺς.

— Ἐν τῷ μεταξύ, ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον εἰς τὸ Φεστιβάλ τοῦ Ἐδιμβούργου, ποῦ ἀρχίζει αὐτὲς τὰς ἡμέρας, παρουσιάζει ἡ συμμετοχὴ τῆς Συμφωνικῆς Ὀρχήστρας τῆς Ν. Ὑόρκης, μετὰ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν τακτικὸν τῆς μαέστρων, τὸν μεγάλον Ἑλληνα καλλιτέχνην Δημ. Μητρόπουλον καὶ τὸν Μπρούνο Βάλτερ. Μετὰ ἰδιαιτέραν ἀνυπομονησίαν ἀναμένεται ἀπὸ τοὺς ἀγγλικοὺς μουσικοὺς κύκλους ἡ ἐμφάνισις τοῦ Μητρόπουλου, τὴν καταπληκτικὴν ἐξέλιξιν τοῦ ὁποίου παρηκολούθησαν μετὰ θαυμασμὸν. Παντοῦ ὁμιλοῦν μετὰ πραγματικὸν θαυμασμὸν διὰ τὸν μεγάλον Ἑλληνα μαέστρον.

— Ὁ κ. Μιχαηλίδης θὰ μείνη μερικὰς ἡμέρας εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ὕστερα θὰ φύγῃ γιὰ τὴν Γιουγκοσλαυίαν. Ἐχει κληθῆ εἰς τὸ Φεστιβάλ ποῦ ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ στὸ Ζάγκρεμπ, ἀλλ' ἤδη ὁργανοῦται μετὰξὺ 8 καὶ 14 Σεπτεμβρίου εἰς Ὀπατίγια. Κατόπιν θὰ γυρίσῃ στὴν Λεμεσό.

— Ἐν τῷ μεταξύ ὁ γνωστὸς μαέστρος κ. Σώτος Βασιλειάδης, ποῦ ἀπὸ 3 χρόνια εὐρίσκεται εἰς τὰ Βαρώσια τῆς Κύπρου ὡς διευθυντὴς τοῦ Ὀδείου τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων Ἀμμοχώστου, διετάχθη ἀπὸ τὴν τοπικὴν Κυβέρνησιν τῆς Κύπρου ν' ἀναχωρήσῃ μετὰ τῆς συζύγου του ἀπὸ τὴν μεγαλόνησον. Ὁ κ. Βασιλειάδης εἶχεν ἀναπτύξει καλλιτεχνικὴν καὶ γενικωτέραν δράσιν εἰς τὴν Κύπρον. Ἐκτὸς τῆς καθαρῶς καλλιτεχνικῆς του ἐργασίας εἰς τὸ Ὀδεῖον, τὴν ὁργάνωσιν συναυλιῶν κλπ., ἔκαμνε διαλέξεις, ἔγραφε ἄρθρα, κλπ. διὰ τὴν σημερινὴν ἑλληνικὴν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ζωὴν.

— Εἰς τὸ τελευταίως ἐκδοθὲν ἐν Κύπρῳ βιβλίον του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ τέχνη τοῦ τραγουδιοῦ» ὁ κ. Βασιλειάδης ἐξυμνεῖ τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα καὶ τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, προτάσσει δὲ τοῦ βιβλίου πρόλογον μετὰ τὴν ὑπογραφήν του ἐκ Κύπρου ἐξορίστου κ. Παντελῆ Γ. Μπίστη. Τὸ ζεύγος Βασιλειάδης ἀναμένεται ν' ἀφίχθῃ ἐνταῦθα τὴν πρωΐαν τῆς Δευτέρας μετὰ τὸ ἀτμόπλοιον «Φίλιππο Γκριμάνι».

4^η ἔκδοσις 14 Μαρ. 1952
ΑΧ. ΜΑΜΑΚΗΣ

(Ο Κύπριος Μουσουργός Σόλων Μιχαηλίδης)

Στην πρωτοβουλία του Πνευματικού Όμιλου Κύπρου οφείλεται η διάλεξις και το ρεσιτάλ της Νεοελληνικής Μουσικής που δόθηκε την περασμένη Κυριακήν στη Μεγάλη αίθουσα του Παγκυπρίου Γυμνασίου.

Γλαφυρότης λόγου και ποιήσις, η διάλεξις του διαπρεπούς μας μουσικολόγου και μουσικοσυνθέτου κ. Σόλωνος Μιχαηλίδου.

Βαθειά κατανόησις, λεπτότης και ευγένεια, η απόδοσις του καλλιτεχνικού προγράμματος εκ μέρους των ονομαστών καλλιτεχνών κ.κ. Λυσιμάχης Αναστασιάδου, Λουλους Συμεωνίδου και Γιώργου Αρβαντάκη.

Και τώρα μία συμπλήρωσις : Είς τον κατάλογον των μεγάλων μας μουσουργών παρελήφθη από μετριοφροσύνην το όνομα του κ. Σόλωνος Μιχαηλίδου (του δμλητου) ο όποιος τιμᾶ τῇ Κύπρῳ μας εἰς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ ξένον μουσικὸν πεδίο.

Θὰ παραθέσω μερικὰ ἀποσπάσματα γι' αὐτόν.

α) Ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν σχολὴν τοῦ Σπύρου Σκιαδαρέση που εἶναι προσθήκη τοῦ Μεταφραστοῦ στὴν Ἑπίτομη Ἱστορία τῆς Μουσικῆς τοῦ Norbert Dufourco.

Σόλων Μιχαηλίδης (Λευκωσία 1905) Κύπριος συνθέτης και μουσικολόγος. Σπούδασε στὸ Λονδίνο (Trinity College) και στὸ Παρίσι (Ecole Normale de Musique και Schola Cantorum). Ἐγραψε συμφωνικὰ ἔργα : Ἡ Ζωὴ ἐν τάφῳ, συμφωνικὸ ποίημα. Τὸ πανηγύρι τῆς Κακάβας, συμφωνικὴ εἰκόνα. Τάφος, καντάτα γιὰ σοπράνο, μπάσο, χορωδία και ὀρχήστρα, δυὸ Βυζαντινὰ σκίτσα, γιὰ ἔγχορδα, δυὸ μουσικὲς προσφορές, γιὰ συμφωνικὴ ὀρχήστρα. Κυπριώτικος γάμος, γιὰ φλάουτο σόλο και ἔγχορδα, μία Ἀρχαϊκὴ σουίτα, γιὰ φλάουτο, ἄρπα και ἔγχορδα, μουσικὴ δωματίου, σκηρικὴ μουσικὴ και τραγούδια. Σὰ μουσικολόγος ἔγραψε διάφορες μελέτες και ἓνα μνημειῶδες δίτομο ἔργο : «Ἡ ἁρμονία τῆς σύγχρονης μουσικῆς».

β) Ἀπὸ τὸ περιοδικὸν «Ἑλληνικὴ Δημοουργία», τὸ ἀφιερῶμένο στὴν Ἑλληνικὴ Μουσικὴ, Ἀθῆναι 15 Μαΐου, Τεύχος 79 τῆς κ. Ἰωάννας Μπουκουβάλα—Ἀναγνώστου.

Ὁ Σόλων Μιχαηλίδης εἶναι Κύπριος. Γεννήθηκε τὸ 1905 στὴ Λευκωσία. Σπούδασε στὸ Παρίσι διεύθυνση ὀρχήστρας και πιάνο, και σύνθεση με τῇ Λ. Μπουλανζέ.

Ἔργα του παίχθηκαν στὸ ἔξωτερικὸ, πρὸ πάντων στὸ Β.Β.С. Λονδίνου και στὴ Γενεύη. Ἐργάζεται στὴ Λεμεσό τώρα ὡς διευθυντῆς τοῦ Ὡδείου και καθηγητῆς Γυμνασίου. Ἐχει δημιουργήσει συμφωνικὴ ὀρχήστρα, παραστάσεις ἀρχαίων δραμάτων κλπ., καλλιεργώντας τὸ αἶσθημα τῆς ἑλληνικῆς τέχνης στὴν Ἑλληνικὴν Κύπρο. Εἶναι ἓνα σπάνιο εὐτύχημα, μουσικὸς τῆς περιοχῆς τοῦ Σ. Μιχαηλίδη νὰ θρῖσκειται στὴ Κύπρο. Δὲν ξέρω ὠραιότερο συνδυτικὸ κρῖκο μετῇ μητέρα πατρίδα, παρὰ ἓνα δημιουργό.

Ὁ Σ. Μιχαηλίδης εἶναι ὁ τύπος τοῦ σοβαροῦ, σεμνοῦ καλλιτέχνη, πὸν μιλεῖ συγκρατημένα γιὰ τὸν ἑαυτὸ του και ἀφίνει τὸ ἔργο του νὰ μιλήσει πὸ πολὺ.

Συμφωνικὰ ἔργα ἔχει γράψει :

Τὸ Πανηγύρι τῆς Κακάβας, συμφωνικὸ ποίημα ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸ Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου τοῦ Παλαμᾶ, Δυὸ Βυζαντινὰ σκίτσα, τὴν Καντάτα «Ὁ Τάφος», τὸ συμφωνικὸ ποίημα «Ἡ Ζωὴ ἐν τάφῳ» (ἀπὸ τὸ μυθιστόρημα τοῦ Μυριβήλη), τὴν Ὀπερα «Ὀδυσσεὺς» σχεδὸν τελειωμένη κλπ.

Γιὰ πιάνο ἔγραψε ὁ Σ. Μιχαηλίδης :

Μιὰ σονάτα, Πρελούδιο, «Λαμπρὴ» (μετῇ μοτίβο βασικὸ τὸ βυζαντινὸ μέλος και ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸ Λάμπρο και Μαρία τοῦ Σολωμοῦ, Βυζαντινὸ ἀφιέρωμα, που εἶναι γραμμένο και γιὰ ἔγχορδα, και ἄλλα. Ἐργα γερὰ δουλεμένα, μετῇ βαθειὰ ἐμπνευση και ἰσορροπημένη πρωτοτυπία. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὴν ἐργασία του αὐτῇ ὁ Σ. Μιχαηλίδης ἔχει γράψει και ἓνα περισπούδαστο ἔργο : «Ἀρμονία τῆς σύγχρονης μουσικῆς», σπάνιο ἀπόκτημα γιὰ τὸν τόπο μας, που εἶναι τὸ καταστάλαγμα τῆς βαθειᾶς μελέτης τοῦ Κυπρίου μουσουργοῦ, και τιμᾶ τὴν ἑλληνικὴ διανόηση.

Γιὰ τὴν ἀντιγραφή
Κώστας Κασινόπουλος
ἜΘΝος, 29.3.52

Καὶ μπαίνουμε τώρα σε μιὰ γνώριμη ἀτμόσφαιρα, σε μιὰ εἰδυλῖακή σκηνή, στὸ Γάμο τοῦ Χωριοῦ τοῦ κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη, συμφωνικὸ σκίτσο γιὰ φλάουτο σόλο καὶ ἔγχορδα. Ξυπνοῦμε μὲ τὸ τραγούδι τοῦ βοσκοῦ πὺ κυματίζει λεύτερο σε μιὰ ψηλὴ βουνοκορφὴ καὶ πὺ τὸ συνοδεύουν οἱ ἀρμονίες σὰν ἀνάλαφρες αὔρες, τόσο, ὅσο γιὰ νὰ τὸ συνεπάρουν καὶ νὰ τὸ μεταφέρουν αὐτούσιω, ἀναλλοίωτο ἴσα μὲ μᾶς, στὴν ἀντίπερα πολιτεία. Τὸ β' μέρος, «Στὸ Γάμο», τὸ γνωστὸ πανάρχαιο Κυπριακὸ τραγούδι τοῦ γάμου, ἀναρριπίζει τὴν ἀργὴ του χάρη, πότε ἀπλὸ καὶ πότε περίτεχνο, ἀνεβασμένο στὰ φτερὰ τῶν σκόρπιων συγχορδιῶν τῆς ὀρχήστρας καὶ τῶν ἄλλων συγγενικῶν μελωδιῶν, σὰ μιὰ ἀκολουθία παρανύμφων. Καὶ φτάνουμε στὸ γ' μέρος, Τὸ Χορευτικὸ, πὺ οἱ ρυθμοὶ ὀργιάζουν σ' ἓνα πλατὺ Διονυσιακὸ μεθύσι κ' οἱ χορευτὲς πότε ἀγγίζουν τὴ γῆ καὶ πότε ξεπετοῦν νὰ φτάσουν τ' ἄστρα. Τόσο ὁ Σολίστας κ. Ἀνδρέας Γεωργιάδης ὅσο καὶ ἡ ὀρχήστρα βρισκόντουσαν στὸ ὕψος τους. Τὸ ὅλο ἔργο εἶναι ἓνα διαμάντι τῆς Νεοελληνικῆς Μουσικῆς.

Τὸ β' μέρος ἄρχισε μὲ τὸ θάνατο τῆς Ἀσῆς καὶ τὸ Χορὸ τῆς Ἀνίτρας ἀπὸ τὸ Πέρι-Γκίντ τοῦ Γκρήκ. Τὸ πρῶτο, ἓνα ἀληθινὸ μοιρολόι, τὸ δεύτερο, ἓνας γραφικὸς Νορβηγικὸς χορὸς ὅλο ζωὴ καὶ χάρη, μὲ πρωτότυπους ἠχητικὸς συνδυασμοὺς, ρυθμικὰ πιτσικάτα κ' ἀνάλαφρους φτερουγισμοὺς μελωδιῶν. Κατανόησι κ' ἀπόδοσι, ὑπέροχη ἑξεχωριστὴ ἐντύπωσι μᾶς ἔκαμε ἡ συνοχὴ καὶ ἡ ὁμοιογένεια τῆς ὀρχήστρας καθὼς καὶ οἱ λεπτότατες ἀποχρώσεις τοῦ κυματισμοῦ τοῦ πόνου, (στὸ πρῶτο, τὸ θάνατο τῆς Ἀσῆς) ἀπὸ τὸν ἀβάσταχτο καῖμὸ ἴσα μὲ τὴ τέλεια ὑποταγὴ στὸ πεπωμένο καὶ τὴ μοῖρα μας. Ἀκολουθῶς ἡ Συμφωνία ἀρ. 104 (Λονδίνου) τοῦ Χάϊτεν. Ὁ Χάϊτεν ἔγραψε 125 Συμφωνίες· 18 ἀπ' αὐτὲς βρίσκονται στὸ ὕψος τους· οἱ 6 Γαλλικὲς καὶ 12 ὀνομαστὲς Ἀγγλικὲς· οἱ τίτλοι πὺ συνοδεύουν τὶς Συμφωνίες δόθηκαν εἴτε ἀπὸ τὸν ἴδιο, εἴτε ἀπὸ τὸ κοινὸ, εἴτε ἀπὸ τοὺς μουσικοὺς α) γιὰτὶ πολλὲς φορὲς ὁ συνθέτης τοὺς μεταχειρίστηκε τὸν ἴδιο τόνο σὲ διάφορες συμφωνίες καὶ β) γιὰτὶ ἐρμήνευαν μὲ τὸ τίτλο αὐτὸ, τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς. Κι' ἔτσι ἀκοῦμε: Ἡ Στρατιωτικὴ, ἡ Συμφωνία τῆς Ὁξφόρδης, ἡ Ἐκπληξή, ὁ Ἀποχαρευτισμὸς, ἡ Βασίλισσα κλπ.

Ἡ Συμφωνία Λονδίνου γράφτηκε τὸ 1795 κατὰ τὴ δευτέρη ἐπίσκεψί του στὸ Λονδίνο καὶ εἶναι ἡ ἔβδομη στὴ σειρά τῶν 12 Ἀγγλικῶν. Ἐκφράζει τὴ φαιδρότητα τῆς ζωῆς τοῦ Λονδίνου καὶ τὴ μεγαλοπρέπεια τῶν κτιρίων, τῶν πάρκων καὶ τῶν ἐξοχῶν τῆς. Αὐτὸς εἶναι ὁ Χάϊτεν· ἡ μουσικὴ γι' αὐτὸν εἶναι μιὰ ψυχαγωγία κ' ὄχι μιὰ ἄμεση μεταφυσικὴ ἐξήγησι τοῦ κόσμου· ἀγάπη καὶ καλωσύνη πλημμυροῦν τὸ ἔργο του.

Τὰ συγχαρητήριά μας στὸ Μαέστρο καὶ τὰ μέλη τῆς Ὀρχήστρας γιὰ τὶς ὄμορφες στιγμὲς πὺ μᾶς χάρισαν.

Κ. ΚΑ ΣΙΝΟΠΟΤΛΟΣ
Ἐθνος, 4.6.52.